

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

N

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

L I T E R A, una semivocalium, ab antiquis inter li- quidas commemorata, quae si primum in dictione locū teneat, aliquando sumit ante se, ut Narus, Gnarus, unde Ignarus: Navus, Gnavus, unde Ignavus. Aliquādo etiam in compositione cliterā, quae statim subsequitur postea, venit, ut Quādringenti, pro Quādringenti: Quingenti, pro Quingenti. Sed in quibus non fuerit, servatur c, ut Descenti.

N. In notis antiquorum, num, vel nec, vel non, vel nomen, nepos, vel Nonius. N. Noster, vel numisma, vel nummorum. N. Nascitur, vel nisi, vel nosser. N. Numerator. N. Nostri. N. Nostrium. N. A. V. In notis antiquorum navicula, vel naves, vel navibus. N. O. Nobis. N. B. L. Nobilis. N. C. Nunc. N. C. Non certē. N. C. Nero Claudius. N. C. S. N. C. O. S. D. E. Notis civibus Senatus consulti suffragium datum est. N. C. N. P. Non clam, nec precario. N. C. C. Non calumniae causa. Haec litera unā cum litera L. nota erat, non liquere significans, qua iudices in amplianda causa utebantur, quum nondum satis vel convictus esset reus sceleris, vel etiam non planē defensus.

Nabis, Gessifā, Lingua Aethiopum camelopardalem significat, animal camelo simile capite collo, quoque pedibus & cruribus, bovi: albis maculis tuiam colorem distinguentibus: quod animalis genus Casaris Dictatoris Iudaei Circofes primum Romae ostenderunt. Autor Plin. lib. 8. cap. 18.

Nabium, diminutivum à nablum, Instrumentum musicum, quod & Psalterium appellatur. [Nabiel, ad Dicit. Gall. Va psalterium. Ital. Strumentum musico detto psalterio. Germ. Ein Nabe instrument so man viel geseit hat. Pol. Nabe instrumentum musico ditale. Hispan. Psalterio. Pol. Cymbal takiego staty popywali. Vng. Cymbalum utka sine horgedo. Ang. A musical instrument called a psalterium.] Ovid. lib. 3. de Arte amand. Duce etiam dupliet genalia nabia palma Vettere: conveniunt dulcibus illa modis.

Nacae, (inquit Festus) vulgò appellantur Fullones, quod naci sint (ut voluit Curiatias) id est, nullius pretii. Quidam inde dictos malant, quod omnia fetē opera ex lana vana dicantur à Graecis. [Nacae, Polon. Knap. Vng. Nacae felis.] Haec Festus.

Nae, per diphthongum scriptum Graeca dicitur est, significans Vehementer, valde, vel nimis. [Nae, ad Dicit. Gall. Certamen, cu venis, certis. Ital. Certamine, di certis. Germ. Zerrung, zerrung. Hispan. Certamine, cu verlad. Pol. Zerrung. Vng. Fiderit egon. Ang. Verbis.] Terent. in Prolog. And. Faciunt ut intelligendo, ut nihil intelligant. Hoc est, quum plus quam opus sit veliat intelligere, in eorum numero sunt habendi, qui nihil intelligunt. & Sapius tamen affirmandi adverbium est, idē significans quod certē, vel utique. Cic. Curioni: Incredibile quam turpiter facere videar, qui his rebus interisim: nax tu videris multo ante providisse quid impediret. & Idem Trebatior: Nax ego multo libentius emerui diversorium Tarracinae. Idē in Carol. Nax illi vehementer erant.

Naxia, & Naxia, naxiarum, (ut apud Ovid. lib. 6. Fast.) Graecum nomen est, à verbo Graeco naxia deductum, id est, ultimum. [Germ. Ein ledigefang. Todentheil. Riagied. Pol. Popyshona popyshka.] Erat enim ultimum quod defunctis canebatur carmen, quod in funere laudandi gratia cantabatur ad tibiam ante cadaver sepulchrum. Alio nomine imaxia, sive popyshka, à Graecis dicitur. Diomed. Apud Romanos id carmen, quod cum lamentatione extremum atque ultimum mōto accingitur, Naxia dicitur. Acron verò docet esse fictivum nomē, à similitudine vocis eorum qui queruntur, & dolent. Quintil. lib. 8. cap. 27. Terent. us est hinc diversus translationis modus, quū res communis pluribus, in uno aliquo habet nomen extrinsecū: ut carmen fanchre, propriē Naxia dicitur. & Impropiē usus est pro inepta cuiuslibet cantus aut sermonis. [Pol. Naxia.] Sic Hieronymus contra Rufinum: Nisi forte non fait imptaxentiarum, qui tuas emendaret naxias. Hoc carmen Simonides poeta lyricus ex Cea insula primus instituisse dicitur. Horat. sed ne reliquis Musa procaz jocii Cez retrades muna naxia. Sidonius pro epitaphio posuit: Naxia, inquit, m. armon in oia per hendecasyllabon. Pomp. Festus: Naxia est, inquit, carmen quod in funere laudandi gratia cantatur ad tibiam. Naxia (inquit Nonius Marcellus) ineptum & inconditum carmen, quod à conducta muliere, quae Praefica dicebatur, iis, qui propinqui non essent, mortuis exuberetur. Varro de

Vita popul. Roman. lib. 4: sibi à muliere naxiam cantari solitam ad tibias, & fides. Cic. de leg. 2: Honoratorum virorum laudes in concione memorant, easque etiam ad cantus, & ad tibicinem prosequuntur: cui nomē est Naxia: quo vocabulo etiam Graeci cantus lugubres nominant. & Naxiam quoque deam veteres colere, cui sacellum, autore Festo, extra portam Viminalem erat dedicatum.

Naxius, m. f. Corporis insigne, seu genitiva macula. [Naxium, ad Dicit. Gall. Marque ou tache naturelle, sicut dicitur l'homme. Ital. Nax. German. Wurmat / ein nax / moki dicitur mit ihme aus Wasser lob bringt Hispan. El lunar, sicut dicitur, mal hombre. Polon. Znak pizimiescia wrodzil. Vngar. Velmis dicitur, tsi helyg. Ang. A mole, a natural mark in our nature.] Cicero de Natur. deor. 1: At est corpori macula naxius: illi tamen hoc lumen videbatur. Plinius libro 22. cap. 25: Fatina decodita in aceto tollit naxos.

Naxius, diminutivum à naxus, m. dicitur, ad dicitur, parva macula. Gellius libro 12. cap. 1: An tu quoque, inquit, putas naxium feminis mammarum ubera quasi quosdam naxulos venustiores, non liberorum alendorum, sed ornandi peccoris causa dedisse.

Naxivus, adjectivum, Qui naxivus plenus est. Nam, Coniunctio causalis, quae in oratione primum tantum locū fortitur. [Naxi, ad Dicit. Gall. Car. Ital. Perioche. Ger. Dan. Belg. Dant. Hispan. Cetera amate, conjunctiones. Pol. Namem. Vng. Mer. Ang. Fer.] Plancus Cic. lib. 10. Famil. Epist. Lepidus ne mediocrem quidē equitū habebat. Nam etiam paucitate eius, nō multis ante diebus, decē, qui operum fuerat, ad me transferunt. Terent. in And. Quidnam hoc rei est? quidā hic vult veterator sibi: Nam si hic mali est quicquam, hem, illic est huic rei caput. Idem in prolog. Andriae: Nam in prologo scribendo operam abutitur. & Aliquando pro Autem, vel simili discretiva particula. Cicero. lib. Famil. Epist. 5: Pro ita rebus nullam mihi abs te relatum esse gratiam, tu es optimus testis: contra etiam esse aliquid abs te profectum ex multis auditis nam comperisse me, non audeo dicere, ne forte id ipsum verbum ponam, quod abs te aiant falsū in me solere cōtem. Idē in Salust. Nam quod in uxorem, atque filiam meam tam potulanter invectionis ea. & Solet autem haec particula Nam in compositione postponi, praeterquam in Nanque, ut Quisnam, ut videre est in exemplo Terentii paulo ante citato ex Andria: Quidnam hoc rei est? Olim etiam praeponebatur: ut apud eundem. Nam que est anus à fratre egressa meo? Vbi Nam que accipitur pro Quamnam, & Nam etiam pro Etenim, ut ante est sempiternum Galliae lumen Budzus) sapientissimē utatur. Cicero, in Orat. Nam est longē aliter in verbis. Idem: Nam qui audiunt, haec duo animadvertunt.

Nanque, Coniunctio est, qua causa redditur, ut Nam. [Nanque, Gall. Car. Ital. Perioche. German. Dan. Hispan. Cetera. Polon. Namem. Vng. Mer. Ang. Fer.] Plancus Cic. lib. 10. Epist. Famil. Nanque assiduis intervallis cum Lepido egit, ut omnia omni contentione, reconciliata que voluntate nostrā, communi consilio Reipub. succurreret. Virgil. in Topaz. Nanque erit ille mihi semper deus. & Significat etiam idem quod Sed, seu Verum. Cic. 1. de Orat. Nanque illud quare supvola negasti? & Nanque etiam pro non primo loco, sicut Plinius 2. cap. 11: Defectus eius (Solis) luna magnitudinem haurit: bā ratione declarat, sicuti terra parvitate ipsa defecit. Nanque cum sint tres umbrarum figurae, &c.

Nanque, est, nactus, A Nancio, est, sit secundum Festum, & a que in bonā & in malā partem ponitur, Acquirō, ad dicitur, assequor, invenio. [Nanque, m. f. naxia, ad Dicit. Gall. Naxia, ad dicitur, naxia, ad dicitur, naxia, ad dicitur. Gall. Naxia, ad dicitur, naxia, ad dicitur. Ital. Naxia, ad dicitur, naxia, ad dicitur. Germ. Naxia, ad dicitur, naxia, ad dicitur. Pol. Naxia, ad dicitur, naxia, ad dicitur. Vng. Naxia, ad dicitur, naxia, ad dicitur. Ang. Naxia, ad dicitur, naxia, ad dicitur.] Terent. in Phorm. Non triumpho ex nuptiis tuis, si naxia nanciscor mali Saluti. Homines adolefcentes summam potestatem naxi. Cicero, de Senect. ad vitam transtulit: Vix ut se erigat clavibus quasi manibus, quicquid est naxia complectitur. Aliquando est casu invenire. Idem de Nat. 1. Mox alietus, ubi cumque nactus est ova, frangit. Et de Clat. Orat. Nactus som etiam, qui Xenophonis similem te esse cupere. Idem de Nat. 3: At vidē aut honoribus aucti, aut te famam, aut si aliquid quippiam naxi sumus fortuiti boni, aut spulimus mali, tum diis gratias agimus. Cicero, App. Pol. Pluribus verbis ad te scribam, quum plus otii nactus ero. Cic. de Finib. 1: Quoniam naxi te sumus aliquando otiosum, redē audiam quid sit Lactant. lib. 6: Si docem nactus fuerit, qui dicitur ad meliora strabitem. & Hinc Renanciscor, quod à veteribus positum est pro repichendo, teste Pompeio.

Nanque.

Nanum, sicut. Nomen sicut à Comis, pro muliere parva, sed pulchra, per diminutionem, blandiendi causa, sicut Glycyrrhizum, & hapulmodi. Plaut. in Prolog. Amphit. Etiam histriones Natio in profectio hic loyem invocaverunt.

Nanum, sicut. Graeci vas aquatum dicunt humile & concavum, quod vulgè vocat fislum barbarum. Unde nani pumilioes appellatur. Hæc ad verbum ex Felto. Meminit & Varro: quamquam locus apud Varr. misicè corruptus est: quem ita legendum putat Scaliger: Vas aquatum vocant Futum, quo in inclino allatam aquam infundebant: postea accit Nanus cum Græco nomine, &c.

Nanus, sicut. Gall. Nain ou nain. Ita. Nani. Ger. Ein witz oder turtz Herdennis. Hisp. Enano. Pol. Kalk. Vng. Lyki ember. Ang. A dwarf, a very little person. J. teste Gell. lib. 19. cap. 13. Græcum vocabulum est, quo vocaverunt brevi corpore hominem, paululum supra terram extantem, quem Latine Pumilionem dicimus. Nec de hominibus tantum, sed de aliis quoque rebus dicitur. Unde etiam mala vina, quæ alio nomine Melimela vocantur.

Naphtha, sicut. Bituminis flos tenuissimus, circa Babylonem copiosissime proveniens, cui tanta est cum igne cognatio, ut flamma translat in eam undecunque visam. Autor Plinius lib. 24. cap. 105. Vulgus Oleum Medæ vocat. Ex hoc conficitur ignis pene inextinguibilis, quem Græcancum appellant.

Napus, sicut. Gal. Naut ou nautem. Ital. Navone. Germ. Quasde rüb. Hisp. El nabo. Pol. Nappa okraf. Vng. Napsz. Angl. A nauter or nauter. Herba est rapo forma, temperamentoque simillima: quam Galli, servatis prisca nominis non obsecatis vestigiis, Navettam appellant. Columel. lib. 2. cap. 10. Napus deyeam terram amat, & siccam. Vide Plin. lib. 24. cap. 4. Hujus diminutivum est Napunculus.

Napus, sicut. Loca naris confra. Gal. Vne navettiere, sicut in naves. Ital. Luoca da feminariu nautani. Germ. Nardogato oder rübader. Hisp. La semilla de nabo. Pol. Oryd napsz. Vng. Napsz. Angl. Nardos. Columel. lib. 11. cap. 2. Napiaz itemque rapiaz siccanis locis per hos dies sunt.

Narcipthion sive ut alia habent exemplaria, Nascaphthon, ex loda deservit tortosum, simile Sycomori libro, quo iucudi odoris gratia sufficit. Author Dioscor. lib. 1. Plinius prætermisit, quia certum nihil de illo habebat. Paulus Aegineta Lacaphthon vocat.

Narcissus, sicut. Gal. Narciss. Ital. Narcisso. Ger. Ein Narcissus. Hisp. Va cierto genero de lino. Pol. Narciss. Vn. Narciss. Ang. A kind of lily. Lili genus, radice carnosa atque odora, flore purpureo, folia in radice habens ad similitudinem foliorum arundinis, sed aliquanto crassiora. Dicitur à Narcissus (ut Plin. autor est lib. 21. ca. 19.) quod stuporem Latine significat. Nam odor ejus caput aggravat. Ejus duo sunt genera. Vnum purpureo flore: alterum herbaceo. Poetæ fabulantur Narcissum puerum fuisse Cepheii amnis, & Lyriopes Nymphæ filium, tanta formæ præstantia, ut quum aliquando ad fontem hinc accersisset, conspexisset suæ imaginis amore captus, quum nulla ponendi amoris spes esset, nimio desiderio contabuerit, & in fontem sui nominis commixtus sit. Vide Ovid. lib. 7. Metamor. Hujus monumentum in ora Bœotie fuisse tradunt, quod cum silentio viatores præteribant. Unde & Narcissus hoc est, taciturnum appellabant. Et Narcissus nomen fuit & nomen liberti potentissimi Claudii.

Narcissus, sicut. Quod ex narcisso fit: ut Oleum narcissinum. Plin. lib. 21. cap. 19. Ex hoc flore fit narcissinum oleum ad emollienda duritia. Inde etiam Narcissinum unguentum, quod ex flore narcissi fieri solebat, sed istam obliteratum est: ut refert idem Plinius lib. 13. cap. 11.

Narcissus, sicut. Gemma appellata est, quæ auræ colore habet, venis hederæ distincta. Hujus meminit Plin. lib. 37. cap. 11.

Narcissus, sicut. Medici nostri temporis appellant medicamentis, quibus stupor conciliatur, ac torpor, adversus sensum doloris & cruciatum, dicitur esse, quod stuporem significat.

Nardopharum. Vide HARDOSPHERVM.

Nardus, sicut. Germ. Nardus oder Spita in der Nardus gnamt. Pol. Spicanarda. Item. gen. & Nardum neutri. Fuit est, teste Plin. lib. 12. cap. 12. gravi & crassa radice, sed brevi ac nigra, fragilique, quamvis pingui, situm redolente, ut ceteri aspero sapore, folio parvo denoquo, cacumina in aristas se spargunt: idem gemina dote nardi spicas, & folia conciliant. Ejus duo sunt genera, Indicum & Syriacum, non quod ex his regionibus afferatur, sed quod montes in quibus nascitur, aut Indiam, aut Syriam spectent. Retinet hæc verba etiam hodie nomen suum in Officinis. Est præterea herba hinc non dissimilis, quam ob id Pseudonardum vocant, folio castiore, carnoso, angusto, colore languido in cæcidum ver-

gente, frequèbus spicis in aristis sparsis, flosculis purpureis. Gaudet petrosi locis & apricis: tanta suavitate fragrantia, ut omnes flores odoris suavitate provocet: quæ dote in vestibus infertur. Duo etiam hujus sunt genera, unum procerius adolefcit, & majorem spirat odorem: quod quia non minus, quam nardum placet, sibi spicæ nomen apud nos atrogavit. Vulgus Aspicum vocat. Alterum tum amplitudine, tum odore minus, quod, quia balneis & lavacris expeditur, Lavanda vulgè, & Lavandula appellatur: quam nonnulli male putant esse nardum Celticam: ut postea docebimus. Viraque pseudonardi specie Narbonensis provincia maxime abundat, ad eam ut & montes, & campi in vestiantur. Nardus autem Gallica, sive Celtica herba est ab hisce diversa, folia habens longiuscula, & flavescens, floremque luteum, quæ, teste Plinio, cum radice velli solet, & in manuales fasciculos digerit. Hæc alio nomine appellatur Saliunca: ut docet Ruell. lib. 2. cap. 6. & 7. ex quo hæc excerptimus. Ex nardo fiebant pretiosissima unguenta, quibus Romani solebant capillos delibutos gelare. Tibullus libro 2. Elegia. Illius puro distillent tempora nardo.

Nardus, sicut. ut Nardina pyra, dicuntur ab odore, scilicet quæ nardum redolent. Plin. lib. 13. cap. 13. Pyra ab odore myrtaia, laurea nardina. Nardinum, pen. corr. ræd-... unguentum ex nardo factum, addito omphacio, balsamo, junco, costo, amomo, myrta, & balsamo. Alio nomine dicitur Foliarum Plin. lib. 13. cap. 1.

Nares, sicut. Gall. Narines. Ital. Narice, buchi del nase. Germ. Die nardis. Belg. Nardigen. Hisp. Las narices. Pol. Nardze. Vng. Orlyk. Ang. The nostrils. Tropiè nali latiores partes, in quibus sunt spiracula, à dantate, sive gnaritate, (ut inquit Donatus) quod nos odoratu doceat præsto ac propè esse quod adhuc oculi non vident. Sive, ut alii volunt, quod per eas odor vel spiritus nare non desinat. Vel à Græco nare, per inversionem literarum, ut ræd, tenet. Cic. 2. de Natur. deor. Irèntque nares, eò quod omnis odor ad superiora fertur, rectè sursum sunt. Persius Satyra 11: balba de nare locutus. Ovidius 1. de Arte: Inque cava nullus flet tibi nare pilas. Virgil. lib. 3. Georg. Collectumque premens volvit sub naribus ignem. Ovidius usus est singulari pro naso: Pandæque naris erat.

Naribus aduicis indulgere, à Persio Satyra 11 dicitur. Murellio teste, pro naribus in tugam contractis irridere, & subannare. Verba Persii sunt: nunc non è manibus illis, Nunc non è tumulto, fortunatæque favilla nascuntur violæ ridet, ait, & nimis unciis Naribus indulget. Simile est illud apud Horatium lib. 1. Scrm. Satyra 6: naso populum suspendi ad dico. De quo latius in dictione Nasus. Emunctæ naris homo, ut dicitur, qui nares habet emunctas & purgatas: hoc est, qui facile sentit subodorat: unde & pro prudèti & sagaci accipitur. Horat. lib. 1. Scrm. Satyra 4: Hinc omnis pendet Lucilius hoc fecutus: Mutatis tantum pedibus, numerisque sacetus, Emunctæ naris, durus componere versus. Obedæ naris juvenis, apud Horatium Epod. 12. qui nihil olfacit. Corrumpere nares. Horatius 1. Epod. 5. ne sordida mappa Corrumpet nares.

Narica, Est genus piscis minuti. Plaut. Murtaticâ video in vastis stans naricam bonam & canatam. & taguma, quinas farras conchas piscinarias. Naricæ piscem leges apud antiquos per t, non per r, & videtur à narando dicitur. Hæc Festus.

Narro, sicut. Dico, recito, enarro, reciteo. [Narro] sicut. Gal. Narro, reciter, canter. Ita. Narro, recitare, dicit. Ger. Erzählen. Belg. Berichten. Hisp. Contar historias. Vn. Narro, reciter, canter. Ita. Narro, recitare, dicit. Ger. Erzählen. Belg. Berichten. Hisp. Contar historias. Vn. Narro, reciter, canter. Ita. Narro, recitare, dicit. Ger. Erzählen. Belg. Berichten. Hisp. Contar historias. Vn. Narro, reciter, canter.

Narratio, sicut. Quæ est rerum gestarum expositio, alicujus rei longâ commemoratio, & ponitur pro ea orationis parte à Rhetoribus, quæ quomodo res gesta est de qua agitur, solet exponi. [Narratio] sicut. Gal. Narration, recit. Ital. Narratione. Germ. Erzählung. Belg. Berichten. Hisp. Obra de contar de dize, narracion. Pol. Powiesc, wiliqanie. Vn. Narro, reciter, canter. Ita. Narro, recitare, dicit. Ger. Erzählen. Belg. Berichten. Hisp. Obra de contar de dize, narracion. Pol. Powiesc, wiliqanie. Vn. Narro, reciter, canter.

Narratio, sicut. Parva narratio. [Narratio] sicut. Gal. Petit récit & narration. Ita. Piccola narracion. Ger. Ein kleine oder kurze erzählung. Hisp. Pequena narracion. Pol. Powiesc, wiliqanie. Vn. Narro, reciter, canter. Ita. Narro, recitare, dicit. Ger. Erzählen. Belg. Berichten. Hisp. Obra de contar de dize, narracion. Pol. Powiesc, wiliqanie. Vn. Narro, reciter, canter.

Narratio, sicut. Qui narrat. [Narratio] sicut. Gal. Qui narret ou conte. Ital. Chi narra à racconta. Germ. Ein erzähler. Hisp. Contador. Pol. Powiesc, wiliqanie. Vngar. Beszél. Q9 Ang.

Naricam. III. 675.

Ang. That maketh narration or mentio of any thing. Cic. 2. de Orat. Ciceri nō exornatores rerū, sed tātmōdō narratores fuerūt. Narrātus, a, um, participiū. [700] *inf. p. d. d. p. d. s.* Gal. Narrē, recitē, paritē. Ita. Narrate, ratiōnate. Ger. Erzēhlt. Hif. Contado, narrado. Pol. Wskazywa, powiada. Vng. Meg beszélt. An. Recitē, mentioūd. Ovid. 3. de Ponto, eleg. 2: Fabula narrata est postquam vulgaris ab illo. Landarunt omnes, facta priamq; fidem. Narrātus, us, ui, m. q. [701] *parafitab* [702] *schewadli* [703] *diyyer*. Ovid. 6. Metam. veniet narratibus hora Tempēstiva meis. Narrābilis, le, om. t. [704] *Gal. Qui se penetratē. Ita. Che si può raccontare.* Ger. Das zu erzēhlt. Hif. Cosa que se puede asō contar. Polon. L'art de pomieslana. Vng. Beszélhet. Ang. That may be related and declared. Ovid. 2. de Ponto, eleg. 2: Lingua sile, non est ultra narrabile quicquam.

Narthecium, cū, n. f. [705] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [706] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [707] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [708] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [709] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [710] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [711] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [712] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [713] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [714] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [715] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [716] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [717] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [718] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [719] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

Narthecium, cū, n. f. [720] *Gal. Dobra mysl.* Species est ferule humilioris, quę ad iustam altitudinē narthecia non assurgit, folia habēs maxima, ut quęq; terra proxima. Dista videtur Narthecia per diminutionē, a fruticis humilitate: quare etiā a quibusdā ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquēs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Gręci vocāt assurgentem in altitudinem: Narthecia verō semper humilicm.

sems.] [721] *Gal. Vne silic. Ital. Figliola. Ger. Ein Tochter. Hif. Laha.* Virg. 1. Aen. Nate mea vires, mea magna potētia solus. Idem 3. Aen. Et nati natorū, & qui nascuntur ab illis. Cic. de Amic. Primū ex ea charitate, quę est inter natos & patres, quę dirimi, nisi detestabili scelere non potest. Virg. 1. Aen. Maxima natarum Priami. Hor. 2. Serm. Sat. 3: Tu quī pro vitula statuas dulcem Aulide natam Ante aras, spargisq; mola caput, improbe, falsa. Natorum appellatio (inquit Modest.) ad nepotes extenditur. Addimus quandoq; g. & dicimus Gnatus, Gnata, quę semper sunt substantiva. Natos etiam pullos equarum dixit Colum. lib. 6. cap. 27: Id principē genus pecudis amore natorum, nisi fiat, potestas, noxam trahit.

Natū, Ablativus est solus sine nominativo, aliōve casu ulteriores juncturę cum his adjectivis, Magnus, Parvus, & grandis, & c. Cic. in Cat. Quāquam eum colere corpi, non admodum grandem natū, sed tamē jam xitate provecū. Terent. Adelphi. Id mea minimē refert, qui sum natu maximus. Liv. 1. ab Urbe: Sed de illis rebus in patria majores natu consulemus.

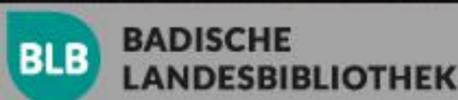
Natio, tionis, f. c. Genus hominū (inquit Festus) quōd aliunde, sed ibi nati sunt. [722] *Gal. Natū gen. Ita. Natiōe. Ger. Ein volk das zu einem landt gehert. Hif. La natiōe. Pol. Nacja, narod. Vn. Nemz. Ang. A nation or country.* Plaut. in Menach. Namq; Epidamnica natio est hæc ita hominū, Voluptari, atq; potatores maximi. Plin. li. 12. c. 25. Color in quacunq; natione presertim rufus. Erudita illa Gregorū natio, Cic. 2. de Orat. Inanes & barbarę nationes, Cic. ad Quin. Frat. li. 1. Idē de Provinc. consul. Ceterū cū acerrimis nationibus Germanorū & Helvetiorū, præliis multes felicissimē decertavit. Idē pro Font. Verūm etiā exteris nationibus ac gēibus obdēre, & Nationis autē vocabulū latius extenditur, quā Genus in eadē natione plures possunt esse gentes. Neq; enim omnes qui ejusdem sunt nationis, ex eadē sunt gente. In p̄coribus quoq; (ut inquit Festus) bonus provocatus sceturā, bona natio dicitur. Natio quoq; ordinē societate, scētā & gēnem hominū significat. Cic. pro Sest. Nimirū hoc illud est, qd de imperiis in accusatione quęstis, qd esset nobilitas natio optimā.

Natalis, & hoc natale, om. t. Natalitius, quod ad natiuitatē pertinet. [723] *Gal. De la naissance ou nation. Ita. Natiō. Ger. Das der adust ist der in der gebort. Hif. Cosa pertinet a la natiōe. Pol. Do narodzenia przynalazę. Vn. Zwiltoez vald, zwiltoez. An. That birth to the nation or birth.* Vn de Natalis dies dicitur, quo quis natus est. [724] *Gal. Cic. ad Attic. 1. Natali die tuo scripsisti Epistolam. Terent. in Phor. Porō autē alio, ubi erit puero natalis dies. Cic. Attic. lib. 6. Quis is dies caso Boni natalis esset. Idē 2. de Divin. Chaldeis in prædictione, & in oratione cuiusq; vitæ ex natali die minimē credendū. Agere diē natalē. Cic. 2. de Finib. Interdū supprimitur subdistingui Dicit, ut quod facit queat intelligi. Virg. 1. Aeg. Phyllida mittere mihi, meus est natalis, Iola. Natale solū, Patria in qua qd natus est. [725] *Gal. Ovi. 1. de Pōt. Nescio qua natale solū dulcedine cūctos Ducit, & immemores, non sinit esse sul.* Dicitur & Natalis de rebus inanimatis, pro Nascens Plin. lib. 37. c. 4. Similis est huic quidē Arabicus, minor rātem, similiter & nascēs, ceterūm pilor gētis, & in auro nō nisi excellentissimo natalis. De Adamante Natalis urbis: id est, dies qua condita fuit urbs. Plin. lib. 14. cap. 4. Ea cæli tēperies fultis quam coctūā vocāt, solis operit, natali urbis DCXXXIII. Id est, ab urbe cond. Cic. pro Plac. O Nonne illæ Decembres quæ me Consule fuistis: quem ego diē verē natalē hujus urbis, aut certē salutare appellare possū.*

Natalis, Plurali tantūm numerō. [726] *Gal. Natiōes. Ita. Natiōes, natiōes. Ger. Das hertemmen von der gebort. Vn. Fam. 1. Das geschlecht. Hif. El estado en cada vna naciō. Pol. Rodzina. Vng. Nemz. Ang. The stock and familie where of one cometh. parentage.] Ius libertatis quod a nata principio generi humano æquabiliter tribuit, ut alter alienus ne pareret imperio: vel jus Ingenuitatis, quod Servitus & manumissio ademit. Hinc restitute natalibus, est quum princeps libertis Ingenuitatis jus ad dignitatē tribuit. Ex restituti natalibus sunt, qui quum liberti essent, eo loco beneficio principis habentur, quasi nunquā serui fuissent. L. 3. D. de bon. libert. L. 4. D. de iure iuror. annul. Dicitur tamē natalibus restituti nō mōdō libertus, sed etiam plebeius & ignobilis, quū ad nobilitatē asseritur, quāvis a nobilibus ortus nō est. Itaq; natalibus restitueret id est, quod vulgō dicitur Nobilitate. Cornel. Tacit. Aderat Corn. Fulcus vigens grate claris natalib. Plin. in Epist. ad Messen. li. 3. in malā partem accepit, pro ignobilitate & fordibus generis: Nonnunquā (inquit) candidatus aut natales competitoris, aut annos, aut etiā mores arguebat. Iuven. Sat. 6. etiā pro celebritate dici natalis sumpsit: Palmā inter dominas virtus natalibus æquavit est, nō alter a victoria exilaratus, quā si dies natales celebrētur. Natales, estū pro annis accipiūtur. Sappho Phœoni in Epist. Heroid. Sex mihi natales restit. Tot enim dies celebrantur natales, quot æguntur anni. & Natales*

ales diversarū gentiū. Plin. li. 7. ca. 12: Diversarū quiddē gentiū
 natales tā concordā signa reperire, super omniē esse taxationē.
 Natales videntur usque ad pro originē, & generis principio.
 Nihil aliud, a. item. Quod ad Natales, sive ad nativitatē pertinet.
 Nativitas. Gal. De nativitate, appertinet ad nativitatē. Ital.
 Nativitas. Ger. Das ist der Geburt. Hist. Cosa pertinet
 ad nativitatē. Pol. Nativitas. Vng. Zmletobez
 nati. Ang. That belongs to the nativitate or birth. Cic. 2.
 de Divinatione: Qui huc Chaldaeorum natalitia per dicta de-
 fendunt. Et pauld post: Chaldaei norant sydera natalitia.
 Nativitas, oram, n. f. Celebritates, quib. quis diem suū natalem
 colit, sive etiam ipsam convivii quod quis natali suo die am-
 ois praeberet. Cic. 2. Philipp. Hodie non descendit Anto-
 nina: cur dat natalitia in hortis, cuius neminem nominabo: pu-
 tate eum Patremioni aliquid, tum Gnathonium, tum Ballionem.
 Nativitas, a. sum. pen. prod. Quod nullo artificio confectū est, sed
 ut omnino est quale nascitur, naturalis, genuinum. [Nativitas]
 Gal. Nativitas, qui venit de natura. Ital. Nativitas. Germ. Nativitas
 Nativitas. Pol. Nativitas. Vng. Nativitas. Ang. Nativitas. Plin. lib. 3. ca. 7: Sic
 & montes nati v. salis, ut in Indis Oromenus. Gell. lib. 12. cap. 11:
 Eruptera obliteratis, & abolitis nativitas pietatis affectibus. Et
 2. cap. 1. apud Plin. lib. 1. ca. 47. dicuntur, quae nativitas co-
 lorum tenent. Nativitas malū id est, innatū, ingentū. Cic. pro
 Domo sua: Nonne fuit eo major adhibenda medicina, quae de
 illis nativitas, & hoc delectum malū sanare possit? Nativitas dei,
 qui nascitur, & occidit. Cic. de Nat. deor. 1: Anaximadri autē
 opinio est nativos esse deos, longis intervallis orientes, occi-
 dentesque. Nativitas verba, quae primitiva, seu primae positio-
 nis vocant: Grammatici: quibus opponitur Reperta: id est, deri-
 vata. Cic. in Partit. Simplicia verba partium nativitas sunt, partium
 reperta. Nativitas ea quae significata sunt sensu: Reperta, quae ex
 his facta sunt. Nativitas color, naturalis, qui nulla arte, sed na-
 tura producit, modo in albedinem tendens, modo in nigre-
 dinem: non tamen perfecte aut albus, aut niger. Plin. lib. 26. ca. 4:
 Nativitas color albus, Leucophazus appellatur, ab eo quod
 Graeci album vocant. Nativitas, sive pullum. Huic
 coloratus Baticus, vel Pullus vocatur. Plin. lib. 32. cap. 10: Le-
 uis subere, vel cor adligatur in panno leucophazo, & quarta-
 an prodest. Hinc Leucophazati, qui rudiori alba veste, ac villi,
 & nativi coloris induti sunt. Mart. lib. 1: Amator ille tristium
 lacrimarum, et baticatus simul & leucophazatus.
 Nativitas, a. sum. f. Octus. [Nativitas] bullideth. [Nativitas] melidub.
 Nativitas, a. sum. f. Octus. Gal. Nativitas, nascitur. Ital. Nativitas, nascitur.
 Germ. Die Geburt. Hisp. Nativitas. Polon. Narodzenie.
 Vng. Nativitas. Ang. Nativitas. [Nativitas] Manicem aut
 nativitas, aut adoptio facit.
 Nativitas, a. sum. f. Octus. Dicitur et ab eo quod aliquid nasci faciat, divinus
 omnia reū ordo, quo omnia moventur, oriuntur & occidit.
 [Nativitas] Gal. Nativitas. Ital. Nativitas. Ger. Die Natur. Hisp. Natura, na-
 tura. Pol. Natura, propter. Vng. Natura. Ang. Nature. Hanc quiddē Deū esse dixerūt, a quo omnia sunt creata. Senec.
 lib. 4. de Benef. Natura hoc mihi praestat. Nō intelligis te, quū
 hoc dicit, mutare nomen Deo? Quid enim aliud est natura
 quam Deus, & divina ratio, totū mūdū, & partibus ejus infer-
 ta. Plinius ubiq. Naturā parentem, rerumq. opificē appellat.
 Accipitur interdū pro vi, & in genita rei alicui virtute & po-
 tentia unde arborū atq. herbarū naturas dicimus. Plin. lib. 12.
 ca. 1. Hae cōcreta dēstantur, ubi loci natura poscit. Cic. de Som.
 Scip. Anima natura propria, atque vis, ut ipsa a se ipsa moveat.
 Virg. li. 4. Georg. Nunc age, naturas apibus quas luppiter
 ipse hūdit, expediā. Terent. in Evnuc. Si qua habitior pauld,
 pugile esse ajunt, deducit cibū: Tameñ bona est natura, red-
 eam caratura junceat. Natura satisfacere, & naturae cōce-
 dere dicimus pro mori. Cic. pro Cluent. Vos auditis de eo in
 quem iudices nō estis, de eo quē non videtis, de eo quē odisse
 nō potestis, de eo qui & naturae & legibus satisfecit, quē leges
 tūc, natura morte multavit. Salust. in Jugurth. Pater vii ne-
 cessitas, naturae concessit: patri, quae minimē decuit, propin-
 quis per scelus vitā eripuit. Et, in rerum naturā cadere, dixit
 Quint. (ut notavit Budaeus) pro interdū accidere. Aliquā-
 do et Natura accipitur pro genitalibus, tam virilibus, quam
 femininis, quae & a Graecis dicitur. Cic. 1. de Divin. Pare-
 re quiddē matrona cupiens, dubitās, efficitur praegnant, visa est
 in quiete ob signatā habere naturā: retulit: negavit eam, quo-
 nam ob signatā fuisset, concipere potuisset. Plin. lib. 22. ca. 13: Si
 quae lepedes scem non admittunt, utrica naturā fricandam
 monstrat. Dicit autē Natura, quod in eo mēbro nascēdi visus.
 Quarta natura. Cic. 1. Tusc. Aristoteles longē omnibus (Pla-
 tonē semper excepit), praestās & ingenio, & diligentia, quū qua-
 tuor genera illa principiorū esset complexus, e quibus omnia
 oriuntur, quinta quādam naturā censet esse, e qua sit mens.
 Nativitas, & hoc naturale, om. r. Quod secundū naturā est. [Nativitas]
 Gal. Nativitas. Ital. Naturale. Ger. Nativitas. Hisp. Cosa natural.

Pol. Propter. Vng. Natura. An. Natural. Vnde
 Naturalis filius dicitur, qui naturaliter ex nostro semine est
 prognatus: sicut & propter: cui opponitur filius adoptivus,
 sicut & Suctonius in Tibecio. Filiorū neq. naturalē Drusum,
 neq. adoptivū Germanicū, patria charitate dilexit. Natura-
 lia desideria, pro cupiditate coeundi dixit Colum. lib. 4. ca. 24.
 de vaccis loquens: Atq. (inquit) in id ferē tēpus naturalia con-
 grunt desideria. Idem lib. 4. cap. 27: Equae desideria naturali-
 bus anguntur. Divinatio naturalis, cui opponitur Artificio-
 sa praesentio. Cic. 1. de Divinat. Lex naturalis. Cic. 1. de Na-
 tura deorum: Legem naturalem divinam esse censet Zeno,
 eamque vim obtinere, restā imperantem, prohibentemque
 contraria. Naturale est. Plin. lib. 11. cap. 37: Pleriq. verō na-
 turale, ut nidare non cessent, quos pavidiotes accipimus.
 Nativitas, plurali tantum numero, dicuntur. Pudenda. [Nativitas]
 Gal. Les parties honteuses. Ita. Le parti vergognoso. Ger.
 Die Scham. Hebr. Gidder. Hisp. La natura de l'hōbre à nu. Pol.
 Cielnek przyrodzona. Vng. Zmrodzen tel. Ang. The secret or private
 members. Colum. lib. 6. cap. 28: Si equa matrem non patitur, de-
 trita scilla naturalia ejus linuntur, quae res accendit libidinem. Idē
 lib. 9. de gallinarū pullis: Plumulae sub cauda, clunibus detra-
 hēde, ne ille core coinquinate durefcat, & naturalia pracludit.
 Nativitas, adverb. Hoc est, a natura, vel secundum naturā. [Nativitas]
 Gal. Naturelement. Ital. & Hisp. Naturalmente. Germ. Na-
 türlich. Pol. Zprzyrodzenia. Vng. Termexat. Ang. Naturelie. Cic. de Senec. Quod enim homini naturaliter ini-
 tum est, eo uti decet: & quicquid agas, agere pro viribus. Co-
 lumella lib. 3. cap. 16: Naturaliter intercondita vitis.
 Nativitas, a. sum. f. Octus. Vas aquarū, anatum, ac patēs, v. p. Varr. lib. 1.
 de Re null. cap. 22: Vt ex ere athena, urecos, nativitatē faceret.
 Nativitas, p. Genus vas piscatorū, ex vimine cōtextū, quod quum
 intraverit piscis, exire non potest. [Nativitas] Gal. Vase de pêche. Ital.
 Nassa. Ger. Ein Korb für daim m. die fische fahet. Hisp. La nassa è un
 cesto de pascar. Po. Nassa. Vn. Vasa. Ang. Atricle or basket
 to tak fish. Plautus: Nūquam ex illa nassa hodie escam petam.
 Cic. li. 3. ad Attic. Ex hac nassa exire constitui, nō ad fugā, sed
 ad spē melioris mortis. Silius li. 5: Haud secus ac vitreas solers
 piscator ad undas, Ose levem patulo texēs de vimine nassam.
 Nativitas, Qui plus vident vespere quā meridie, nec co-
 gnoscunt, nisi quod usque ad oculos admoverunt.
 Nativitas, Quos nem sanctos appellabant, ex melle & uvit
 passis & aromatis aliis confecti. Sant tamen qui eo nomine
 intelligunt calētem panem. Meminit Aristoph. in Plaut. Dicitū
 sic volunt, qui densior sit, conspiciatq. nihil profum levita-
 tis, dicitur & dicitur.
 Nativitas, nati panis coctores atque pistores.
 Nativitas, Dicuntur, qui nasso panis vescuntur.
 Nativitas panis, fermentatus, & placente genus.
 Nativitas, n. f. Herba hortensis est notissima, quam Graeci
 nassā vocant. [Nativitas] Gal. Gresson alensis. Ital. Agresto. Ger. Kressel
 ein traat. Hisp. Nativitas, malpica. Po. Agrestia. Vn. Torma. Ang.
 Gresson. Venerem in hibernis, animumq. exacuēs. Eius (teste Plin.
 lib. 20. cap. 12) duo sunt genera, Album scilicet, quod purga-
 tivam vim habet, bilemque in aqua denari pondere pontū de-
 trahit. Alterum est nigrum, quod capitis vitia purgat, visum
 clarificat, cōmotas mentes sedat ex aceto sumptum. Vtrumq.
 cerebrum purgare, mentemq. minifice excitare creditur: unde
 factus est locus proverbio, ut homines socordes & somnolen-
 tos Nativitium edere jubeamus. Nativitium autem a nassi tor-
 mento appellatū est, autor est Plin. lib. 10. cap. 8, quod scilicet
 mordacitate quā dā nasum torquet, & sternutatio nes provo-
 cat. Nativitium id est, nassā. [Nativitas] Pol. Agrestia. Herba est
 satis nota. Nativitium, auctor Plinio, & Varro, dicitur a tor-
 quēdis naribus: dicitur autem dicitur nassā, quod multum
 valet in syncope cardiaca, vel quasi nassā, quod vi sua &
 acrimonia caput tenet. Alterum quoque genus est, quod ap-
 pellatur aquaticū id est, nassā. [Nativitas] Pol. Nativitas. Et ter-
 tium praesentē sive agreste nassā. [Nativitas] Pol. Nativitas.
 Nativitas, n. f. Dicitur ea pars capitis, quae a superciliorum
 gonfio oriens, & quasi aquali porrecta iugo, utraq. a clem
 simul & discernit, & munit. [Nativitas] Gall. Le nez.
 Ita. Nasa. Ger. Die Nase. Bel. Die Neuse. Hisp. La nariz. Pol. Nos.
 Vng. Orr. Ang. The nose. Duo autem ejus spiramina, gēmi-
 niq. hiatus, quos veluti quiddā patēs per mediū ductus inter-
 septi, Nares vocantur. Cic. 2. de Nat. deor. Natus ita locatus est,
 ut quasi murus oculis interjectus esse videatur. Persius Sat. 3:
 Ingeminat tremulos naso cuspante cachinnos. Aliquando
 Nasus pro sagacitate, acrimonia, & dicitur: Ita Habere na-
 sum eū dicimus, qui venusta quadam & seta irrisione alium
 deridet. Metaphora ducta est a canibus, qui narium olfactu
 abstrusissima quaeque intelligunt. Horat. 1. Serm. Sat. 6: Nec
 quod avas tibi maternus fuit, atq. paternus, Olim qui magnis
 legionibus imperitarint Vt pleriq. solēt, naso suspēdis ad hūc
 Ignotos, ut me libertino patre natum. Plin. Primus Lucilius
 condidit

Nauclerius, a, um, ejusdem significationis. Plaut. in *Afin.* Volo meo patris meo similem, qui causis mea nauclerio ipse ornatu per fallaciam. Quam amaram addidit ab lenone mulierem.

Naufragus, s, m. Qui naufragium passus est, qui iactura facta omnia sua amisit. [i. n. v. g.] Gal. Qui est échappé du péril de la mer, après avoir perdu le nauire ou il étoit. Ital. Che è scappato dal pericolo del nauire: anche da non è scappato ma morto o andato male. Ger. Ein Schiffbrüchiger, der ein Schiffbruch eritten hat. Hisp. El que escapó de la nave quebrada, que es muerto o tal peligro. Pol. Ten ktoris vtracipal naufragus. Vng. Vez veszélüm lém ért, Ang. He that is scap'd from a shipwreck. Propertius li. 2. eleg. 3. Ille venena libens, & naufragus ebibat undas. Cic. de Inventione 3. Duo quidam quum iam in alto navigarent, & eorum alterius navis, alterius onas esset, naufragum quendam natantem, & manus ad se tendentem animadvertent: misericordia commoti navim ad eum applicaverunt, hominem ad se sustulerunt. Ovidius in *lin.* 3. & per immensas iactabor naufragus undas.

Naufragus, s, m. gum, adjectivum: [i. n. v. g.] Gal. Qui fait perdre le nauire. Ita. Chi fa rompere la nave. Ger. Schiffbrüchig. Ita. Schiffbruch dring. Hisp. Que haze quebrantar la nave. Polon. Wozycylosi szerszyca lody. Vng. Hais tód. Ang. Pertaining to shipwreck, or that causes shipwreck. ut Mare naufragum, in quo naufragia sunt. Horat. i. Carm. ode 16. nec mare naufragum, nec lava ignis, etc. Corpora naufraga. Vng. 3. Georg. Tempestat naufraga. Valer. Flac. i. Argon. Vnda naufraga, Tibul. li. 2. Eleg. 4. Naufragus etiam traslaté, qui bona dissipavit, vel qui quavis re alia calamitosus est, & res suas in desperatis & perigratis habet. Cic. in *Catil.* Quod si se eiecerit, secumq; suos educent, & eod. m. ceteros undiq; collectos naufragos aggregarent, exinguerent, atq; debitor non modò hæc tam adita Reip. pelis, verum etiã stirps ac semen malorũ omnium.

Naufragium, s, n. Navis fractio, submersio. [i. n. v. g.] Gall. Naufrage. Ita. Naufragio. Ger. Ein Schiffbruch. Belg. Ein Schiffbrüchige. Hisp. Quebrantamiento de la nave. Pol. Rozbitcie i zatopienie lody. Vng. Hais tód, viáz veszélüm, el nauire. Ang. shipwreck, loss on the sea. Cic. pro rege Dejotaro: Itaq; quum esset ei nuntiata: Domitium naufragio perisse, dein castello circumsidem de Domitio dixit vestim Geæcum, etc. Id. Famil. Epist. 16. Intei ea qui cupidè profecti sunt, multi naufraga fecerunt. Translatè verò pro calamitate, daimo, iactura, vel exitio usurpat. Cic. Famil. 4. Verfor in eorum naufragis, & donorum direptionibus. Ex naufragio tabula. Idem ad *Attic.* 4. Pessice equitatem animi mei, & iudum, & ebriationem Seleucia: provincie, & mem herede cum Cæsare suavissimam conjunctionem. Hæc enim me una ex naufrago tabula delectat. Id est, ex communi Reip. calamitate & iactura hoc mihi unicam sublidium, hæc amicitiarum reliquie.

Naufragus, s, m. penult. corr. Naufragium facio, navé frango. [i. n. v. g.] Gal. Romper le nauire. Ita. Romper la nave. Ger. Ein Schiffbruch eritten. Hisp. Quebrantar la nave. Pol. Rozbitcie lody. Vng. Hais el tódveszélüm lém ért el nauire. Ang. To make shipwreck.

Naufragus, a, um, ejusdem significationis: ut Fretũ naufragũ, Ovid. i. *Metam.* Liquerat & Zancle, ad verasq; moenia Rhegi, Naufragumq; fretũ, gemino quod litore pressum Aufonia, Siculæq; tenet confinia terre, Saxa naufraga, Statius 3. *Theb.* Nauclerius, s, m. t. Navicularius, nauclerius, naucler, naucler, naucler. Cic. pro lege Manilia: Majores vestri sæpè mercatoribus, ac naviculariis injuriosus tractatis bella gesserunt.

Nauclerius, s, m. Qui tavi præcell, ceterisq; imperat, suaq; munia distribuit. [i. n. v. g.] Gal. Maître au patron. Ital. Nocchiero. Ger. Ein Schiffherr. Hisp. Capitán. Pol. Dygnalok albo restmitry nad lodyami. Vng. Hais meiter, Ang. a shipmaster or pilot. Cic. Tironi lib. 16. Mare magnum & molem tibi restanti poteris cum Mescinio, cautè is solet navigatio minus, cum honesto aliquo homine, cujus autoritate navicularius moveatur. Idem 7. *Verr.* Malo, inquam, te isti generi hominum, quam mercatoribus, & naviculariis inimicum, atque infestum putari.

Navicularius, s, m. Navis administratio, vel questus ex navigatione. [i. n. v. g.] Gall. L'art & science de conduire & gouverner un nauire. Ital. Arte di governare nave. Germ. Die kunst zu schiffen/ edet der questus sitissim. Hif. La arte de gouverner y regir la nave. Pol. Dygnalok. Vng. Hais meiter kormanyoz. Ang. The art of governing a ship. Navicularia facere. Cic. 7. *Verr.* Quid eos loqui qui videbant, quid excubant eos, qui audiebant, arbitraretur inanes re navem esse in Italiam ducturum naviculariam re, quum Romam venisset, esse futurum.

Navicularius, s, m. [i. n. v. g.] Hermogenianus Dig. lib. 4. l. 1. Patrimonii sunt munera rei vehicularis,

item navicularis decemprimatus.

Navi cilior, anis, d. p. Propriè otiosus navicula vehor. [i. n. v. g.] Gal. Aller sur l'eau en un nauire. Ital. Barboggiare. Germ. Am Schiff fahren. Hif. Navegar por su plaza. Pol. Lal'ody pl'wam. Vng. Halkozom. Ang. To sayle or go by a ship. Mart. lib. 3. Piger Lucrino naviculatur in stagno.

Navigium, s, n. Omne genus navis, quo navigamus. [i. n. v. g.] Gal. Toute sorte de nauire. Ital. Nautica vasella. Ger. Ein jede gattung etnes Schiff. Hif. Nave è el nauire. Pol. Lody w sztyku. Vng. Hais mindenféle haisenak nauire. Ang. All sort of ship. Colum. in *Præf.* lib. 1. lam que qui ædificare velint, fadros & architectos advocent, qui navigia mari concredere, gubernandi peritos: qui bella moliri, armorum & militiae gustos; & ne singula persequar, ei studio quod quis agere velit, cõsultissimũ rectorem adhibeat. Cic. 2. de *Nat. deor.* Arborum sectio magnos usus adfert ad navigia facienda. Cæsar. Hi primũ navigia hostiũ lapidibus ac fundis repellebat. Navigia speculativa, apud Cæsar. lib. 4. belli Gall. pro nayibus exploratoris, quas vulgò *trigantinas* appellant. Speculativa, inquit, navigia militibus impleri iussit. Accipitur aliquando Navigium pro ipsa navigatione, ut in l. qui Romæ. ff. de verb. oblig. Idq; creditum esse, in omaes navigi dies duetos sub pignoris, & hypothecis, mercib. à Beryto cõparatis. **Navigium**, s, n. diminutivum. [i. n. v. g.] Gall. Une barque, une petite Ital. Piccola barqua. Ger. Ein schifflein. Hif. Pequeno nauire. Pol. Laska. Vng. Haisetika. Ang. A barke, a boat. Lentul. Cic. lib. 12. Famil. Tanum enim abuit ut illorũ præsidio nostram firmaremus classem, ut etiam à Rhodiis urbe, portu, statione, quæ extra urbem est, cõmeatu, aqua deniq; prohiberentur nostri milites: nos vix ipsi singulis cum navigiis recipere mur.

Naviger, ra, rum, pen. corr. Qui navé fert, aut sustinet. [i. n. v. g.] Gal. Porteur nauire. Ita. Che porte nave. Ger. Das ein Schiff treget. Hif. Que trae nave. Pol. Lody wozycy. Vng. Hais viszél. Ang. That beareth a ship. ut, Mare navigerũ. Lucr. li. 1. Quæ mare navigerũ, quæ terras frugiferas cõcelebras. Plin. li. 9. c. 30. Navigerũ similitudinè & aliã in Propontide visam sibi, pdidit Mutianus.

Navigo, as, penult. corr. Navi iter facio, navigo ago, navi vehor. [i. n. v. g.] Gal. Naviger. Ita. Navigare. Ger. Schiffen. Belg. Wacem. Hif. Navegar. Pol. Nal'odyia de, pl'w. Vng. Haisvöz, mekélök. Ang. To sayle. Quod verbum tãmeri neutrum est, tãmen accusativa nonnuã quã recipit. Virg. i. Aco. Gens inimica mihi Tyrhenã navigat æquor. Cic. 2. de *Finib.* Maria ambulare, terramq; navigare dixit. Sæpius absolutè Cic. Famil. 16. Quum rectè navigari poterit, tum naviges. Ibidè: Si poteris, cum Mescinio naviga: solet is cautè navigare. Navigo in mari. Cic. de *Inven.* Quum iam in alto navigarent, Terent. in *And.* Hujus periculo hi, ego in portu navigoid est, à periculo absum, tutus sum. Hoc enim significat, in portu navigare propterea quod qui adhuc in medijs fluctibus navigant, hi ventorum & æstus arbutio feruntur: qui verò iam portum attingunt, omni periculo sunt defuncti. Vide Erasmi Adagia.

¶ Ejus composita, Anavigo, Enavigo, & Renavigo.

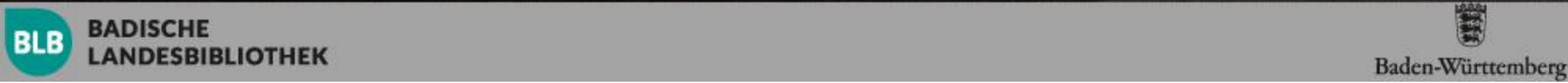
Navigatio, s, n. Curfus est marinus. [i. n. v. g.] Gal. Navigation. Ital. Navigazione. Germ. Schiffung oder schiffahrt. Hif. Navigacion. Pol. Nawigacja. Vng. Haisvöz, haiton taris. Ang. A sailing. Cic. ad *Quint. Frat.* Aiebant te primã navigatione transmissurum. Cels. lib. 5. bell. Gall. Corus ventus navigationem impediebat.

Nava lchiã, s, f. Pugna navalis, navale bellũ. [i. n. v. g.] Gal. Guerre sur la mer ou par mer. Ital. Guerra navale. Ger. Ein Streik so auff dem Wasser auß di Schiffen geführt. Hif. Poles à batalla naval. Po. Birumetka nal'odya. Vng. Haiso valo viadal. Ang. A fighting on the sea or warre by the sea. Martial. lib. 1. Do tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis: Vis, puto, cum libro Marce natate tuo. Suet. in *Claud.* cap. 21. Quin & emissurus Fucinum lacum, naumachiam ante commisit. Interdum accipitur pro loco ubi sit pugna. Suet. in *Tiberio*: Semel tricenũ usque ad proximos naumachie hortos subvectus est.

Naumachia, s, m. Qui navale prælium cõmittunt. [i. n. v. g.] Gal. Combataus sur la mer. Ital. Coloro che combatteno in mare. Ger. Rriegstent so auff dem Wasser auß di Schiffen streit. Hif. Poles dores de nave. Pol. Zol uierzema modze walezau. Vng. Haiso viadal. Ang. Fighters on the sea. Sueton. in *Claud.* Proclamantibus naumachiaris. Hi etiam in *æcaraj*, dicuntur Græca voce. ¶ Naumacharius, a, um, adjectivum: ut, Pons naumacharius. Plin. lib. 16. cap. 39. Concremato ponte naumachiaris.

Navigabilis, s, e, om. t. Quod potest navigari. [i. n. v. g.] Gal. Navigable, commode pour naviger. Ita. Che si può navigare. Ger. Do man schiffen tanschiffedich. Hif. Cosa que se puede navegar. Pol. Miesce na ktorim lodyami sztyka. Vng. Eurhyd. Ang. That may be sayled on. Liv. lib. 5. belli Maced. Nam simul primũ anni tempus navigabile præbuisset mare. Colum. lib. 1. cap. 2: Ne procul à mari, aut navigabili flumine, quo deportati fructus, & per quod merces invchi possint.

Navithalmus, navis pompatica, qua potentiores oblectandi

in Eynuch. Si certum est facere, facias: verum ne post conferas culpam in me. Ibidem: Hic nebulo magnus est, ne metuas.
 * *langitur qui jurantis est & obsecantis, optativo. Cic. 7. lib. Epist. ad Gall. Sed ne vivam, si tibi concedo. Terent. in Phorm. Quod utinam ne Phormioni id suaderet in mentem incidisset. Quandoque adjunctiva est particula, pro Ve no. Martial. lib. 11. Lex hac carminibus data est iocosis, Ne possint, nisi pueriant, iurare. Quandoque rationalis, pro ergo. Virg. 1. Aen. mene incepto desistere victam? Quandoque causalis. Idem 2. Aen. Ne recipi portis aut duce in moenia possit, id est, ut non, id est, ut non, ut non, ut non, ut non. Quandoque pro Ve, Cic. Cur. Ve non vereremur, ne nientis cito mitteremus. Ne nihil: id est, ut aliquid. Idem P. 10: Ne amicis nihil tribuamus, epulatur: id est, ut amicis aliquid tribuamus. Quandoque significat Non. Terent. in And. Ego id agam, mihi qui ne detur, id est, ut non. Quandoque Nedum. Ibidem: Ne vacui esse nunc me ad narrandum credat. Plebanque dubitativa, id est, ut. Virg. 1. Aen. Iustitiamne prius miser, belline laborum. Apud oratores, Ne interrogatum tunc geminatur, sed loco posterioris utitur adverbio An: ut Romanus, an malus? Aliquando etiam sic: Eundem mihi, necne sic agoro. Et per interrogacionem. Cic. pro Dom. Tamene abhorrens id te posse obiteret?
 * *Quidam supervacuum addunt An, hoc modo: Nescio an bene facia, necne. Quandoque, confirmative. Virg. 11. Aen. Tantane me tenuit vivendi navoluptas, Vi pro me hostili pasceret succedere dextra? Quo tamen in loco quidam (quos quantitas reprobatur: nam Ne illic compitit, ut notis est) exponunt Ne pro utique, cu diphthongo sennbete. Quandoque interrogativa est. Terent. Ego ne?
 * *Tergo. Quandoque, habet vim interrogandi, & dubitandi simul. Idem in Andr. Daturne illa hodie Pamphilo nuptum? Quandoque, vim extenuandi habet, & nedum valet. Salust. Senonae res Sapientum animos fatigant, ne illi corruptis moribus victoria temperent: hoc est, tantum abest ut illi victoria temperent. At ne, cum diphthongo, Graeca dictio est, idem significans quod certum, vel utique, de qua dictum est suo loco.
 * *Composita a Ne, adverbis negandi sunt, Nec, Neque, neque, neque, Neque, Nequequam, Nequiquam, Neutiquam, Neutiquam, Nequam, Neambi, Nedum, & alia. Aliquando, Ne accipitur pro Ve, praesertim quum subiungitur post aliquod horum verborum. Metuo, Timeo, Vereor. Eiusdem enim significacionis sunt interrogaciones, Vereor ne moriatur, & Vereor ut moriatur, & interdum etiam utroque conjungimus: ut apud Ciceronem: Meo ut ne percat, Terent. in Eynuch id ut ne fiat, sola hec res est remedio. Terent. in Andr. Apprimet in vita utile, ut ne quid nimit. In quibus omnibus exemplis, Vi superfluit, ornatusque ponitur, quum necessitatis causa additur. Quandoque Ne idem est quod neque, & hoc sepe subsequente particula Quidem tamen, ut inter Ne & Quidem dictio aliqua intercedat. Cic. de Amic. Numquam illum ne minima quidem re offendi. Ne dicam. Si hec clausula sequatur substantivum, adjectivum sequens in accusativo ponitur. Cic. pro rege Deiotaro: Crudelis Castor, ne dicam sceleratus & impius, qui nepos, &c. Sin substantivum postponatur huic particulae, id est, si interjiciatur inter adjectivum & substantivum, utranque erit in nominativo: ut Crudelis, ne dicam sceleratus & impius Castor. Hec ex Valla li. 1. e. 20. Sot & alie dicendi formulae a particula Ne, profectae, quibus minor deprecade longitudo causa. Ne vos, vel Ne te diutius teneam, Ne te pluribus teneam. Itē: Ne multa, Ne multis. Ne plura. Ne pluribus, Ne longus sim, Ne longu sit, Ne longu facia, &c. Id est, ut brevi expediat, ad summum, ut breviter colligat.
 * *Necdes, in Samo quondam bestiae frequentes admodum, ut inquit Lup. Aelianus, tantae molis, ut ossa eorum pro miraculo reservata sint: voce tam impetuosa ut etiam rumperebant.
 * *Nebriides, pen. corr. [Nebriides. Gal. Praxus de daim in de corp. Ital. Nebriides dicitur. Ger. Nebriides oder Dymen ist. Hisp. Nebriides dicitur. Pol. Nebriides dicitur. Vng. Nebriides dicitur. Ang. Nebriides dicitur.] Damarum seu cervorum pelles quibus veteres in Bacchi sacris solebant. Nebriides enim dicitur, seu cervus est.
 * *Nerone, Herba cervina, vel Elohobofcos. Diosc. lib. 3. ca. 78.
 * *Nebrites, Gemmae species est, Libero patri sacra, a quibusdam pellium similitudine, quibus in Liberi sacris utebantur. Plin. lib. 37. cap. 10.
 * *Nebula, [Nebula dicitur habet. Nebula dicitur. Ga. Nebula dicitur. Ital. Nebula dicitur. Germ. Nebula dicitur. Belg. Nebula dicitur. Hisp. Nebula dicitur. Pol. Nebula dicitur. Vng. Nebula dicitur. Ang. Nebula dicitur.] Sic dicitur a Nube, quod nebula vapor sit et terra atque aquis surgat, quae sine statim evanescit, live in altum sublata, convertitur in nubem. Nubes quoque tempore fieri possunt. Nebulae calidae, nec nimio frigore exsunt, inquit Plin. lib. 2. cap. 60. Arx nebula, Virg. 2. Aen. Humentes nebulae, Statius 9. Theb. Livens nebula. Sil. lib. 6. tandem exhalavit in auras Liventem nebulam fugientis ab ore veneni. Nebula erroris. Livent. Sat. 10: pauci dignoscere possunt Vera bona, atque illis*********

multum diversa, remota Erroris nebula. Quasi per nebulam audire, est leviter, & non attentē audire. Plautus in Captivis: Nunc exepol demū in memoriam regredior, audisse me quasi per nebulam, Aegionem meum patrem vocarier.
 Nebularium, iii. Aedificium, a subicienda messe per nubilum tempus.
 Nebuliones, m. t. & Tenebriones. [Nebuliones dicitur. Ga. Nebuliones dicitur. Ital. Nebuliones dicitur. Germ. Nebuliones dicitur. Belg. Nebuliones dicitur. Hisp. Nebuliones dicitur. Pol. Nebuliones dicitur. Vng. Nebuliones dicitur. Ang. Nebuliones dicitur.] Nebuliones sunt sutes, negatores, vanti, nullius pretii homines, qui mendaciis & astutiis suis nebulam quandam & tenebras obiciunt: vel quod ad fugam fugitivis nebulae sunt accommodatae: vel quod molles sunt, inanes, & vanti, ut nebula, ut Donatus inquit. Lucil. Negator quidam ac nebulo sit maximus multo. Cic. ad Att. lib. 1: Torum investigata, ego nosce, perspicere: & nebulo ne illum, si quo pacto potes, ex illis locis amove. Terent. in Eynuch. Nebulionem huic certum est iudere. Ibidem: Sanē quod tibi nunc vir videtur esse, hic nebulo magnus est. Horat. 1. Serm. Satyr. 1: non ego avarum Quum verō te fieri, vappam jubeo, aut nebulo nem. Idem 1. Epistola secunda: Nos numerus sumus, & fruges consumere nati. Spongi Penelopes, nebuloes, Alcinoique.
 Nebuliosus, fa, sum, Nebulis reclus, nebulis & nubibus plenus, tepidus, & frequentibus nebularum humoribus conspersus. [Nebuliosus dicitur. Gal. Nebuliosus dicitur. Ital. Nebuliosus dicitur. Germ. Nebuliosus dicitur. Belg. Nebuliosus dicitur. Hisp. Nebuliosus dicitur. Pol. Nebuliosus dicitur. Vng. Nebuliosus dicitur. Ang. Nebuliosus dicitur.] Caro de Re rust. cap. 6: Ager si nebulosus est, rapa, raphanos, milium, panicum, ibi maxime feri oportet. Colum. lib. 2. c. 10: Paque nec macrum, nec nebulosum locum patitur.
 Nec, & Neque, Conjunctiones sunt disjunctivae, quae sepe geminatae in oratione collocantur, aut etiam singulae, sed tamen ita, ut sepe semper praecedat negatio. [Nec dicitur. Gal. Nec dicitur. Ital. Nec dicitur. Germ. Nec dicitur. Belg. Nec dicitur. Hisp. Nec dicitur. Pol. Nec dicitur. Vng. Nec dicitur. Ang. Nec dicitur.] Cic. de Amic. Nec enim melior vir fuit Africano quisquam, nec clarior. Terent. in Eynuch. Occidi, neque, virgo est usquam, neque, ego, qui illam e conspectu amisi meo. Cic. de Amic. Neque, quicquam unquam, nisi honestum & rectum, alter ab altero, postulat: neque, solum colere se, inter se, ac diligere, sed etiam verbuntur. Nonnunquam significat non, ut, Nec video quorum res evadat. Cic. lib. 3. de Legib. Senator, qui nec aderit, aut causa, aut culpa esto. Verō sunt legis antiquae, quibus hoc significatur, Senatori, qui ad seoratum vocatus non convenit, aut culpam imputari oportere, aut injungenda necessitate causa legitime excusanda. Hae Bud. in Posteriorib. Annot. Terent. in Andr. Audivi jam omnia. D. ah, nec tu omnia Idem in Heayton. Vt hae latinitatem nec opinanti primus obijcerem: hoc est, non opinanti, & prae expectacionem. Cic. in Offic. Nec opinato, pro inopinato adverbii loco, & adverbii loco. Cic. lib. 3. de Finib. Quum incidisset, ut alter alterum nec opinato videremus, surrexit statim. Resolvitur autem sepe hec conjunctiones, per negationem & conjunctionem disjunctivam: ut hec oratio: Nec fuit Africano vir melior, nec clarior, sic sepe exponitur, Africano non fuit vir melior aut clarior. Sed si sequatur Enim, vim simplicis negationis habet: ut Nec enim id facerem: id est, non enim id facerem. Quandoque significat etiam Quum. Perfolvi gratia non potest, nec malo patitur est, etiam malo patri. Quum est autē Nec a Neque, per apocopen duarum extremarum literarum & q, quod sicut Latinum dictionis tenere non possit, in e, commutato.
 * *Necdum non adhuc. [Necdum dicitur. Gal. Necdum dicitur. Ital. Necdum dicitur. Germ. Necdum dicitur. Hisp. Necdum dicitur. Pol. Necdum dicitur. Vng. Necdum dicitur. Ang. Necdum dicitur.] Virg. 1. Aen. Necdum etiam caese irarum, sevirque dolores Exciderant animo. Cic. ad Attic. lib. 63. Cassius ineptas literas misit: necdum Bibuli erant allatae.
 * *Nequedum, idem quod Necdum: id est, et non dū. Cic. ad Quincti Frat. lib. 3: Sed eius rei maturitas nequedum venit, & tamē iam appropinquat. Idē ad Attic. 14: Nequedum Roma es profectus.
 * *Nec eo minus. [Nec eo minus dicitur. Ita. Ne ponia manus ne nimie manus. Ger. Nec eo minus dicitur. Hisp. Nec eo minus dicitur.] pro nihilo secius dicit Sueton. Tranquil. in Othone, cap. 4: Nec eo minus alium alia via militum demerebatur.
 * *Neque lectus eo pro Nihilominus. Idem in Domi. cap. 12. Item: Nec quicquam aliud, pro Tantum, idem in Nerone, ca. 43: Neque quicquam quam, pro Tantum. Idem in Claud. Cae. Has formulas loquendi novavit Erasmus in Tranquil. tu in de exempla perito.
 * *Necessē, sive necessum, Dicitur quod vi aliqua cogente fieri opus est. [Necessē dicitur. Gal. Necessē dicitur. Ital. Necessē dicitur. Germ. Necessē dicitur. Belg. Necessē dicitur. Pol. Necessē dicitur. Vng. Necessē dicitur. Ang. Necessē dicitur.] a Cello verbo deductū, quod non sit in eo cessandum Olim, test. Donato declinabatur, hic & hae Necessis, & hoc Necessē, & Necessus, a. um, ex quibus hodie miferunt Necessē & Necessum. Terent. in Eynuch. Sed*****

Sed necesse est, huic ut subvenias. Cic. ad Att. Eo minus habeo necesse scribere, aut etiam cogitare quid sim facturus: id est, eo minus mihi opus est, sive opus habeo. Plaut. in Stich. Nunc autem facere decretum est mihi. Porro necesse est quicquid habeo, vendere.

Necessitas, atq. s. Vis: [773] *culreb. affigunt. n. d. 278.* Gal. *Necessitas.* Ital. *Necessità.* Ger. *Nothwendigkeit.* Bel. *Noetsatey.* Pol. *Necessidad.* Pol. *Necessitate.* Vn. *Zukfüg.* Ang. *Necessity.* *necessitate.* Necessitas mihi incumbit eadē Mutinam. Cic. 10. Philip. Sed mihi necessitatem attulit paulo plura dicendi sententia eius qui rogatus est ante me. Idem post reditum ad Quirites: Fatali aliqua quasi necessitate mihi cum fortuna deligerandum fuit. Idem pro Cluentio Necessitate coactus feci. Idem 2. Officiorum: Datur necessitati ventia. & Nonnunquam pro instantibus & necessariis negotiis sumitur. Plin. lib. 4. Epist. Collega optima meiq. amantissimi, de communis officii necessitatibus proloquuntur, excusare me, & eximere teterant. & Aliquando appellatione Necessitatis, jus quoddam & vinculum religionis conjunctionis hoc est, sanguinis, familiaritatis ve significatur, *amicitia. n. d. 278.* Ceterum in locutione legis Plautina: Equidem mihi videor pro nostra necessitate, non labore, non opera, non industria defuisse.

Necessitudo, inis, f. t. Aliquando idem est quod necessitas: hoc est, vis illa urgens, quae nos ad aliquid faciendum cogit. Salustius in lugur. Coactus rerum necessitudine statim armis certare. & Praeterea necessitudo, est conjunctio quaedam affinitatis, vel sanguinis, vel etiam meritorum. [774] *ab abab. n. d. 278.* Ital. *Amicitia. n. d. 278.* Gal. *Amicitia. n. d. 278.* Pol. *Amicitia. n. d. 278.* Ang. *Amicitia. n. d. 278.* Cic. Famil. 13: Multo tibi commendem necesse, quando omnibus nota nostra necessitudo est, utaq. in me benevolentia. Salust. in lugur. Etiam antea lugurthae filia Boccho nupserat: verum ea necessitudo apud Numidas, Maurorumq. levis ducitur. & Aliquando Necessitudo ponitur pro necessitate: id est, cognato, vel affine. Suet. in Augusto: Remittit tamen hosti judicatio necessitudines, amicosque omnes.

Necessitas, a, um, Dicitur illud, quod omnino fieri necesse est: ut Necessitas est mihi adventus tuus. [775] *mod. hab. n. d. 278.* Gall. *Necessitas.* Ital. & Hisp. *Necessaria.* Ger. *Nothwendig.* Pol. *Necessitas.* Vn. *Zukfüg.* Ang. *Necessary.* Cic. Ver. 3: Quod minus miremini Sculos re necessaria nulla coactus, auxilium a patre nonis, a Consulibus, a Senatu, ab legibus, a iudicis petivisse. Idem 10. Philip. An quum illum necessarium, & fatalem penē etiam non tulerimus, hunc feremus voluntarium? Idem pro Quint. Rof. Illa superior fuit oratio necessaria, haec erit voluntaria. Idē 2. de Nat. deor. Nos de terra cavernis ferū elicimus, rem ad colendos agros necessariam. Idem 1. Officiorum: Ad usus vitae necessarios expectantur divitiae. & Sic necessarius haeres apud Iuriconsultos dicitur, Seryus haeres institutus, quia sive velit, sive nolit omnino post mortem testatoris protinus liber & necessarius haeres fit.

Necessarii, m. f. Dicuntur cognati, vel affines, vel amici, & hi quibus uti familiariter solemus, quod necesse est inter eos officia conferantur, autore Festo. [776] *mod. hab. n. d. 278.* Gal. *Necessarii.* Ital. & Hisp. *Necessarios.* Ger. *Nothwendig.* Pol. *Necessarii.* Vn. *Zukfüg.* Ang. *Necessary.* Cic. 1. de Invent. Necessarie demonstrantur ea quae aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt. Idē 4. Tusc. Nullisq. unius disciplinae legibus astricti, quibus in Philosophia necessario pareamus. Terent. in Andri. Tum necessario se aperunt, & timeant. Neco, at, avi, atum, vel necui, necum, s. t. p. Interitum vel interfectio. [777] *mod. hab. n. d. 278.* Gal. *Neco.* Ital. *Neco.* Ger. *Neco.* Pol. *Neco.* Vn. *Neco.* Ang. *Neco.* Cic. 1. de Invent. Necesse est demonstrantur ea quae aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt. Idē 4. Tusc. Nullisq. unius disciplinae legibus astricti, quibus in Philosophia necessario pareamus. Terent. in Andri. Tum necessario se aperunt, & timeant.

Necesse, & Necessario, ad verba. [778] *mod. hab. n. d. 278.* Gal. *Necessario.* Ital. & Hisp. *Necessario.* Ger. *Nothwendig.* Pol. *Necessario.* Vn. *Zukfüg.* Ang. *Necessary.* Cic. 1. de Invent. Necessarie demonstrantur ea quae aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt. Idē 4. Tusc. Nullisq. unius disciplinae legibus astricti, quibus in Philosophia necessario pareamus. Terent. in Andri. Tum necessario se aperunt, & timeant. Neco, at, avi, atum, vel necui, necum, s. t. p. Interitum vel interfectio. [777] *mod. hab. n. d. 278.* Gal. *Neco.* Ital. *Neco.* Ger. *Neco.* Pol. *Neco.* Vn. *Neco.* Ang. *Neco.* Cic. 1. de Invent. Necesse est demonstrantur ea quae aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt. Idē 4. Tusc. Nullisq. unius disciplinae legibus astricti, quibus in Philosophia necessario pareamus. Terent. in Andri. Tum necessario se aperunt, & timeant.

legitur. Liv. lib. 21: Fame, frigore, illuvie, squallore eneclia. Sic etiam dicimus Eneclia sibi, hoc est morbo: non autē Eneclia ferro: quod, teste Valla, nusquam legitur. Necatus autem dicitur tam is qui ferro, quam qui alio quovis modo interit. Autor ad Herennium lib. 3: Si accusator dixerit a reo hominem veneno necatum. Nec de homine tantum dicitur: sed de alio quoque. Colum. lib. 2: Sic omnes radices herbarum praerupte necantur Fame neco, *necatus.* Suet. in Tiberio, cap. 34: Hostes fame necavit. Cic. ad Attic. lib. 9: Parentē patrii fame necatum putet. Morsu necare Ovid. 2. de Remedio amoris: Pars necat morsu spatiosum vipera taurum. & Necaturus, participium. Ovid. 1. Tristium, elegia 2: Opprimet hanc animā fluctus, furasq. praerapti, Ore necaturus accipiemus aquas. & Composita, Eneco, Interneco, & Perneco, *necatus.* & habent penult. compositi. Necator, is, m. t. occisor, interfectior. [779] *mod. hab. n. d. 278.* Vn. *Necator.* Ital. *Necator.* Ger. *Necator.* Pol. *Necator.* Vn. *Necator.* Ang. *Necator.* Cic. 1. de Nat. deor. Saturn. lib. 1. ca. 12: Marti esset dicant, Deoque plerumque hominum necatori.

Necromantia, penult. acuta, Divinatio, quae fit evocatis ad sua cadavera spiritibus, *necromantia.* Gal. *Necromantia.* Ital. *Necromantia.* Ger. *Necromantia.* Pol. *Necromantia.* Vn. *Necromantia.* Ang. *Necromantia.* Cic. 1. de Nat. deor. Necromantiam vocant, quum ad terrena cadaver, calido sanguine oppletum, umbra vel daemon aliqua magicis carminibus evocatus, per os ipsius cadaveris futura praedicitur. Huiusmodi Necromantiam depingit Lucan. lib. 6: ubi à Thesalica quadam malefica revocatus ad vitam miles recentes occisus, Sexto Pompeio eventum belli Pharsalici praedicit. & Sciomantiam autem vocabat, quum evocata tantum umbra futura discendat. Dicta est autem Necromantia *necromantia.* quod mortuum significat, vel cadaver: *necromantia* est à divinatione. Est enim divinationis quoddam genus, huiusmodi solent per umbras aut cadavera mortuorum. & Haec Necromantia, *necromantia.* dicitur, quia hoc magiae genere utuntur. Necator, is, m. t. occisor, interfectior. [779] *mod. hab. n. d. 278.* Vn. *Necator.* Ital. *Necator.* Ger. *Necator.* Pol. *Necator.* Vn. *Necator.* Ang. *Necator.* Cic. 1. de Nat. deor. Saturn. lib. 1. ca. 12: Marti esset dicant, Deoque plerumque hominum necatori.

Necator, is, m. t. occisor, interfectior. [779] *mod. hab. n. d. 278.* Vn. *Necator.* Ital. *Necator.* Ger. *Necator.* Pol. *Necator.* Vn. *Necator.* Ang. *Necator.* Cic. 1. de Nat. deor. Saturn. lib. 1. ca. 12: Marti esset dicant, Deoque plerumque hominum necatori.

Necatus, a, um, *necatus.* Quod necatis saporem refert, aut odorem, ut Falernum necatum, apud Mart. alen lib. 11: Flores necatae, apud Claudianum de nupt. Honorii. & Ecl. & Necatae herba, aliis nominibus Helenio, & Medica, & Symphyton, & Idea dicta: ex qua conficitur vini quoddam factum genus, quod Necatum appellatur. Vide Plin. lib. 14, cap. 16. Neco, at, avi, atum, vel necui, necum, s. t. p. Interitum vel interfectio. [777] *mod. hab. n. d. 278.* Gal. *Neco.* Ital. *Neco.* Ger. *Neco.* Pol. *Neco.* Vn. *Neco.* Ang. *Neco.* Cic. 1. de Invent. Necesse est demonstrantur ea quae aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt. Idē 4. Tusc. Nullisq. unius disciplinae legibus astricti, quibus in Philosophia necessario pareamus. Terent. in Andri. Tum necessario se aperunt, & timeant.

Neco, at, avi, atum, vel necui, necum, s. t. p. Interitum vel interfectio. [777] *mod. hab. n. d. 278.* Gal. *Neco.* Ital. *Neco.* Ger. *Neco.* Pol. *Neco.* Vn. *Neco.* Ang. *Neco.* Cic. 1. de Invent. Necesse est demonstrantur ea quae aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt. Idē 4. Tusc. Nullisq. unius disciplinae legibus astricti, quibus in Philosophia necessario pareamus. Terent. in Andri. Tum necessario se aperunt, & timeant.

Neco, at, avi, atum, vel necui, necum, s. t. p. Interitum vel interfectio. [777] *mod. hab. n. d. 278.* Gal. *Neco.* Ital. *Neco.* Ger. *Neco.* Pol. *Neco.* Vn. *Neco.* Ang. *Neco.* Cic. 1. de Invent. Necesse est demonstrantur ea quae aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt. Idē 4. Tusc. Nullisq. unius disciplinae legibus astricti, quibus in Philosophia necessario pareamus. Terent. in Andri. Tum necessario se aperunt, & timeant.

à négot, négot, à négot, à négot. Gal. Nier. Ita. Neger. Ger. Legnen
 verneuen. Bel. Neger. Hisp. Neger. Pol. Neger. Vng.
 Neg. Tagad. Ang. To domie. Cic. pro Milone: Negant intueri
 lacem fax esse eum, qui à se hominem occisum fatetur. Idem
 de claria Oratoribus: A Mevio, si fatetur, sumptu multa aut si
 negas, sumptu. Et interdum accipitur pro Refuso, ut, non ad
 verba solum, verum etiam ad facta extendatur. Terent. in And.
 Hic nunc non dubitas, quin te ducturum neges. Huius com-
 positio sunt, Abnego, Denego, Pernego, quod est perfectè &
 collanter nego. Plaut. in Aist. Vbi creditum quod tibi sit datu
 esse pernegatis. Subnego, Aliquantum nego. *negotium.* Cicet.
 Tichat. in praefatione Topic. Veruntamen quod praetenti tibi
 propè subnegarem. Et habent penultimam correptam.
 Negotio, onis, f. recusatio. [ΠΕΝΟΤΙΟΝ] *negotio.* Gal.
 Negation, nomen ou deuenit. Ita. Negatione. Ger. Legnungt
 vernehmung. Hisp. Negacion, obra de negar. Pol. Odmowa, *negotium.*
 Vn. Tagad. Ang. A denying, a nays. Cic. pro Sylla: Eandè vim
 esse negationis huius, quam si extra conjurationem hunc esse
 se scire dixisset. Idem de Partu. Negatio, inficatioq; facti. Idem
 2 de Inven. Disparatu est id, quod ab aliqua re per oppositione
 negationis separatu hoc modo: Sapere & non sapere. Ne-
 gatio postposita negationi, non semper habet vim asiniuendi,
 sed interdum magis negandi: ut quum altera pro universali
 ponatur, & particulares sequantur, hoc modo: Nullas accipi
 te literas, nec breues, nec prolixas. Virg. li. 2. Geor. nulla, neq;
 amnè Libavit quadrupes, nec graminis arigit herbam. Item
 una sola negatio postposita negationi negat: ita tamen ut se-
 quens jungatur cum Quidem. Cic. Lentulo: Neq; errarent, ne
 aduersum quidem. In huiusmodi enim locutionibus subaudi-
 tur semper pars aliqua prioris membricit quum dico: Non tibi
 hoc persuaderet, ne Deus quidem: desideratur nominativus
 Aliquis, vel similia hoc modo: Nemo hoc tibi persuaderet, ne
 Deus quidem, cui omnino est credendum. Terent. in Heauton.
 Agrum in his regionibus meliorem neque pretii maioris habet
 nemo. Aliquantum etiam dux negationes inveniuntur po-
 sita pro una. Varro de vita populi Romani: Quia ablinentia
 vini, mulieresq; Romanae fuerint, quod à rege in unera corum
 noluerit nemo accipere. Quod si voluerit, legendum facili
 errato ad una in alteram literam? An non hoc totu Grammatici
 scitum perit? Tres negationes pro una ponuntur. Terent. in
 Andr. Neque haud dicas tibi non praedictum. Aliquando
 etiam praepositiones negant, sed hoc solum in compositione:
 ut indoctus, idem est quod non doctus. Sic etiam apud Graecos
negotia, id est, quod sapio: *negotia*, idem quod desipio.
 Negatiuus, a, um, & negatorius, a, um, Quod negat: [ΠΕΝΟΤΙΟΝ]
negatiuus. Gal. Negatiuus, *negotius.* Gal. Negatiuus, qui nre.
 Ital. Negatiuus, *negotius.* Germ. Das da negat. Hisp. El que nega
 à costa para negar. Pol. Zapierawci sie. Vng. Tagad. Ang. To deny.
 ut dictio negativa. Actio negativa sive negatoria,
 apud Iuriconsultos quae verbis concepta negantibus, per
 quam aut libertatem, aut seruitutem vindicamus. L. 3. D. si usus,
 perat. L. 2. §. 4. D. de feruit. vind.
 Negantiuus, a, f. p. Negatio. [ΠΕΝΟΤΙΟΝ] Vngar. Tagad.
 Ang. A denying. Cic. in Topicis: Deinde addunt conjunctio-
 nem negantiam, sic, Non & hoc est, & illud.
 Negatio, as, frequentatiuum. Plaut. Merc. Abnuere, negitare adeo
 me natum suum. Idem Bacchid. Vix quidem negito.
 Negatiuus, a, um, participiu. [ΠΕΝΟΤΙΟΝ] *negatiuus.* Gal.
 Nier. Ita. Neger. Ger. Negatiuus. Hisp. Negado. Pol.
 Odmowian. Vng. Negotia. An. Denied, refused. Ouid. 15.
 Metam. Nitimus in ventu semper, cupimusq; negata. Horat. 3.
 Carm. Ode 2. Virtus recludens immeritis mori Coelum, nega-
 ta tentat ierua
 Negantiuus, participiu, seu nomen ex participio. [ΠΕΝΟΤΙΟΝ]
negantiuus. Gal. Nier. Ita. Neger. Ger. Negatiuus. Hisp. Negado. Pol.
 Odmowian. Vng. Negotia. An. Denied, refused. Ouid. 15.
 Metam. Nitimus in ventu semper, cupimusq; negata. Horat. 3.
 Carm. Ode 2. Virtus recludens immeritis mori Coelum, nega-
 ta tentat ierua
 Negatiuus, a, um, Occupatio, munus, opus: à Nec, & Otium,
 quali non otium: hoc est, opus, sicut à Nec, & Lego, Negligo:
 c. mutata in g. sicut in Quingenti, quavis à centum deductu
 sit. [ΠΕΝΟΤΙΟΝ] *negatiuus.* Gal. Nier. Ita. Neger. Ger. Negatiuus, *negotius.*
 Ital. Affare, *negotio.* Ger. Ein geschäft. Bel. Een gescht. Hisp.
 El negocio. Pol. Sprawa, *negotium.* Vng. Munka doloz. Ang. Bus-
 iness, *affare.* Cic. 1. Offic. Peregrini officium est, nihil praeter
 negotium suum agere. Idem pro Flacco: Non debuit, quum
 Praetor esset, suum negotium agere. Negotium dare, est Im-
 perare. In mandatis dare, mandata dare, mandare. Caesar lib. 2.
 Comentarior. Ipse quum primu paduli copia esse inciperet,
 ad exercitu venudat negotium Senonibus, reliquisq; Gallis,
 qui finitimi Belgis erant, ut ea, quae apud eos gerantur, co-

gnoscant. Aliquando negotiu accipitur pro labore & ma-
 licia. Cic. Cornificio. Esti perinquo patiebar ani-
 mo, te à me digreditamen co tepore me consolabar, quod è
 in omnium etiam otiu te ite arbitrabar, & ab impendentiis
 magnis negotiis discedere. Idem Fabio: Adhibui diligentiam,
 quoties Senatus fuit, ut adellem, plurimumque in eo negoti
 habui. Idem Att. lib. 4: Nolo enim negoti Quintum Fratrem
 habere: quicquid Terent. in Prologo Andria: Poeta quum pri-
 mum animu ad scribendu appuli, Id sibi negoti cre didit so-
 lum dari, Populo ut placeret: quae fecisset fabulas. Quo in lo-
 co Negotium, teste Donato, accipitur pro cura, & molestia.
 Cic. App. Pulchro: Quum est allatu ad nos
 de temeritate eorum qui tibi negotium facelles et. Et mihi
 negotium. Terent. in Adelphi: Mirabar quid hic esset negoti
 tibi. Aliquando negotium accipitur pro controversia, vel
 dissensione. Cic. ad Att. lib. 7: Veruntamen video mihi cum ha-
 mine audacissimo, paratissimoq; negoti esse. Celsus Cic. li. 2.
 Epist. Vt exillimarent homines, Pompeio cum Caesare esse ne-
 gotium. Item Negotium dicitur factum, de quo est questio:
 unde dicta est Constitutio negotialis. Negotium pro reme-
 dio apud Plaut. in Captiuis: Neq; de hac re negotium est qua
 male occidam: id est, nullo remedio occurrere potest quin male
 occidam. Negotium est apud eundè in Milite, pro lia opo-
 tet. Sic res postulat. Nullo negotio, pro facile. Cic. ad Attic.
 lib. 3: Iurabat ad summam, quod nullo negotio faceret, uni-
 cissimum mihi Caesarem esse debere. Ibidem lib. 4: Cato, qui
 tenere Scythiam nullo negotio potuit.
 Negotiolum, diminutiuum. Cic. ad Quint. Frat.
 lib. 4: Erit neficio quid negotioli.
 Negotiolo, aris, d. p. Negotia gero, & mercatura operam do.
 [ΠΕΝΟΤΙΟΝ] *negotiolo.* Gal. Negotiolo, *negotio.* Gal. Negotiolo, *negotio.* Gal.
 Mercatur, *negotio.* Ger. Ein Gewerck. Hisp. Negociador, mercador.
 Po. Negotio, *negotio.* Vn. Makalkoda, *negotio.* An. A traf-
 ficker, a merchant. Vnde Labco: Negotiatores serui videtur, qui
 praepositi sunt negoti exercendi causa, veluti qui ad emendu
 aut locandam & conducendū praepositi sunt. Cic. lib. 1. Epist.
 ad Quint. Frat. Improbus negotiator, paulo cupidior publi-
 canus. Idem 5. Verrina: Qui plus exillimet apud lectissimos
 leniores, pecuniam, quam apud tres negotiatores merum v-
 lere. Mercis ferdida negotiator. Quint. lib. 1. cap. 12: Quod si
 tamè rectè quis consideret, inter mercatpè & negotiatores hoc
 interesse videbit: ut mercator dicitur qui exportandis aut im-
 portandis mercibus opri a dat, easq; vendit. Negotiator vero t-
 qui mercis distrahit, sed qui in eodem vino, frumeto, &c.
 vendendo, in eodisque & aran dis agit, suam inofficiam post.
 Negotiatrix, f. t. [ΠΕΝΟΤΙΟΝ] *negotiatrix.* Gal. Negotiatrix, *negotio.*
 lib. 34. Tit. 2. 1. 32: Cum testatrix negotiatrix fuerit.
 Negotiatio, f. t. [ΠΕΝΟΤΙΟΝ] *negotiatio.* Gal. Negotiatio, *negotio.*
 i. p. Gal. Traffique, *negotio.* Ita. Traffico. Ger. Ein
 handtierung mit tauffmanfchaft. Hisp. Aquella obra de negotio. Pol.
 Kopytowo. Vng. Makalkoda, *negotio.* Ang. Trading and
 merchantise. pro Mercatura Quintil. usus est, Colum. lib. 1. Hae
 enim negotiatio curam villicæ avocat. Cic. Cecinnet lib. 6: Vix ad
 reliquias Asiaticae negotiationis proficiscere. Negotiatio di-
 citur in mercatum faciendis, veluti negotiatio sagaria. 1. 12. D.
 pro socio. Hotomanus.
 Negotiosus, a, um, Quod est negotiis plenum. [ΠΕΝΟΤΙΟΝ] *negotiosus.*
 Gal. Qui a beaucoup d'affaires. Ital. Diffusa, *negotiosus.*
 faucho. Germ. Geschafft mit geschäften beladen. Hisp. Uno de
 negocio. Pol. Sprawa, *negotiosus.* Vng. Munka, *negotiosus.*
 munkam doloz. Ang. That hath muche business te do. Salustius:
 Prudentissimus quique, quasi maxime negotiosus erat. Res
 negotiosa: id est, difficilis, & in qua multu sit negoti & labo-
 ris. Plautus in Stichoi Aedepol rem negotiosam: quid sit, nihil
 etiam scio. Cic. pro Muræna: Habui: hic lege Tria provinciam
 tacitam & quietam: tu illam cui quum Quæstoris fortunam,
 etiam acclamati solet: Hostiensem, non tam gratiosam & illu-
 strem, quam negotiosam & molestam. Negotiosi dicitur hoc
 est, profecti, diebus sacris oppositi. Tacit. lib. 13: Eoq; oportet
 dydi

di factos, negotiosos dies, queis divina colerentur, & humana non inpedirent.
 Negotiosus, comparativus. [Vngar. Munkab, nagyob munkas, munkas.] Seneca 2. de ira, cap. 11. Quid crudelitate negotiosius? Negotiosus, Ad negotium pertinens: [Vngar. nagyob munkas.] Gal. Apparatus ad negotium. Ital. Partimonia a carice, negotio. Ger. Don negotium gestandi gubnet. Hif. Partimonia a negotio. Pol. De sprawo prawnym Vng. Munkab, nagyob munkas. An. Balancing to business. Iur. Cōstitutio negotialis apud Rhetores. Cic. 1. de Invent. Hec constitutio partes duas videtur habere, iudicialē & negotialem. Quintil. lib. 1. cap. 21. Etq; locum in ethice negotialem assignatū est, negotiositas.
 Negotiosus, adjectivum. [Vng. munkakodó, kereskedő.] Spartianus in Temo: Naves quoq; ad Indos negotiarias sepe misit Lampadius in Alex. Severo: Aurum negotiatorium & committam Romæ: remissus est, quod negotiatores principibus pendere solebant.
 Nemo, pro aliquando scripserunt veteres, quod & pro nisi etiam scripserunt.
 Nemo, uis, gen. com. t. compositum videtur à Ne & Homo. [Ital. Nemo, non.] Gal. Nul homo eu nulle femme, nulli. Ital. Nessuno. Ger. Niemand. Hif. Ninguém. Pol. Nikt. Vng. senki, Ang. No man.] Nam de solis dicitur hominibus Terent. in Eunucho Nemo est quem ego magis nunc cuperem videre, quam te. Nemo homo, pro nemo omnino. Cic. lib. 13. Famil. Epist. Postquam mecum in bello, atq; in re militari fuit tantam in eorum virtutem, prudentiam, fidem, tantamq; erga me benevolentiam cognovi, ut hominem neminem plaris faciam. Nemo hominum, pro Nemo est hominū. Terent. in Eunucho. Ego formidolus: nemo est hominum qui vivat, minus. Nemo pro alio. Cic. Famil. 9. Contigit enim tibi, quod haud scio an nemini summa severitas animadversionis non modò non invidiosa, sed etiam popularis esset, & cum bonis omnibus, tam infeno uisq; gratissima. Idem 2. Offic. Quod quum omnibus est factum, tum haud scio, an nemini potius quam tibi. Non utmo hoc est, nonnullus. Idem pro Rege Manil. Quum est non nemo in Senatu, Qui dicret, non oportere, Ger. Nemo etiam nonnunquam de feminis dicitur. Terentius in And. Hoc scio unum ego, neminem peperisse hic. Plautus Cist. Vicinam neminem amo merito magis, quam te.
 Nempē, Adverbum confirmans, quod aliquando eū interrogatioae ponitur, aliquando sine interrogatione. [P. N. achin. do. achin. in dia. Gall. Certes, certainement. Ital. Certamente. Germ. Gewiss, gewiss, gewis. Hif. Ciertamente. Pol. Oczywiście. Vng. bizonyos, bizonyos. Ang. Surely, verily.] Cic. pro Ligatio: Apud quem hec dico? Nempē apud eum, qui quam hoc sciret, me tamen ante quam vidit, reipublicæ reddidit. Hic, Nempē, vim respiciendi elegit habere post interrogationem. Idem, pro Mione. Quid ergo tulit Pompeius nempē ut quæret eum. Titus in Menæchmis: Nempē iubes? M. Iubeo hercle verò. Sine interrogatione posuit Terent. in And. Nempē hoc sic esse didicimus opinor patrem. Quint. Nempē enim in hoc plurimū laboni exhaulimus, ut Rhetoricam ostēderemus bene dicendi scientiam & utilem, & artem, & virtutem esse.
 Nempē, Nisi, etiam, vel nempē, inquit Fest. significat.
 Nemus, nemoris, pen. corr. n. t. [V. j. ab. sw. N. j. ab. sw. ab. sw. ab. sw.] Gall. Bois, forêt. Ital. Bosco, silva. Ger. Ein wald, wald. Belg. Een bos, wald. Hif. Bosque, silva, mabala. Pol. Las. Vng. erdő, Ang. Grove of pleasure or forest.] Proprie dicitur sylvæ vocata causa comparata, & plena amœnitatis: dicitur hanc à pascendo, sive quod nemoris glandibus olim homines nutrivant, sive quod in eo greges atque armenta depasci solent. Nemora (inquit Festus) significant sylvæ amœnas. Virg. 2. Aen. Interea videt Aeneas in valle reducta Seculium nemus, & vincta sonantia sylvæ. Idē eodē, atq; inimica refugit loerms ambriferū. Ovid. 6. Pastorū: Est nemus arborib. densum, lectus ab omni voce locus, si non obstreperetur aquis. Horat. 1. Carm. Ode 11: me gelidū nemus Nympharumq; leves nemoratū chori Secernunt populo. Nemus etiam, teste Siliano, peculiariter appellatur locus quidam haud longē ab Aetia, in quo lacus est quod Speculum Dianæ dicitur. Hinc Aetia dicitur nemoralis.
 Nemorosus, a, um, Nemoribus abundans. [Ital. bosco. Gal. Bois de bois. Ita. boscoso, pado de boschi. Ger. Waldreich, wald. Hif. Boscoso. Pol. Lasowy. Vng. erdő, Ang. Grove of pleasure or forest.] Plin. Epist. 161: Modica collis assurgit antiqua cupressu nemorosus, & opacus. Colum. lib. 2. cap. 2: Montem non sublimem & asperum nec nemorosum, & herbida maxime probaverunt. Ovid. Epist. 15: Est locus in mediæ nemorosus vallibus Idæ. Virgil. 2. Aen. Iam medio apparet fluviū nemorosa Zacynthos.
 Nemorosus, sc. om. t. Quod ex nemore est, aut quod in nemore nascit. [Ital. boscoso. Gall. De bois, boscoso. Ital. Di bosco, boscoso. Ger. Das aus dem Wald ist. Hif. De montana o mabala.]

Pol. Lasowy. Vng. erdő, boscoso. Ang. of a forest.] Colum. lib. 9. cap. 4: Sed ex omnibus deterrimæ nocte mel habetur nemorene, quod ex ipso atq; arbore provenit. Nemorensis rex dicebatur, qui Dianæ Arctine sacrificiis præerat. Sueton. in Calig. Nemorensi regi, quod multos jam annos possideret sacerdotio, validiorem adversarium subornavit.
 Nemorosa, adject. Quod est in nemore. [Ital. boscoso, boscoso. Gall. De bois de forêt. Ital. Di bosco a silva. Ger. Das des Waldes ist. Hif. De bosque y silva. Pol. Lasowy. Vng. erdő, boscoso. Ang. of a forest.] Mart. lib. 13. Mittit præcipuos nemoralis Arctia porcos. Nemorale templū, & Nemorale stagnū: hoc est, nemori Arctino vicinū. Ovid. 1. de Arte: Ecce suburbanæ templū nemorale Dianæ. Idem 14. Metam. Quæq; colunt Scythicæ stagnum nemorale Dianæ.
 Nemori vāgus, a, um, Quod in nemore vagatur. [Ital. boscoso, boscoso. Gall. Vagant par les bois. Ital. Vagante per boschi. Ger. Waldschweiffig. Das in dem Wald herum schweiff. Hif. Que era y vaga par las montañas. Pol. Polwie biegał, w lesie chodził. Vn. Berekben legibus, vadis. An. That erred through the forest.] ut Aper nemorivagus. Catul. de Beteynthia: Vbi cervæ sylvicultrix, ubi aper nemorivagus.
 Nenum, pro Non apud antiquos reperitur. Lucil. Sed tamen hoc dicas quid est, nenum molestū est. Varro: Si hodie nenum venis, eras quidem si venera, ere. Ex Nonio.
 Neo, a, es, nevi, netum, Significat filiū torquere estq; proprium mulierum. [Ital. neo, neo. Gall. Filio. Ital. Filare. Ger. Nymphen. Hif. Hilar. Pol. Nymfy. Vn. Fenek. An. To spinn.] Iustin. l. 1. ilavēnit cura inter scotorum greges purpuram colorentem. Plin. lib. 35. cap. 3: Superq; omnia netur, ac texitur lanæ modo, & sine lanā. Silius lib. 7. donum Quod nostræ nevere manus. Hinc Perneo compositum.
 Neogamūs, m. [Ital. neo, neo. Gall. Epoux. Ital. Sposo. Germ. Das neuwē geuēbet hat. Hif. nymphen. Hispan. Nupio. Pol. Zonich pan młodi. Vng. Vyházu. Ang. A bridegroom.] Qui recessu uxorem duxit.
 Neomēnīa, pen. acuta. [Ital. novilunio. Latinē Novilunū, vel prima dies lune, aut mensis. [Pol. Now. Vng. Ny hold, ny hónap.] Greci enim menses suos ad Lunæ cursum dirigebant, & a primo novilunij die menses suos auspicabantur.
 Neophytus, pen. corr. uis. Novellus, quasi visus: hoc est novum germen, nova planta.
 Neoptolemus, pen. corr. Virg. [Ger. Ein neuer oder angehöret Aniquon.]
 Neotericus, a, um, Accens: [Ital. neo, neo. Gall. Moderne, nouveau. Ital. Profio, nuovo. Ger. Neuer. Hif. Moderno. Pol. Nowy, świeży. Vng. Vyanan vala, ny. Ang. One of late time, new, a fresh water fountain.] a comparativo Græcō νεότερος, totum. Unde Neoterici scriptores dicuntur recentiores, quibus opponuntur Antiqui, vel veteres.
 Neoterice, adverb. Novē. [Ital. novē. Vng. Vyanan, nyan.]
 Neoterice Pædianus in Divinat. Hoc quod leviter a Cicerone dictum & neoterice putant.
 Nepa, s. p. Animal venenatū, cauda ferē, quod Latinē Scorpius dicitur, nam, teste Felto, nepa Afticū est. [Ital. scorpione. Gall. Vu scorpion. Ital. Scorpione. Ger. Ein Scorpion. Hif. Escorpion, a el alacran. Pol. Skorpion. Vng. Scorpio.] Cic. lib. 3. de Finibus: Serpens anguiculōs, natate anaculas, volare mēruas, cornibus uti videat: boves, nepas aculeis, suam cuique naturam esse ad vivendum ducem. Hujus nominis prima comipitur. Manilius lib. 2. pietate ad sidera ductam Erigontem, idūque nepam spolioque leonem. Natura hujus est, ut in partem latibalis delitescat, & quū aliquid senserit, retrocedat. Plaut. Cist. Recellim cedam ad parietem imitabor nepam: Captandus est horum claculum sermo mihi. Felus Nepa Aftorum lingua sidus, quod Cæcer appellatur: vel ut quidam volunt, Scorpius.
 Nepenthēs, neu. gen. nepenthes. Herbe genus est, que vino injecta multū discunt, animiq; hilaritate inducit. unde a quibusdā eodē esse putatur eū buglossō, quæ teste Plin. eandē habet vim: ab hac exhilarādi virtute huic herbe nomē creditur inditū, a privativa particula, & nepes lactus. Plin. lib. 21. c. 21: Attribuit & hilaritatis vim eidem potæ in vino, quam aepentē illud prædicatū ab Homero quod ea tristitia omnis aboletur.
 Nepeta, pen. com. sive Nepita, Herbe nomen. [Germ. Repter. oder wie andere walden. Repterent.] Vide in PROFETIS.
 Nephelia, s. p. [Ital. nepelia. Pol. Trzejmá bogiala. Vng. Berne mészak imogy.] Sobriorū sella erāt, in quibus nō vinū, sed aqua mixta bibabatur. Græci enim νεφέλιες sobrios vocāt. Apud Athenienses hēbat νεφέλιος id est, sobriūm sacrum, Soli, Lunæ; Memorie, Nymphis, Aurore, & Venere, in quo fēta νεφέλια: id est, ligna sobria creabantur, quæ scilicet ex vite, ficu, & moro non essent. Vide Chliades krasim.
 Nephelides, Macula in oculo minus profunda & leniores.
 Nephrenelis, Barbarē pro Nephridē.
 Nephritis, idis, pen. prod. [Ital. nefrite. Ger. Nierenstein.] Renum morbus;

modo. [N]on dicitur quod non dicitur. Gal. ...

Nequitiam adverbium. Non, nullo modo. [N]on dicitur quod non dicitur. Gal. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Nequitia. Latine Gal. Quod dicitur non. Ita. A fine est aliquo non. Ger. ...

Vng. hanc. Ang. A luteo. Cic. lib. 10. ad Attic. Si n. civi- los tuos adhibueris.

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Nervus. s. p. ab antiquis dicitur sunt fides, sive chorda mu sicorū instrumentorum. [N]ervus. Gal. Chord. et d. in- strum. de mus. Ital. Corda de strum. Germ. Saiten. Hisp. ...

Plant. in Rudete. Nunc tibi amplectimur genua, egētes opum, que in locis nefcis & Nefcia spe sumus, ut tuo recipias scōto, ser- vesque nos: id est, in locis incognitis, & incerta spe.

Nēstrophion, penul. pto d. *[Nestrophion]*. Germ. Ein dādem hāst/dadūst. Pol. Nāst. Vng. Nēst. tunc hēly. Angl. A plant. or cappe wine drakes or drakes or kerpit to be madefate. Locus ubi anates clauit alantur & pascuntur. *[Nestrophion]* Graecis dicuntur, & *[Nestrophion]*, alio. Colum. lib. 1. cap. 15: Media deinde parte nestrophion lacus defoditur in duos pedes altitudinis, spatiumq; longitudini datur & latitudini, quantum loci conditio permittit.

Nēstrophion, spondylion herba apud Dioscor. lib. 3. cap. 88.

Net, Arabicē, & Barbaricē compositio zapethi, que constabat olim ex animalis musco, agolocho & orientali lucino. Vide **TAPETION**.

Netrindes, Olivæ, à nataido sic appellatæ apud Iulium Pol- lucem. Idem autor & Cytinades appellat, quas Phaulias & Thrambos dici ait.

Nēu, pro Nēve, abjecta ultima littera per apocopen. *[Nēu]* velō. *[Nēu]* Gal. Que non. Ital. Che non. Germ. Das nēt. Hisp. Que no. Po. Abinē. Vng. sem. An. That nēher. Virg. 2. Aen. Neū recipi portis, aut duci in moenia posse. Hæc particula geminata elegantē vim habet. Cæsar li. 1. belli Civilis: Flens Petrius man- ipulos circuit, militesq; appellat. neu se, neu Pōpiciū absen- tem Imperatorē suū adveniens ad supplicii tradit, obsecrat.

Nēve, idem quod Ne aut: interdum idem quod Nēque. *[Nēve]*. Cicero Peto à te, ne id à me. nēve in hoc reo, nēve in aliis qua- ras. Idem in Orat. Nēve vultus syllabæ deducantur.

Nēvōlo, nevis, nevelit, quasi Non volo, vel Nolo. Plautus in Trinummo: Filiam meam tibi desponsatam esse audio, nisi tu nevis. *[Nēvōlo]*. Titinius Serina: Hæc sus quidem, hercle, ducere sanē nevūt. Ex Nonio.

Nēvās, adis, *[Nēvās]*, Ionum lingua herba appellata est, que alio nomine Potention dicitur, nervorum dissolutiones juvat: unde & nomen accepit. Nā quos nervos Latini, Greci *[Nēvās]*, appellat. Hæc etiam in vino pota, ranarum, quas Rubetas nomi- nat, veneno medetur. Vide & Phynion vocatur. Plin. li. 25. cap. 10: Sant & ranis venena, rubetis maxime. Auxiliatur eis Phynion in vino potum. Aliqui neurada appellant, alii pote- tion, &c. Eadem & Paronychia appellatur, quod *[Nēvās]* hoc est, abscissibus circa unguis medetur.

Neuras, Potention, &c. Dioscor. lib. 3. cap. 16.

Neuras, Paronychia, frutex apud Diosc. lib. 4. cap. 56.

Neuris, *[Neuris]*. Pol. Nēu. *[Neuris]*. Herba, quā alii sola- num, alii velicariam appellant. Diosc. lib. 4. cap. 74. & 75. Her- molans in eadem.

Neurobatæ, *[Neurobatæ]*, pen. cor. Qui omnifariam prorepunt, qui ambulat super nervos, & funes nervos. Nā *[Neurobatæ]*. Greci nervos dicit. Iul. Firm. li. 7. Matheseos: Oriēre la geniculo, quē *[Neurobatæ]*. Greci appellant, natum testimonis vero Martis & Lunæ, eū sanābuli, oribatæ, neurobatæ, & quitalis pertrahit.

Neuroides, *[Neuroides]*. Species est Sylvestris la Cucurbita alio nomi- ne Limonii appellatur, multo minoribus foliis quāsi Beta frutiva, ut decem interdū caules habens. Autor Plin. lib. 20. ca. 8.

Neurospāstion, *[Neurospāstion]*. Herba est quā Greci *[Neurospāstion]*. Latini Rubū caninū appellat. Folium habet vestigio hominis simile, uvam autem nigram, in cuius acino nervum habet: unde & nomen accepit. Autor Plin. lib. 24. ca. 14: Sunt item Neurospāsta, imā guncula, que nervis quibusdam, & fidiculis oc- culis moventur, perinde ac si viverent. Vide Cæcium Rhod. lib. 7. ca. 16. Horat. 2. Sermon. Sat. 7: Duceris ut nervis alienis mo- bile lignum. *[Neurospāstion]*, fidiculis neurospāsta moventur, sic tua libidine, aut nervis aut fidicula traheris. Hæc Turneb. Hoc se habuisse in suis adversariis Lābinus etiam affirmat, ubi eum locum interpretatur.

Neuter, neutra, neutrum. *[Neuter]*. Gall. Ne l'un ne l'autre. Ita Ne l'un ne l'autre. Germ. Weder duse noch jener. Belg. Oben van toren. Hisp. Ni uno ni otro. Pol. Ani ten ani on. *[Neuter]*. Vn. Egēk sem. An. Nether the one nor the other. In genitivo Neutrius: idem etiam Neutri, Neutriæ, quemadmo- dum Nullus, Solus, & similia. Est autē Neuter, Viri, cotra- rium, significatq; Nec hic, nec ille. Dicendum autē est, Neuter alterum non autem Neuter neutrum: nā si ita efferimus, Neuter alterum diligit, hoc significat, neq; ille hunc diligit, neque hic illum. Quod si Neuter neutrum dicimus, perinde est ac si hoc dictum sit, ne se quidem ipsam utrinque diligere.

Nēvōlo, adverbium significat nec ad unā partem, nec ad aliam. *[Nēvōlo]*. Gall. Ne vey un costé ne vey l'autre. Ital. Ne nell' una, ne nell' altra parte. Ger. Weder anß duse noch anß jone sotten. Hisp. Ni à una parte ni à otra. Pol. Ani nate ani nate s'tras. Vng. Egēk sem. Ang. Nether in the one part nor to the other. Liv. 3. ab Vib. Et neutro inclinata spe torpebat: id est, in neutram partem.

Nēvōlo, & hoc trale, om. t. Vulgō Grammaticis vox usitata, quo cū est natio infallibilis ma atq; ineptissima. *[Nēvōlo]*. Gall.

Neute, Ital. Neutrale. Ger. Das det jenen teils ist / Darythel. Hisp. Cosa neutral. De magna parte. Polon. Zaduma wozey jest i. Vng. Egēk sem. Ang. Neutrale, of none of the two. Quintil. lib. 1. ca. 4: Aut quæ scēma positione marci, aut neutriū formina significant.

Neutrobī, idē quod Neutro, apud Plaut. in Aulul. & te utarini- quore & meus me oido imdeat, Neutrobī habeam stabile stabulum.

Neutricum, Nequaquā, vel nullo modo. *[Neutricum]*. Gall. Nullemens, en nulle maniere. Ital. In nessuna maniera, per niente, à nissun modo. Ger. Dant vnt gar nict teils wags. Hisp. En ninguna manera. Po. Zadum spofbm. Vng. Semu kerpit sem. Ang. No in no way. Habet enim aliquod affectionis Terent. in Hecyr. Illud vitium est Pamphilo neutricum grave.

Nex, cis, *[Nex]*. Propriē mors, que ferro, aut alia vi fit, violēta mors. *[Nex]* *[Nex]* Gal. Mart. Ita. Morte. Ger. Des tobt. Bel. M. dootsh. Hisp. La muerte violenta. Pol. Smier. Vn. Artyk at vna halai. An. Death. Neci datus dicitur, qui quovis modo interfe- ctus est: quāvis Felix neci datū intelligi velit, qui sine vulnere interfectus est, ut veneno aut fame. Antonius in Monoisyllabū Seta venenato potu abulit Annibale nec Sifenna: Quoniam nec, mea nex, neq; intercessio posse videtur illorū demētē re- primere audaciam. Cic. pro Milone: Infidiatōr verō, & laquei que poterit afferri injuita nesi: nec alterius aliquid fatens est, in damnū & fortunarū eversionem. Vipian. de crim. liti- honatus: Si quis postulerit fecerit, vel collusionem in nocum- altenus. Cælar 6. bell. Gal. Viri in uxores, sicut in liberos, nec- nesciq; habent potestatem. Artifices necis, qui novū aliquid necis genus committunt. Ovid. 1. de Arte. neq; enim lex ius- tior ulla est, Quā necis artifices arte perire sua. Necē à Graeco dici certū est. *[Nex]* enim mortuū dicitur. Ger. Nexum, x. n. f. & nexum, us. m. q. Abalienatio civilis quæ est, quæ fiebat per xē & libram: id est, ære nummōve aliquo per- cussa libra, quo pacto solutio representabatur. Cic. pro Crōn. Sylla ita tulit, ut non sustulerit horum nexa atque hereditaria. Idem de Ora. Nexum quod per libitū agitur. Idem in Parador. Manepia quæ sunt dominorum facta nexu aut aliquo iure ci- vili. Et quoniam quæ abalienabat, alteri obligatus erat, Nexus ponitur etiā pro vinculo obligationis. Vipian. L. 26. D. de cen- deb. Si emptor fundi damnaverit heredem suum, ut vendi- torem nexu venditi liberaret: id est, obligatione de re vendita praestanda. Transfertur hoc nomen eleganter & ad alia. Cic. in Epist. Atticus nollet cuius quāto propriū te esse scibis mancipio & nexu, meum autem usū & fructū, contentus esse sum. Idem paulō post. Sum enim xperem pty tuas, vobis i. Antū nostri: ergo fructus est tuus, mancipium illius.

Nexūs, a. um, Aptus, coniunctus. Cic. in Tuscul. Omnes virtutes inter se nexæ & iugatæ sunt. Idē de Divin. Cū causa causæ nexa rem ex se gignit. Idē de Fato: Ex æternitate quæ dā vera est, & ea nō esse nexa causis æternis, & à fati necessitate esse libera.

N ante I.

Ni, pro Nisi, per apocopen id est. Si non, subiunctivo coniungit. *[Ni]* *[Ni]*. Gall. Si non si ne. Ital. Se non. Ger. We nicht. Hisp. Si no. Terent. in Phorm. Nā nī hæc ita est, cū illo haud fieri. Quandoq; etiam indicativo. Terent. in Andr. Mirū mī dicit est. Vbi sciēdum est, Ni Nisi, Quā, & Præterquam semper petere eosdem casus qui præcellerunt. Quod est animal, nū corpus cum anima cōdicendum. Nulli placet, præterquam mihi. Præter verō semper exigit accusativum: ut, Nulli placet, præter me. Ponitur interdū Ni, pto Ne. Virg. 3. Aenid. Intet utranque viā lethi discrimine parvo. Nitenat culus, cenā est dare horea retro. Quem in locū vide ea que annotavit Servius. Plaut. Ni multa sis. Hæc particula etiā nonnunquam utroque est in sponsonibus, & in iudicio recuperatorio. Cic. in Ven. Act. 4. Sponso facta est cum cognitore tuo Apronio de bonis tuis omnibus, si locum te sibi in decumis distinet. Idem E. Rabinus Apronium sponso laceravit, ut Apronium dicit te sibi in decumis esse locum. Hæc Bud. in Epist. Interdum Nisi, adversariya particula vim habet, ut idem fecit significet quod Sed. Cic. lib. 13. Epist. Famil. De te nihū possum iudicare, nisi illud mihi certē persuadco, te talem virū nihil me fecisse. Ibidem: Nec cur illa rā opere cōtendat video, nec cur tu repugnes, nisi tamen multo minus tibi concedi potest, quā illi laborare sine causa. Cum adverbio Mirū veniū cō- iungitur. Cic. de Orat. 2. Quid ploras pateri mirum nō carent.

Nicc, nica, Geræcē, Latine victoria dicitur. Vide Niciphonis, victoriosus, quā ferens victoriam.

Nicerotianum, *[Nicerotianum]*, Laudantissimi unguenti genus, a dictum ab antice Nicerote. Martial. lib. 6. Laudas pingua Nicerotiana.

Niceteria, *[Niceteria]*, Ger. Preß vnt Del vnt etigß. Ang. Rewards of game for victorie, ut rōges, collars of gold. Sunt praxmia relata ex victoria, ut torques. Iuven. Satyra 3: Nicetomatico fert niceteria collo. Dicta Niceteria, à rōges, quæ dā est tunic.

Cic. i. Tufcul. Tum illud quod Syfiphus verfat saxum, fadans nirendo nec proficit hilum. Inde fiunt Nihilum & Nihil per apocopen, quæ significant quantitatis privationem. Invenitur etiam pro adverbio negandi positum. Terent. in Andr. Nihil circumfione ufus est: id est, non. Invenitur etiam Nihil, adverbium, trium generum, quali qui ne hili quidem: hoc est, nullius pretii fit. Cicero 4. Tufc. Nequitia ab eo quod nequitia quæ fit in tali nomine, ex quo idem Nihil dicitur. Posset tamē non absurdē Nihil, in huiusmodi locutionibus geonivus à Nihilum exillimari.

Nihilum, Nondum, ve' nihil adhuc. [Nihilum] Gall. Rien encor. Ita Nihilum in hora. Ger. Noch nicht. Hisp. Non no. Pol. Jeszcze. Vng. Még semmi. Angl. Nothing yet. Cic. Call. Et quanquam nihil dum audieramus, nec ubi eſſes, &c.

Nihilifacio, Nihil adimo. [Nihilifacio] Gal. Ne faire ou tenir compte de quel que chose, ne l'estimer rien. Ital. apprezzare niente. Germ. Nichts schenken/merken/achten. Hispan. Estimara nada. Pol. Niczy fibie niczego. Vng. semminek lész/olvas. Angl. To esteem, regard, or set at nothing. Plaut. in Milit. Sed me excepti, nihili facio quid faciat ceteris.

Nihil pendō, is, ere, scilicet. Nihilifacio. [Nihil pendō] Plautus in Mostell. Video te nihili pendere omnes homines præ Philolache.

Nihilominus, Non minus. [Nihilominus] Gall. Neantmoins, ce non-obstant. Ital. Non meno. Germ. Nichts desto weniger. Hisp. No menos. Pol. Niemniej. Vng. Mind aegyaltal. Angl. Nevertheless. Cic. Figulo: Tamen nihilo minus eis conficior curis, ut ipsum quod vivam, peccare me exillimem.

Nil, Per syncope factum est à Nihil. [Nil] Gal. Rien. Ital. Niente. Germ. Nichts. Belg. Niet. Hisp. Nada. Pol. Nic. Vng. Semmi. Angl. Nothing. Et modo nonien est, ut Nihil bonitatis. Modo adverbium. Terentius in Andria: Nil me fallis.

Niliōn, videri, Gemma est colorem habens fumidæ topazii, aut aliquando mellex. Plin. lib. 37. cap. 2. India & hanc coerat, & nilion fulgore hebeti, & brevi, & quam invicere, fallaci. Est autem color fumidæ topazii, aut aliquando mellex. Iuba in Aethiopia gigni tradit, & in litoribus fluminis, quem Nilum vocavimus, & inde nomen trahere.

Nimbū, bi, m. f. Repentina & præceps pluvia, imbēr. [Nimbū] Gal. Une pluie, une ondée de pluie froide qui vient tout à coup. Ita. Pioggia subita, nimbos. Ger. Ein gählinger plötzregen. Hisp. Nuvada de lluvia, & viento rebultado con agua. Pol. Dofyga nawa. Vng. Zapor esz. Angl. A shower of raine. Livius 1. ad Vrbe: Subito coorta tēpestas cum magno fragore tam densa regem operuit nimbo, ut conspectum ejus conacioni abſtulerit. Ovidius 1. Metamorph. deſcendi funduntur ab æthere nimbū. Virg. 1. Aeneid. Involvere diem nimbū, & nox humida caelum abſtulit. & Accipitur & pro vento. Virg. 1. Aeneid. Nimborum in patiam, loca fœta fatenubus aethra, Aeoliam venit. Interdum pro nube, [Nimbū] qua dii dicebantur in terras descendere. Lucilius: Cum nimbo caelitus descendit Iupiter. & Nimbū item, vaſis genus, quo vina, unguenta, & alii liquores funduntur. Martial. lib. 14: A love qui venit, miscenda ad pocula largas fundet nimbū a quas hincibi vina dabit.

Nimbōſus, a, um, Nimbū inducēs, vel imbri & ventis obnoxius & infellus, pluvioſus. [Nimbōſus] Gal. Pluvioſus. Ita. Pluvioſo. Ger. Wintrig/das voll plötzegen vud ungerimtes ist. Hispan. Lluviaſo. Polon. Niepogodny. Vng. Zapor esz. Angl. Full of showers, raine or storm. Virg. 1. Aen. fluctus nimbōſus Orion. Plin. lib. 1. cap. 11: Campus est montibus subjacent nimbōſus. Virgil. 1. Aeneid. Mox & Leucata nimbōſa cacumina montis.

Nimbifer, hoc est, ferens nimbos, [Nimbifer] Gal. Nimbiferus. Ita. Nimbiferus. Ger. Nimbifer. Hispan. Nimbifer. Polon. Nimbifer. Vng. Nimbifer. Angl. Nimbifer. Plaut. in Pseud. Tibi hoc præcipio, ut nitent ædes. & Nitent ut guttus, fulgere purpura, Cicero in Catilina. Idem 4. de finib. librum vides quam nitent oratio.

Nimbatus, a, um, Vnguentatus, sive unguento perſuſus, à nimbō vaſe. Plautus in Fern. Quam magis aspecto, tam magis est nimbata, & ouge mere.

Nimtrum, adverbium confirmandi, sine dubio, certē, videlicet, nempe. [Nimtrum] Gal. Certainement. Ital. Certamente. Germ. Gewißlich/eben so gewiß. Belg. Doer waer. Hisp. Certainmente. Pol. Zapewnie. Vng. Nyilván, mert. An. Truly without doubt, that is, certainly. Componitur ex particula Ne, (qua veteres utebantur pro Non) & Mirū, quasi dicas, Mirū non est. Cic. Attic. Itaque, nimirū hoc illud est quod Cæsar scripsit, se velle un consilio meo. Aliquando ad responſionem adhibetur. Quintil. lib. 12. cap. 1. Demus id, quod nullo modo fieri potest, idem ingenii, doctrinæ, studii pessimo, atque optimo viro, uter melior dicitur orator? nimirum, qui homo quoque melior.

Nimf, Plus æquo, plus satis. [Nimf] Gal. Trop. Ital. Troppo. Germ. Zuviel. Belg. Te veel. Hisp. Muy mucho. Polon. Napier. Vng. Túl sok. Angl. Too much. Terent. in Andr. Nequid nimis. Cicero 1. de Orat. Non sumus nimis avidi ista mediocri eloquentia contenti sumus.

Nimiam, nomen pro adverbio, Nimis multum. [Nimiam] Gal. Trop. Ital. Troppo. Germ. Zuviel. Belg. Te veel. Hisp. Muy mucho. Polon. Napier. Vng. Túl sok. Angl. Too much. Terent. in Andr. Nequid nimis. Cicero 1. de Orat. Non sumus nimis avidi ista mediocri eloquentia contenti sumus.

meidō meidō. Gal. Trop. Ital. Troppo. Germ. Zuviel. Hisp. Muy mucho. Pol. Zbitnie. Vng. Jgen. Angl. Too much. Terent. in Adelph. Nimiūm istō abſtū hic propter hunc asside. Cicero 4. Academ. De quo nimiūm diu etiam disputo.

Nimf, Ablativus, comparativus solet jungi. Cic. ad Attic. libro 10: Sed quia te nimid plus diligo Plaut. in Bacch. Quem ego sapere nimi dēſui plus quam Thalem. Ibidem. Vitule nimid fatius est quam vivere.

Nimf, adverbium, penult. corr. adverbium eadem forma dictum, qua magno perire, & Minus opere. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Cic. in Parado. Quos edicta magifica nuniopere delectant.

Nimf, adverbium, Nimis, supra modū, & interdū idem quod valde. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

Nimf, a, um, Quod modum excedit, nimis magnum. [Nimf] Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Großartig. Vng. Nagyon. Pol. Bardzo. Angl. Very much. Plaut. in Mena. nā nulli mortali scio Obſigille hoc, etſi duobus, ubi & Phazoni Lesb. o, Tam nimie ut amarentur.

verò significat celebrem esse. *De dignitate*, l. 4. ad Heren. Nunc hoc ligno est, ipsos artis scriptores non putasse unum potuisse in omnibus elocutionis partibus eantere. Et ab eo Enitefcoi de quo suo loco.

Nitor, n. m. Splendor in quacunq; re dicitur. [Nitor] n. m. Gall. *Nosire*, *bravre reluisant*, *lucur*, *resplandissent*. Ital. *risplendere*, *brillare*. Germ. *Glantz*, *glanz*. Belg. *Glan*, *glanz*. Hispan. *brillar*, *resplandir*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Catone: Tum Lyfandrū inuentum purpuram ejus, & nitorem corporis. Colum. lib. 2: Verum ex his maxime ferendum quod Robur dicitur, quoniam & pondere, & nitore præstat. Eloqui nitor. Ovid. 2. de Pont. Elegi. 2: Nunc tibi & eloqui nitor ille domesticus adfit, Quod poterat trepidis, utilis esse reis. Genetis nitor, ibidem Reg. 6. Marmorum nitor, Plin. lib. 12. cap. 1.

Nitidus, a. m. Splendidus, clarus, lucens. [Nitidus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *Splendido*, *brillante*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillante*, *brillante*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12: Far quod appellatur Clu- tum candidioris & nitidi coloris.

Nitiditas, Accius: Formæ nitiditate præcharus regi.

Nitidus, N. m. Nitidissimè, adverbium.

Nitidus, diminitivum, A Nitidius cōparativo. *Amphitruo*, l. 2. Plaut. in Pseud. Neq; ego amatorem mihi invenite ullū queo. Qui amet me, ut curet tandem nitidiusculè.

Nitidus, a. m. p. Nitidum facio. [Nitidus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nitidus, a. m. p. Dicitur et quæ levigat sordes, & expolit. [Nitidus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nitidulus, l. z. f. p. Muris exigui genus esse docet Servius, alii venem esse putant nocte lucentem, quæ etiam dicitur noctiluxa. [Nitidulus] l. z. f. p. Gall. *lucifer*, *lucifer*. Ital. *lucifer*, *lucifer*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nitor, n. m. Nitens, & nitens, d. t. Conari sub onere. [Nitor] n. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nitor, n. m. Nitens, & nitens, d. t. Conari sub onere. [Nitor] n. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nitor, n. m. Nitens, & nitens, d. t. Conari sub onere. [Nitor] n. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

est multo conamine & labore aliquid perficere, *De dignitate*, l. 4. ad Heren. Nunc hoc ligno est, ipsos artis scriptores non putasse unum potuisse in omnibus elocutionis partibus eantere. Et ab eo Enitefcoi de quo suo loco.

Nixus, a. m. participium, Innixus, vel incumbens, fultus, suffertus. [Nixus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nixus, a. m. participium, Innixus, vel incumbens, fultus, suffertus. [Nixus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nixus, a. m. participium, Innixus, vel incumbens, fultus, suffertus. [Nixus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nixus, a. m. participium, Innixus, vel incumbens, fultus, suffertus. [Nixus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nixus, a. m. participium, Innixus, vel incumbens, fultus, suffertus. [Nixus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nixus, a. m. participium, Innixus, vel incumbens, fultus, suffertus. [Nixus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Nixus, a. m. participium, Innixus, vel incumbens, fultus, suffertus. [Nixus] a. m. Gall. *brillant*, *brillant*. Ital. *brillare*, *brillare*. Germ. *glanzig*, *glanzig*. Belg. *glanzig*, *glanzig*. Hispan. *brillar*, *brillar*. Pol. *blazny*, *blazny*. Vng. *szines*, *szines*. Cic. in Orat. In picturis alios herida, inculta, abdita, & opacior contra alios nitida, læta, & illustrata delectant. Colum. lib. 12. cap. 1: Ferramenta decerta nitidantur, atque rubigine liberentur.

Rr pluri

phasi concoctum. &c. Verifimilis est itaque, illud quod hodie vulgo *sal nitrum* vocant, veteribus fuisse in cognitum, novumque esse inventum, non ita pridem ad bellicorum tormentorum usum excogitatum.

Nitrōsilis, a, um. [*vogels*.] Pol. *Sabietromego suaku*. Vng. *salternas*.] Quod nitrū habet, vel nitrū saporem. Plin. lib. 31. cap. 10. Aqua vitiō nitrofa pluribus locis reperitur, sed sine vitibus defendi. Nitrosus locus. Idem lib. 20. cap. 19.

Nitrū, s. *nitro*. [*vogels*.] Loc. ubi nitrū fit, aut effoditur. Plin. lib. 31. cap. 19. Sunt ibi nitrariae, in quibus & sulfum exit a colore terra.

Nitrū, adjectivum s. *nitro*. Cui nitrū admixtum est. Mart. lib. 13. Nitrata vitidis brassica fiat aqua. Colum. lib. 12. cap. 55. Nitrata aqua suffundituro.

Nivalis, Nivus. Vide NIX.

Nivō, es nivi, nictum, quod minimè est in usua quo connitro. Vide in dictione NICTO.

Nix, nivis, s. nix significatio. [*vogels*.] Gal. *Neige*. Ital. *Neve*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vng. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 17. c. 2. Quando nix, aquatum coelestium spuma est. Vng. 10. Aegl. Perq. nives aliū, perq. homida castra secuta est. Nive candidiores equi, Ovid. 2. Met. Eluctati nives. Tacit. lib. 19. Et vir quieto agmine nives elōdibus, pariter quantum discimimā adeundum foret. Capituli nives apud Hecat. 2. Cam. Ode 13. pro canit: te quia ruge Turpent, & capite nives. & Ab antiquis Nivis appellabatur. Lucr. - gelidas effundere nives. Vide in verbo NINGO.

Nivālis, & hoc nivale, Quod ad nivem pertinet, ut Nivalia loca, ohnoxia nivalibus, in quibus plurimum nigit. [*vogels*.] Gall. *Do neige*. Ital. *Nivale*, *nivale*. Ger. *Schneefried*. Hisp. *Casa de nieve*, *casa fría*. Polon. *Śnieg*, Vngar. *Hóv*. Ang. *Of snow*.] Plin. lib. 26. cap. 8. Nācitur in petrosis, apicis, & iisdem nivalibus. Nivalis dies; hoc est, nivosa, quo scilicet plurimum nivis de caelo dilabitur. Liv. 1. bell. Pun. Erat forte bruma tempus, & nivalis dies. Nivalis aqua. Gell. Qui aquam nivalem fingibus sanē & arboribus fecundam dixerit, sed hominibus potu nimio infalibrem esse. Colum. lib. 3. cap. 1. Nivale caelum dicit, quod saepe nives inducit, ut enim: Caelum porid neque nivalē vinea, neq. murus astuosum deuderat. & Osculum nivale, metaphoricè pro frigidō. Martial. lib. 7. Aude tu tamen osculo nivali Omnes obvius hinc & hinc tenere.

Nivāsilis, a, um, ut Nivarium colū. [*vogels*.] Gall. *Neige*. Ital. *Nivale*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vngar. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 26. cap. 8. Nācitur in petrosis, apicis, & iisdem nivalibus. Nivalis dies; hoc est, nivosa, quo scilicet plurimum nivis de caelo dilabitur. Liv. 1. bell. Pun. Erat forte bruma tempus, & nivalis dies. Nivalis aqua. Gell. Qui aquam nivalem fingibus sanē & arboribus fecundam dixerit, sed hominibus potu nimio infalibrem esse. Colum. lib. 3. cap. 1. Nivale caelum dicit, quod saepe nives inducit, ut enim: Caelum porid neque nivalē vinea, neq. murus astuosum deuderat. & Osculum nivale, metaphoricè pro frigidō. Martial. lib. 7. Aude tu tamen osculo nivali Omnes obvius hinc & hinc tenere.

Nivāsilis, a, um, Quod est nix refrigeratum. [*vogels*.] Gall. *Neige*. Ital. *Nivale*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vngar. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 26. cap. 8. Nācitur in petrosis, apicis, & iisdem nivalibus. Nivalis dies; hoc est, nivosa, quo scilicet plurimum nivis de caelo dilabitur. Liv. 1. bell. Pun. Erat forte bruma tempus, & nivalis dies. Nivalis aqua. Gell. Qui aquam nivalem fingibus sanē & arboribus fecundam dixerit, sed hominibus potu nimio infalibrem esse. Colum. lib. 3. cap. 1. Nivale caelum dicit, quod saepe nives inducit, ut enim: Caelum porid neque nivalē vinea, neq. murus astuosum deuderat. & Osculum nivale, metaphoricè pro frigidō. Martial. lib. 7. Aude tu tamen osculo nivali Omnes obvius hinc & hinc tenere.

Nivāsilis, a, um, Quod est nix refrigeratum. [*vogels*.] Gall. *Neige*. Ital. *Nivale*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vngar. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 26. cap. 8. Nācitur in petrosis, apicis, & iisdem nivalibus. Nivalis dies; hoc est, nivosa, quo scilicet plurimum nivis de caelo dilabitur. Liv. 1. bell. Pun. Erat forte bruma tempus, & nivalis dies. Nivalis aqua. Gell. Qui aquam nivalem fingibus sanē & arboribus fecundam dixerit, sed hominibus potu nimio infalibrem esse. Colum. lib. 3. cap. 1. Nivale caelum dicit, quod saepe nives inducit, ut enim: Caelum porid neque nivalē vinea, neq. murus astuosum deuderat. & Osculum nivale, metaphoricè pro frigidō. Martial. lib. 7. Aude tu tamen osculo nivali Omnes obvius hinc & hinc tenere.

Nivāsilis, a, um, Quod est nix refrigeratum. [*vogels*.] Gall. *Neige*. Ital. *Nivale*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vngar. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 26. cap. 8. Nācitur in petrosis, apicis, & iisdem nivalibus. Nivalis dies; hoc est, nivosa, quo scilicet plurimum nivis de caelo dilabitur. Liv. 1. bell. Pun. Erat forte bruma tempus, & nivalis dies. Nivalis aqua. Gell. Qui aquam nivalem fingibus sanē & arboribus fecundam dixerit, sed hominibus potu nimio infalibrem esse. Colum. lib. 3. cap. 1. Nivale caelum dicit, quod saepe nives inducit, ut enim: Caelum porid neque nivalē vinea, neq. murus astuosum deuderat. & Osculum nivale, metaphoricè pro frigidō. Martial. lib. 7. Aude tu tamen osculo nivali Omnes obvius hinc & hinc tenere.

millia natus. NON. Nonrum. NON. AFR. Nonis April. NOR. Nostorum. N. P. Nihil potest, vel non potest. N. Q. N. Numquam, vel neq. vel nanq. vel nunquā. N. Q. A. N. Numerat, qui annumerat. N. Q. N. Nunquid non. N. R. Non reclinant. N. R. Nero. N. R. Nobis Rhavenas. N. R. CL. Nero Claudius, N. R. Noster. N. S. E. Non sic est. N. T. Nominatis. N. T. Nostri tempore.

No, nas, navigatum, n. p. Propriū est piscis. [*vogels*.] Gall. *Neige*. Ital. *Neve*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vngar. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 9. cap. 17. de accipensere: Vnus omnium equorum ad os verū contra aquā nando meat. Quamquam de de alius scbus recte dicitur in aqua fluitantibus. Ovid. 1. Metam. Nal lupus ioster oves, fulvos vehit unda leones. Virgil. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite vasto. & Nare sine comier, p. verbalis metaphorā est, de his dicit solita, qui suo jam nante sibi pollutant consulete, nullo alieno egeates subsidio. Translatio sumpta est ab his qui natandi non satis periti, subtervortem corpori subjiciunt, donec cum in arte profectum fecerint, ut costume deinceps non egeant.

Nāto, ras, n. p. frequentativum est verbi No, nas, & proprium est piscium. [*vogels*.] Gall. *Neige*. Ital. *Neve*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vngar. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 9. cap. 17. de accipensere: Vnus omnium equorum ad os verū contra aquā nando meat. Quamquam de de alius scbus recte dicitur in aqua fluitantibus. Ovid. 1. Metam. Nal lupus ioster oves, fulvos vehit unda leones. Virgil. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite vasto. & Nare sine comier, p. verbalis metaphorā est, de his dicit solita, qui suo jam nante sibi pollutant consulete, nullo alieno egeates subsidio. Translatio sumpta est ab his qui natandi non satis periti, subtervortem corpori subjiciunt, donec cum in arte profectum fecerint, ut costume deinceps non egeant.

Nāto, ras, n. p. frequentativum est verbi No, nas, & proprium est piscium. [*vogels*.] Gall. *Neige*. Ital. *Neve*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vngar. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 9. cap. 17. de accipensere: Vnus omnium equorum ad os verū contra aquā nando meat. Quamquam de de alius scbus recte dicitur in aqua fluitantibus. Ovid. 1. Metam. Nal lupus ioster oves, fulvos vehit unda leones. Virgil. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite vasto. & Nare sine comier, p. verbalis metaphorā est, de his dicit solita, qui suo jam nante sibi pollutant consulete, nullo alieno egeates subsidio. Translatio sumpta est ab his qui natandi non satis periti, subtervortem corpori subjiciunt, donec cum in arte profectum fecerint, ut costume deinceps non egeant.

Nāto, ras, n. p. frequentativum est verbi No, nas, & proprium est piscium. [*vogels*.] Gall. *Neige*. Ital. *Neve*. Ger. *Schnee*. Belg. *Esne*. Hisp. *La nieve*. Polon. *Śnieg*. Vngar. *Itz*. Ang. *SNOW*.] Plin. lib. 9. cap. 17. de accipensere: Vnus omnium equorum ad os verū contra aquā nando meat. Quamquam de de alius scbus recte dicitur in aqua fluitantibus. Ovid. 1. Metam. Nal lupus ioster oves, fulvos vehit unda leones. Virgil. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite vasto. & Nare sine comier, p. verbalis metaphorā est, de his dicit solita, qui suo jam nante sibi pollutant consulete, nullo alieno egeates subsidio. Translatio sumpta est ab his qui natandi non satis periti, subtervortem corpori subjiciunt, donec cum in arte profectum fecerint, ut costume deinceps non egeant.

Nobilis

resolei. Auctor Sipontinus. Equidem Cæf. Livium, Salustium, quim Sipontinum sequi mallet. & Cælestis nodus, sydia piscium olim dicebatur. Cæc. in Atato: Quam veteres solus Cælestem dicere nodum. & A nodus sunt Enodis, adter. Innodabile, internodium: de quibus diximus suis locis.

Nodulus, diminutivum. [*nodulus*, Gall. Petit nœud. Ital. Picciolo nodo. Germ. Ein todylfem. Hispan. Pequeño nudo. Polon. Knodek. Vng. Tömörka bökétko. Ang. A little knot.] Plin. lib. 23. cap. 1: Deinde nudantibus se nodulis in face nigri vini, vel Greci, mense Martio macerantur.

Nodosus, a, um, Quod multos habet nodos. [*nodosus*, Gall. Nœveux, nouvelles, plein de nœuds. Ital. Piemo de nodi, nodato. Germ. Knotig. Hispan. Cafa llena de nudos. Polon. Knotnasty, węzłowy. Vngar. Tömör bökétko. Angl. Full of knots.] Lucanus lib. 2: Tunc nervos, venasque secat, nodosaque frangit Olla. Ovid. 1. de Pont. Elegia 2: Tollere nodosam nec sit medicina podagram. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: adde Cicuta Nodosi tabulas centum. Acron: Nodosi, scrupulosi diligenti in accipiendis cautionibus.

Nodo, as, ad, p. Nodos facio, ligo in nodos. [*קשר* kashár *קשר* kashár, *קשר* kashár, *קשר* kashár. Gall. Nœter. Ital. Legare, annodare. Germ. Knoten machen, knöpfen. Hispan. Anudar, hacer nudo. Polon. Wziąć sznur. Vng. Tömör bökétko kővék. Ang. To knot, to tie knots.] Plin. lib. 37. cap. 3: Tanta copia insecta, ut resia atcedis sensu podium protegentia succinis nodarentur. Laftano. de Offic. Deus igitur fundamenta corporis, quæ ossa dicuntur, nodata & adjuncta invicem, nervis alligavit, atque confluxit. Virgil. libro 4: crines nodantur in aurum. Caro de Re rust. cap. 33: Vites bene nodentur per omnes ramos. & Huius composita sunt, Enodo, quod nodatum erat folvo, & Per translationem significat declaro, expono. Gellius libro 2: Ad hunc modum Iulianus enodabat, disjudicabatque veterum scriptorum sententias, quas apud eum adolentes lectitabant, interdum Enodare, est ab hères a nodis purgare, & enodes facere. Columell. libro 3. cap. 5: Que ulmus a positione bene provenient, ejus summa virgæ falce debent enodare. Conno, & Inno, sunt ejusdem significationis cum simplici & habent penult. prod.

Nodoso, onis, f. pro nodositate. Vitruv. lib. 2. cap. 9: Præcisâ aliè circiter pedes viginti, & pendolata propter nodationis durtiem.

Norgæum, Amiculi genus est, auctore Fello, prætextum purpura, coloris candidi, unde etiam pro candido quandoq; ponitur. Livius Andro. Lacrymas de ore norgæo deterfit.

Nôemâ, atis, n. t. i. g. g. Est sententiæ quoddam genus, quum aliud intelligitur quam videtur dici: ut si quis dicat, Aliquem nasum cubito emungere, quum velit indicare ipsum esse salamentarium. Aliud exemplum ponit Quintil. lib. 8. cap. 5. de muliere quadam, quæ quum fratrem sapiens è ludo gladiatorio redemisset, tandem dormienti, ne toties vitæ discrimen subiret, pollicem præcidit. Quo nomine quum frater adversus eam rationis ageret Eras, inquit, dignus quæstionem haberes manum: hoc est, ut iterum in arenam descenderes, & nullo te redemere interficeretis.

Nolo, Et Non, & Volo. [*non volo*, Gall. Ne point vouloir, ne vouloir, point. Ital. Non volere. Germ. Nicht wollen. Belg. Niet willen. Hispan. No querer. Polon. Niechcie. Vngar. Nem akarom. Ang. To will not.] Terent. in Eynuch. Novum ingenium mulierum, Nolut ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro. Idem in Eynuch. nolo me in via Cum hac veste videat. Cicer. in Orat. Libenter etiam copulando verba jungebant: ut Sodes, pro Si aude: Nolle, pro Non velle: Non velle, pro velle. Cic. 4. Verr. Ut quum tabulas novo magistro traderem, exempla literarû ipsi habere nõ nollent. & Nolens, participium. Luc. lib. 11. quævis nolente Senatu Traximus imperium. & Vereres ne volo, nevis, ne vult, dicebant. Plaut. Filiam meam tibi desponsatam esse audio, nisi tu nevis.

Nôma, ius, Vicera quæ depascunt, vorantque serpendo corpus. Plin. lib. 23. cap. 4: Tolle autem, & cum melle tui, nomas repurgant.

Nomarchi & Nomarcha, & videt in dictione NOMOS.

Nomen, inis, n. t. [*nomen*, Gall. Nom. Ital. Nome. Germ. Ein Nam. Belg. Een Naem. Hispan. Nombre. Pol. imię. Vng. Név. Ang. A name.] Quasi novimen, inquit Festus à Noso, quod notuam faciamam per id quo quicquid nominamus, agnoscitur. Aut à Greco *νόμος*, abjecto s. Proprie autè nomen dicitur, tunc Nonio, proprium vocabulû singulorum: hoc est, quo singule res appellantur. Inde Nomino, quod est nomè alicui rei impono. Id autem fit dupliciter. Aut eom unigero generi nomè imponimus, quod Grammatici Nomen appellativû vocant: quæ animal utens ratione Romine dicitur nominari. At singulis rebus peculiarè nomen imponimus, quod illi cum alio non sit commune. Hoc à grammaticis nomen proprium appellatur. Quod sic definitur à Cicrone: Nomen est quod

unicuique personæ attribuitur, quo quæque suo proprie, & certo vocabulo appellatur. Hoc rursus dividitur in Prænomen, & Nomen, Cognomen, & Agnomen, ut Publius, Cornelius, Scipio, Africanus, & Prænomen interdum una, interdum duobus, interdum tribus literis notabatur: ut, C. Cains. G. Gneus, Ser. Sextus. Fuitq; nonnulla ratio prænominis: nam & Quintum ideo dixerit, quod quinto fortassis loco natus esset: Lucium, quod initio lucis exortus: Manium manet: Gocum, à corpore effugie. & Nomen, quod gentis & familiar originem declarat, quodq; omnibus qui ex eadè gente sunt commune est, ut Cornelius. Cognomè, quod nomini subjungitur, trahit ab aliquo vel corporis viro, vel cõmodo, vel aliquo eventu, ut Scipio, & Agnomen, quod cognomen sequitur, ut quædam olim cognomen, à corporis hve mentis adjunctis, aut aliis eventis ducitur, ut Africanus à devicta Africa. Sæpè autè Cognomen pro Agnomen ponitur. Cic. Scipio ille, cui Africano fuit cognomen. Idem ad Att. Terq; non cognomè solum Athenis deportasse, sed humanitatem & prudentiam intelligo. Romani pierunq; tribus uti solent nominibus: nonnulli etiam quatuor: ut P. Cornelius Scipio Africanus: ubi Publius est prænomen, Cornelius nomen propriè dictum, Scipio cognomen, Africanus agnomen. Et nomen quidem atque cognomen omnium ejusdem familiar commune erat, præ nomen verò tantum singulorum. Præ nomen enim erat, quo fratres à se mutuo distinguebantur: ut pater appellabat ex duobus filiis alterum Publium, alterum Lucium: nec se aliter inter se fratres ipsi vocabant. Quisdam etiam à vestimento cognomen formabant, ut Antonius Caracalla. Quidam à peccore minori, ut Porcius, Scrophæ. Quisdam à peccore majori, ut Equitius, Taurus. Quidam à piscibus, ut Sergius, Orata, Muræna. Quidam ab avibus, ut Fronditius. Quidam ab ea re quam optime fecerent, ut Fabius, Lentulus, Cicero, Piso: quævis hoc nonnulli à pinfanda dictum putent. Pilius autem cognomen inde trahit putatur, quod qui primus in ea familia hoc cognomine didit, ejus pili usum in venent. & Aliquando Nomen pro decore, gloria, fama, exhibitione, predicatione & sermone hominum usurpatur. Virg. 2. Aeneid. Avulsitq; humeris caput, & sine nomine corpus. Ibidem: & nos aliquod nomenque decore Gessimus. Ovid. 10. Metamorph. magnum & memorabile nomen. & Nomen etiam accipitur pro generi: ut apud Virgil. nos sumusque in nomen ituras. & Nomina præterea dicuntur, teste Budæo, capita, vel (ut hodie loquimur) amculi rationis argentiæ, in quibus descripta sunt nomina debitorum: quibus pecunie expensæ feruntur. Cic. 1. Verr. Satis te elapsurum omni suspitione arbitrabare, si quibus pecuniâ crederas, ut expensum non ferret, neq; in tuis tabulas ullum nomen desineres, qui tibi tot nominibus acceptû Custis referret: quid proderat tibi expensum illi non tulisset? & Nonnunquam nomen accipitur pro ipso debitor. Columell. 2. lib. 1. cap. 7: Vel optima nomina non appellando fieri mala, feceratos Alphus dixisse vestissimè ferit. Hoc est, etiam si optimi sint debitor, si tamen diutius debitum exigere distuleris, negligens tandem eos fieri nõ solvendo. Cicer. in Epist. Ego sum solutus ut boam nomen existimet. & Sæpè etiam Nomen accipitur pro ipso debito. Cicer. ad Atticum libro 16: Nomina mea per Deos expedi. Idem ad eundem libro 6: Salammas autem adduxi, ut totum nomen Scapio vellent solvere. & Idè videtur nomen quoque accipi pro ipsa creditore. Cicero pro Quint. Cum æris alieni aliquantum esset restitum, quod ut minimis pecuniam Romæ curari oporteret. & Ponitur etiam nomen aliquando pro causa. Cicero de Amic ab amicis Qu. Pompeii meo nomine se removerat, ut soltis, Scipio. Idem in Vat. Non tam tuo, quam Reip. nomine. Cæf. 3. bell. Gal. Olibè etiam suo nomine Cæsarem, & Romanos. & Nomè cive pro orationis est, aliquando transit in adverbium: ut, Tormentis tuctur: id est, torvè, sicut, & c. Item adverbium in nomine apud Persium: iam cras hesternum consumpsimus, ecce alia cras. Nomina tamen in adverbium migrantia suam sapè servant quantitatem, ut apud Virgil. 3. Aeglog. transivisti veribus hircus. Nam Transivisti quum adverbium sit, & tantum brevis est: quia venit ex nomine, quum sit in a terminata adverbia longa. & Nomina per diversos casus loco adverbium ponuntur. Per nominativum: ut Fors pro Fortè. Recenti pro Recenter. Per genitivum, M. lina pro in Militia. Per dativum, ut Vesper, Ruri, Sorti, per fortem. Per accusativum, ut Torvum pro Torvè, Clarum pro Clarè. Per ablativum, ut Rati, Domo.

Nomino, as, ad, p. Appello, nomè impono, nomè indo. [*Nomino*, Gall. Nommer. Ital. Nominare. Germ. Nennen. Pol. Mianis, Mianis daz. Vng. Nevegy. Ang. To name.] Cicer. de Amic. Amor enim, ex quo Amicitia est nominata, princeps est ad benevolentiam conjungendam. & Interdum accipitur pro Nominativum coropello. Plaut. in Most. Hem quis in nomen

minat. Idem in Asia. Alienum hominem intromittat neminem. Quod illa aut amicum, aut patronum nominat. & Nominare aliquando est Proferre, declarare, ut vulgo dicimus, & exponere. Cic. pro Caelio: Multi a me summi viri predicarentur, quorum partim nimia libertas in adolescentia, partim profusa luxuries, magnitudo æris alieni, sumptus, libidinis nominarentur. & Est etiam nominare, præfocem silitere, & ut iuris Pontifici scriptores dicunt, lux patronatus habere: hoc est, nominare designando, de quo vide testimonium in dictione Nominatio. Hinc Denomino, quod idem est quod nomino, seu nomen alicui impono. *Νομίζω*. Col. lib. 4: Quippe universæ regiones regionumque singula: penè partes habent propria vitium genera, quæ consuetudine sua denominant.

Nominatio, m. f. Nomen ex participio pro celebri. [*Νομίζω* keri. *Νομίζω* keri. Gall. *Nommer* roumme. Ital. *Nominare*, celebrato. German. *Nennn*. *Nennn* hest. Hisp. *Nominar*, *honorar*. Polon. *Nominar*. Vngar. *Nominar*. *Nominar* Ang. *Nominar*. *Nominar*. Cic. 6. Ver. Qui illa Attalica, tota Sicilia nominata ab eodem Heio peripetasmata emerit oblitus est? Plin. lib. 12. cap. 19: Vicina est Baeticana, in qua Bdeliam nominatissimum.

Nominatum, adverbium, Per singulorum nomina. [*Νομίζω* keri. *Νομίζω* keri. Gall. *Nominatum*, *parum* & *formem*, *expressim*. Ital. *Nominatum*, *nominando* & *non* & *non*. Ger. *Nominatum*. *Nominatum* Hisp. *Nominatum*. Pol. *Nominatum*. Vng. *Nominatum*. Ang. *Nominatum*, *nominally*. Plinius: Quum villico omnia nominatum assignati essent. Liv. lib. 2. ad Vrbe: Dimisso Senate, Consules in tribunal ascendunt, citant nominatum iuniores. & Dicitur tamen & de uno: ut Tenens crucem pugionem Brutus, nominatum Ciceronem in clamavit. Aliquando etiam accipitur pro Expressè. Cic. lib. 3. Offic. Qui quid enim est in prædio vitæ, id statuerunt, si venditor sciret, nisi nominatum dicitur esse, præfari oportere. Nominatum & Generatum contraria. Cic. ad Att. lib. 9: Tanta erat in illis crudelitas, tanta cum barbaris gentibus conjunctio, ut non nominatum: sed generatum proscriptio esset informata.

Nominatio, omnia, verbale, f. [*Νομίζω* keri. *Νομίζω* keri. Gall. *Nominatio*, *denominatio*. Ital. *Essè* *nominare*. Ger. *Nominatio*, *denominatio*. Hisp. *Nominatio*. Polon. *Nominatio*. Vng. *Nominatio*. Ang. *Nominatio*. Plin. Epist. 73: Mihi verò etiam illud gratulatione dignum videtur, quod successoris lilio Frontino principi vito, qui me nominatioms die per hos continuos annos inter sacerdotis nominabat tanquam in locum suum cooptaret. Budæus: Nominatio est, ut vulgo hodie appellatur: id enim nomen in ea significatione vulgus nostrum stitit: Brutus ad Cic. Bibulus in Panis locum petere constitutum: eam nominationem a te petimus. & Nominatio, Figura Rhetorica, de qua auctor ad Heren. lib. 4.

Nominatio, m. f. Nomen est Censuræ Grammaticæ. [*Νομίζω* keri. *Νομίζω* keri. Gall. *Nominatio*, *grammatica*. Ital. *Nominatio*. Ger. *Nominatio*. Hisp. *Nominatio*. Polon. *Nominatio*. Vng. *Nominatio*. Ang. *Nominatio*. Lucet. lib. 3: Suscipere hunc nomen, quem censuram nominamus. Idem lib. 4: Quæ quasi membrana, vel cortex nominanda est.

Nominatio, m. f. Nomen est Censuræ Grammaticæ. [*Νομίζω* keri. *Νομίζω* keri. Gall. *Nominatio*, *grammatica*. Ital. *Nominatio*. Ger. *Nominatio*. Hisp. *Nominatio*. Polon. *Nominatio*. Vng. *Nominatio*. Ang. *Nominatio*. Lucet. lib. 3: Suscipere hunc nomen, quem censuram nominamus. Idem lib. 4: Quæ quasi membrana, vel cortex nominanda est.

Nominatio, m. f. Nomen est Censuræ Grammaticæ. [*Νομίζω* keri. *Νομίζω* keri. Gall. *Nominatio*, *grammatica*. Ital. *Nominatio*. Ger. *Nominatio*. Hisp. *Nominatio*. Polon. *Nominatio*. Vng. *Nominatio*. Ang. *Nominatio*. Lucet. lib. 3: Suscipere hunc nomen, quem censuram nominamus. Idem lib. 4: Quæ quasi membrana, vel cortex nominanda est.

Nominatio, m. f. Nomen est Censuræ Grammaticæ. [*Νομίζω* keri. *Νομίζω* keri. Gall. *Nominatio*, *grammatica*. Ital. *Nominatio*. Ger. *Nominatio*. Hisp. *Nominatio*. Polon. *Nominatio*. Vng. *Nominatio*. Ang. *Nominatio*. Lucet. lib. 3: Suscipere hunc nomen, quem censuram nominamus. Idem lib. 4: Quæ quasi membrana, vel cortex nominanda est.

Nominatio, m. f. Nomen est Censuræ Grammaticæ. [*Νομίζω* keri. *Νομίζω* keri. Gall. *Nominatio*, *grammatica*. Ital. *Nominatio*. Ger. *Nominatio*. Hisp. *Nominatio*. Polon. *Nominatio*. Vng. *Nominatio*. Ang. *Nominatio*. Lucet. lib. 3: Suscipere hunc nomen, quem censuram nominamus. Idem lib. 4: Quæ quasi membrana, vel cortex nominanda est.

mit den Namen / Benennung. Hisp. *Obra de llamar por nombres*. Polon. *Mianomenia*. Vngar. *Nen* *zamelala*. Ang. *A numbering and calling of names by order*. Columel. lib. 3. cap. 2: Quare prudentis magistri est, ejus nomenclationis aucupio, quo potius nequeat studiosos non demorari. Plin. lib. 2: Iovem quidem aut Mercurium, aliterve alios inter se vocari, & esse coelestia nomenclatura.

Nomisimā, *νῆμισμα*. Vide *NVMVS*, & *NVMISMA*.

Nomōs, Græca dictio est, quæ quum accentum habet in positione *νόμος*, significat præfecturam: quæ etiam voce Latini utuntur in hac significatione. Plin. lib. 5. cap. 9: Summa pars continetur Aethiopiæ Thebais vocatur: dividitur in præfecturas oppidorum (quas Nomos vocant) duo decim. & Inde Nomarchæ dicti sunt qui nomis præfunt, quos Præfectos Latini vocant. Et Nomarchia pro Nomos vel præfectura. & Nomos etiam legem significat vel institutum: sed tunc apud Græcos scribitur *νόμος*, cum accentu in priorē.

Nomōdidactēs, Qui legem docet, *νόμοδιδάκτης*.

Nomōdiphylætes, *νόμοδιφύλακτες*, Legum custodes & servatores, *νόμοφύλακες* est, à lege & φύλαξ hoc est, custode. Colum. libro 12: Non satis visum est bonas leges habere, nisi custo det earum diligentissimos cives crearent, quos Græci *νόμοφύλακτες* appellant.

Nomōthētēs, m. p. [*Νομοθετης* *νόμοθετης*. Gall. *Legislator*. Ital. *Legislator*. German. *Gesetzgeber*. Hisp. *Los que dan la ley*. Polon. *Prav* *zstavov*. Vngar. *Törvény adó*. Ang. *A lawmaker or prescriber of laws*.] Latine legiseri dicuntur: unde Solon apud Athenienses Nomothetes dictus, & Lycurgus apud Lacedæmonios.

Non, Negativa dictio: [*Νο*] *Non*, ut non. Ital. *Non*, *no*. Ger. *Nein*, *nicht*. Belg. *Non*, *niet*. Hisp. *No*. Pol. *Nie*. Vngar. *Nem*. Ang. *No*.] accommodari potest omnibus modis, præterquàm Imperativo, Indicativo. Terent. in Evnuch. Non te dignū Chærea fecisti. Optativo Plaut. in Menæch. Nō negē, si noverim. Subjunctivo Virg. 1. Georg. - nō illa quisquā me nave, per altum lre, neque à terra moueat convelleri funem. Infinitivo. Terent. In Phorm. Amo te, & non neglexisse habeo gratiam. & Non, si negationi præponitur, affirmat ut Nonnil tibi debeo id est, aliquid tibi debeo. Quū verò postponitur, magis affirmatur si dixerō: Nihil non tibi debeo, significat omnia tibi debeo. Ovid. lib. 3. Fastor. Multa tibi memores, nil non debemus Elise: id est, debemus multa tibi, quū fueris de nobis merita, sed Elise debemus omnia. & Non autem, rectè dicimus: at non dicimus, Non verò à *νομῶν*, ut Amicus Cæsarum sum, non autem assentator: vel, Assentator verò non. & Non ita pridem: hoc est, non multo tempore ante: *ὄχι ἔτι*, *ὄχι ἔτι*. & Non modò, significat non solum. *ὄχι ἔτι*, *ὄχι ἔτι*. Gall. *Non solum*. Ital. *Non solum*. German. *Nicht nur*, *nicht allein*. Hisp. *Non solamente*. Jur. Nō modò te diligo, sed etiam amo. Non utique id est, nō rectè, nō præcisè Vlp. l. 21. D. mand. Sed si nō unq; unus, sed utriusque mandatum intuitus id fecerim. Sic Pomponius ad leg. Aquil. Dominum enim lex Aquilia appellat, non utique eum qui tunc fuerit, cūm damnū daretur. & Quandoque ponitur pro Nodum. Treb. Cicero: Nō enim nescit quanti te faciam, & quam pro veterimo amore omnibus tuis etiam minimis commodis, non modò tanto bono grudeam. & Nonnullus, aliquis. *ὄχι ἄλλος*. Gall. *Autre*, *quelqu'*. Ital. *Alcuno*. Ger. *Einiger*, *etlicher*. Hisp. *Alguno*. Cic. pro Muræna: Consilium tuum nonnulla in re forsitan emendare possim. & Nonnullam significat aliquando. *ὄχι ἄλλοτε*. Non sobrius, pro ebrio accipitur. [*ὄχι ἄλλος*. Gall. *Yverogue*. Ital. *Vbbriaco*. Ger. *Nicht nüchtern*. Das ist *Boß* *vnd* *trunden*. Hisp. *Sarracho*, *embriago*.] Martialis: Et non sobria verba subnotasti. & Non tacendus: hoc est, nominandus & laudandus, *ἄξιος*. Mart. ad Licianum: Vir Celtiberis non tacendus gentibus.

Nōdum, *ἐνδὸν*, *ἐνδὸν*. Gall. *Non encore*. Ital. *Non ancora*. German. *Noch nicht*. Hisp. *Aun no*. Polon. *jeszcze*. Vngar. *Meg nem*. Ang. *Not yet*.] Adverbium, significans Nodum, neque dum, nihil dum, etiam nunc, non. Cic. in Epist. Fam. Nōdum satis constitui. Idem in Somn. Scipion. Cujus quidem anni nōdum vicefimam partem scito esse conversam. De magno anno loquitur.

Nōnā, arum, f. p. [*Νῆνα*. Gall. *Les nones du mois*. Ital. *Le none de ciascun mese*. Ger. *Entsche gemisse tag in einem jeden Monat* so bey den alten *None* geheissen haben. Hisp. *Las nonas de cada mes*. Ang. *Certain days of the month called none*.] Quasi novæ, propter initium observationis: vel quod ab eo die semper ad idus novem dies putentur: ut ad imitationem Tuscorum, qui Novas vocabant novum quemque diem, quo regem suum salutabant, & de propriis negotiis consulebant. & Erant autem Nonæ, in Martio, Maio, Junio, & Octobri sex illi dies, qui Calendæ sequuntur: reliqui verò menses quatuor tantum habebant Novas, iuxta vulgatos verus.

Majus sex Nonas October, Julius & Mars: At reliqui quatuor, dabit Idus quilibet Octo.

Nonageni, Nonagies, Noningenti, vel Nongenti, Nonaria.

Nonus Vide Novem.

Norma, x. f. p. [קריקו]... Gall. Une esquiere... Ital. Norma, regola, squadra... Ger. Ein Winkelmaß... Belg. Een winkelmaat... Hisp. La escuadra de cantos... Pol. Miara kwadratowa... Vngar. Linea sa regula... Ang. A rule or square... Fabrorum instrumentu, quo omnia dirigunt, metiunturque, quae & Regula dicitur. Plin. lib. 36. cap. 22. Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpendicularum respondere oportet. Vitruv. lib. 7. Longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpendicularum, anguli ad normam respondentes exigantur. Nostrates Quadratum vocant. Unde quae recta dimensio sunt, ad normam facta dicuntur. Per metaphoram etiam norma accipitur pro lege, formula & prescripto. Cic. pro Mur. Et primum M. Catoni vitam ad rectam rationis normam dirigenti, & diligentissime pendenti momenti officiorum omnium, de officio meo respondebo. Sic in Latio: Nunquam ego dicam C. Fabricium, M. Curium, Tiber. Coruncanum, quos sapientes majores nostri judicabant. ad istorum normam fuisse sapientes. Norma loquendi. Horat. de Arte: -vult usus quem peccat arbitrium est, & vis, & norma loquendi. A norma fiunt adjectiva, Abnorme, & Enorme.

Normalis, le. om. t. Ad normam factus: [קריקו]... Gall. Fait à l'esquiere... Ital. Fatto in squadra... Ger. In das Winkelmaß gefertigt... Hisp. Hecho a la escuadra... Polon. Wymiarze w kwadracie... Vng. Linea sa regula... Ang. Made after a rule or square. Jut Normalis angulus. Quintil. lib. 3. de pronuntiationis geita loquens: Sinistram brachium eoque allevandum est, ut quasi normalem illum angulum faciat, super quod ora ex toga duplex aequaliter sedeat.

Normatus, 2. um. Quod est ad normam factum, & directum. Colum. lib. 2. cap. 13. Antiquam illam ciconiam innoximus, ut tanquam supposito vasi ad perpendicularum normata insisteret.

Nos, nostrum, vel nostri, Plurale est ab Ego, mei, vel mihi. [נש] anachon' anach. Gall. Nos. Ital. Noi. Ger. Wir. Hisp. Nos. Pol. My. Vng. Mi. Ang. We. Nos inter nos. Cic. ad Pompeium lib. 3. Illud non dubito, quin si te mea summa erga te studia parum mihi adjunxerunt, Reip. nos inter nos conciliatura, conjuncturaque, sit. Terent. in Adolph. Quasi non norimus nos inter nos. Nosmet, pro Nostri. Plaut. in Rud. Si non moneat, nosmet meminimus. Nosmetipsi. Cic. 4. de Finib. Sed primum positum sit, nosmetipsos commedatos esse nobis. Nosmetipsi inter nos. Cic. ad Att. lib. 4. Sed ut nosmetipsi inter nos conjunctiores simus, quam adhuc sumus.

Noster, a. um, pronomem possessivam. [נש] Gall. Nostre. Ital. Nostro. Ger. Unser. Hisp. Nostro. Pol. Nasz. Vng. Munk. Ang. Our. Noster absolute, Pro nosse filiusfamilias. Terent. in Phorm. Noster quid ageret, nesciret: & illa ducere cupiebat, & metuebat absentem patrem. Noster, pro Nostri. Terent. in Eynuch. Haud similis virgo est virginis nostrari. Donatus. Nostrorum, civium sollicitudine est, teret ac patris nostrarum. Vng. 2. Georg. Non eadem arboribus pendet vindemia nostris.

Nostri, a. um, pronomem possessivam. [נש] Gall. Nostre. Ital. Nostro. Ger. Unser. Hisp. Nostro. Pol. Nasz. Vng. Munk. Ang. Our. Noster absolute, Pro nosse filiusfamilias. Terent. in Phorm. Noster quid ageret, nesciret: & illa ducere cupiebat, & metuebat absentem patrem. Noster, pro Nostri. Terent. in Eynuch. Haud similis virgo est virginis nostrari. Donatus. Nostrorum, civium sollicitudine est, teret ac patris nostrarum. Vng. 2. Georg. Non eadem arboribus pendet vindemia nostris.

Nosco, is, novi, notum, ad. r. quod & Gnosco olim dicebatur, unde agnosco, cognosco, Notum, & cognitum habeo, notitiam alicujus habeo. [נש] Gall. Je connais. Ital. Conoscere. Germ. Kennen. Hisp. Conocer. Pol. Znam. Vng. Ismerlek. Ang. To know. Cic. 1. Tusc. Et mirum hanc habet vim praeceptum Apollinis, quo monet, ut se quisque noscat. Quum igitur, Nosce te, dicit hoc dicit, Nosce animum tuum. Terent. in Andr. Nam antea Quis scire posses, aut ingenium noscere. Dum etas, metus, magister prohibebant, & Noscere, aliquando vim suam auget, & plane cognitum, testatur, competentem, exploratum habere significat, elatum habere. Virg. lib. 4. Georg. Et patriam sola, & certos novere penates. Et habet & alia composita, ut Dignosco, Interosco, Peronosco, quae vide seorsim in locis. Fit autem Nosco a Graeco: nam Graeci γινωσκω, dicunt cognoscere: γινωσκω, cognitum, γινωσκω, notitiam. Hinc Latini veteres non nosco: sed Gnosco dicebant, & Gnotum, cognitum, & Gnoto pro scio.

Nostri, a. um, Cognitus, prescriptus, exploratus. [נש] Gall. Je connais. Ital. Conoscere. German. Bekannt. Hispan. Conocido. Pol. Znam. Vngar.

Esmeriti, Ang. Karmia. Plin. lib. 16. cap. 18. Alpina & hinc est, bor, nec vulgo nota. Notus, qui novus. Plaut. Picud. Ita bene meus est imperiosus. 8. novus notus praedicitur.

Notus, notior, notissimus, Nomen ex participio. Cic. pro Mur. Tua vero nobilitas Servi Sulpitii, tametsi summa est, tamē hominibus literatis & historicis est notior: populo vero de suffragatoribus obscurior. Idem 4. Acad. Cui erant, quae postea nota dicitur, notissima. Notus, amicus, & charus. Vng. lib. 2. - & notis compellat vocibus ultrā. Idem 1. Aeglog. - hinc inter flumina nota: id est, chara: ut inquit Servius.

Notio, nis, et. Cognitio, demonstratio, manifestatio [נש] Gall. Je connais. Ital. Cognitio, demonstratio, German. Bekannt. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. Polon. Znanosc. Vngar. Ismerlek. Ang. Knowledge, understanding. Cic. lib. 3. Offic. Explicat atque erudit intelligentiā tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, & notio boni viri. Proprie autem Boethius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quae ad res plures pertinet ad se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem notionemque eodem volumine tradidit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, praeter hominem. Notio pro cognitione causa. Tacit. lib. 11. Liberior dilata notionem de jure flaminis.

Notitia, f. p. Cognitio, a Notus, quae & Notio dicitur. [נש] Gall. Je connais. Ital. Cognitio, German. Bekannt. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. Polon. Znanosc. Vngar. Ismerlek. Ang. Knowledge, understanding. Cic. lib. 3. Offic. Explicat atque erudit intelligentiā tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, & notio boni viri. Proprie autem Boethius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quae ad res plures pertinet ad se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem notionemque eodem volumine tradidit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, praeter hominem. Notio pro cognitione causa. Tacit. lib. 11. Liberior dilata notionem de jure flaminis.

Notitia, f. p. Cognitio, a Notus, quae & Notio dicitur. [נש] Gall. Je connais. Ital. Cognitio, German. Bekannt. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. Polon. Znanosc. Vngar. Ismerlek. Ang. Knowledge, understanding. Cic. lib. 3. Offic. Explicat atque erudit intelligentiā tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, & notio boni viri. Proprie autem Boethius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quae ad res plures pertinet ad se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem notionemque eodem volumine tradidit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, praeter hominem. Notio pro cognitione causa. Tacit. lib. 11. Liberior dilata notionem de jure flaminis.

Notitia, f. p. Cognitio, a Notus, quae & Notio dicitur. [נש] Gall. Je connais. Ital. Cognitio, German. Bekannt. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. Polon. Znanosc. Vngar. Ismerlek. Ang. Knowledge, understanding. Cic. lib. 3. Offic. Explicat atque erudit intelligentiā tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, & notio boni viri. Proprie autem Boethius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quae ad res plures pertinet ad se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem notionemque eodem volumine tradidit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, praeter hominem. Notio pro cognitione causa. Tacit. lib. 11. Liberior dilata notionem de jure flaminis.

Notitia, f. p. Cognitio, a Notus, quae & Notio dicitur. [נש] Gall. Je connais. Ital. Cognitio, German. Bekannt. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. Polon. Znanosc. Vngar. Ismerlek. Ang. Knowledge, understanding. Cic. lib. 3. Offic. Explicat atque erudit intelligentiā tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, & notio boni viri. Proprie autem Boethius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quae ad res plures pertinet ad se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem notionemque eodem volumine tradidit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, praeter hominem. Notio pro cognitione causa. Tacit. lib. 11. Liberior dilata notionem de jure flaminis.

Notitia, f. p. Cognitio, a Notus, quae & Notio dicitur. [נש] Gall. Je connais. Ital. Cognitio, German. Bekannt. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. Polon. Znanosc. Vngar. Ismerlek. Ang. Knowledge, understanding. Cic. lib. 3. Offic. Explicat atque erudit intelligentiā tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, & notio boni viri. Proprie autem Boethius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quae ad res plures pertinet ad se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem notionemque eodem volumine tradidit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, praeter hominem. Notio pro cognitione causa. Tacit. lib. 11. Liberior dilata notionem de jure flaminis.

Notitia, f. p. Cognitio, a Notus, quae & Notio dicitur. [נש] Gall. Je connais. Ital. Cognitio, German. Bekannt. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. Polon. Znanosc. Vngar. Ismerlek. Ang. Knowledge, understanding. Cic. lib. 3. Offic. Explicat atque erudit intelligentiā tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, & notio boni viri. Proprie autem Boethius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quae ad res plures pertinet ad se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem notionemque eodem volumine tradidit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, praeter hominem. Notio pro cognitione causa. Tacit. lib. 11. Liberior dilata notionem de jure flaminis.

Notitia, f. p. Cognitio, a Notus, quae & Notio dicitur. [נש] Gall. Je connais. Ital. Cognitio, German. Bekannt. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. Polon. Znanosc. Vngar. Ismerlek. Ang. Knowledge, understanding. Cic. lib. 3. Offic. Explicat atque erudit intelligentiā tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, & notio boni viri. Proprie autem Boethius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quae ad res plures pertinet ad se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem notionemque eodem volumine tradidit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, praeter hominem. Notio pro cognitione causa. Tacit. lib. 11. Liberior dilata notionem de jure flaminis.

placis, & consumpra lasguoribus atque inedia miserorum
 in ebra coloveret. Vitar lullian. l. illud. 16. & l. sancimus
 14. C. de fact. ecclcl.
 Noliter. Vide NOS.
 Nofco. f. p. a nofco, ia, deducitur, Cujuscunq; rei fignu. [Nofco
 et dicitur notari. Gall. Noter. Ital. Nota. fignu. Ger. Ein Noter. Belg. Ein
 Noter. Hifp. Notario. Pol. Notar. Vng. Notar. Ang. A Noter mark, a
 Noter.] Fignu: Nota uñe fignificat lignum: ut in pecoribus, ta-
 bulis, libris, literis fignula aut biaz. Nunc ignominiam. Plin.
 lib. 11. cap. 16. Manmas homo folus e maribus habet: cetera
 animalia mammarum notas tantum. Cicero in Part. Literatura
 conflat ex literarum notis. & Vfusurpat & pro fcriptura. Cu-
 mus Cicero: Quare Cicero mi perferat conftanter nos con-
 ferre, & Sulpitii fuccellori nos de meliore nota commenda.
 & Sunt etiam Note, quibus compendio fcribitur. Sueton. de
 Cafare: Extant ad Cicronem, item ad familiares, domesticis
 de rebus, in quibus fiqua oculis perferenda erant, per notas
 fcripte. Hoc eff. fte ftrictio literarum ordine, ut nullum verbum
 ehoi poffit: que fiquis inueftigare & perfequi vellet, quartam
 demontarum literam: id eff. d. pro a, & perinde reliquas com-
 munit. Gellius de notis Cafaris fic fcribit: In Epiftolis Cafaris
 inveniantur litera fignularia sine coagmentis fyllabarum, ex
 quibus verba confici nulla poffunt. & Notis fcribere, eff. com-
 pendiofo fcribendi genere excipiendo uti. Modestinus: Eos
 qui notis fcribant acta pæfidum, Reipub. caufa non abeffe
 cenus eff. Suet. de Tito: E pluribus comperi, notis quoq; ex-
 cipere volo offimè folitum. Hujusmodi exceptores fuit hodie
 in Curia parlamenti miranda foletia, omnia propemodum
 dicta, advocatorum quoq; nedom iudicum excipientes. Qua-
 les olim etiam in iudiciis fuisse Romanis, multos testimoniis
 conflat. & Nota pro infamia, & ignominia. Lucil. lib. 10. Que
 fuis fene tuas omnes maculas notasq; Suet. Variis affectus
 notis. Cic. 2. Offic. O' turp em notiam temporum. & Eximere
 nateq; ad eff. remittere infamiam. Gell. lib. 4. cap. ult. & Aliquido
 nota referat ad laudem. Ovid. lib. 1. Fast. Ille Numantina tra-
 xit ab urbe notam. & Eff. item nota fignum, quo aliquid nota-
 tur. Cic. Qu. Valerio: Reliquis epiftolis raatum faciam, ut no-
 tam apponam eam, que mihi tecum convefit, & fimil fignifi-
 ficem de numero effe Culpitii amicorum. Liv. Edit nomina e-
 rum quibus conventis opus effet: Infruit etiam fecretis na-
 tis, per que haud dubie cognofceret fua mandata effe: id eff.
 dat figna quibus fidem faceret. & Note etiam accipiuntur pro
 indium. Celf. lib. 2. cap. 6. Nec tamen ignotare oportet, in acu-
 to morbis fallaces magis notas effe & falutis & mortis. Idem
 in longis quoque morbis tales notas non habeantibus, feire
 licet in fecretis, fi fomnus incertus eff.
 Notabilis. f. e. om. t. Qui notari: hoc eff, confiderari debet & no-
 ta. [Notabilis. Gall. Notable. Ital. Notabile. Ger. Mercklich. Hifp. Notable. Pol. Notabilny.
 Vng. Merckli. Ang. Worthie to be noted and mark'd.] Colum. lib. 3.
 cap. 21. Quia major pars putationis per id tempus adminiftra-
 tur, quo vitis neq; folium notabile gerit, &c. id eff, per quod
 nota p. f. Notabilis, infignis, apertus. Plin. lib. 16. cap. 3. No-
 tabilia fœditas vultus Hippocadæ. Quo in loco notabilis ac-
 cipitur in detriorè partem. In meliorè accipitur apud Cicero-
 nem ad Lucium, lib. 3. Epift. Si exitu notabili concludantur.
 Notabiliter, adverbium. [Notabiliter. Gall. Notablement. eadem-
 dem Ital. Notabilmente. Germ. Mercklich. Hifp. Notablemente.
 Polon. Zauważliwie. Vng. Nyilván, meg tekintendõ kèppen. Ang. No-
 table, evidently.] Plin. Epift. 3. Expalluit notabiliter, quanvis
 pallent femp. Id eff. ita ut perciperetur. Tacitus lib. 17. Qui
 nullam ut tumultu, notabiliter turbantibus.
 Notarius, m. f. Scriba publicus, fervus publicus, qui acta in
 iudicio, vel extra iudicium notis, velliteris excipit. [Notarius.
 Gall. Notaire, écrivain foni en droit. Ital. Nota-
 rio, notario. Ger. Ein Notar. Hifp. Notario. Belg. Ein Noter.
 Hifp. Notario. Pol. Notar. Vng. Notar. Ang. A Noter mark, a
 Noter.] Plin. in Ep. Notarium vo co, & die admiſſo: que formaveram, dido Mar-
 tial. lib. 10. Nec calculator, nec notarius vel ex Majore quif-
 quam circulo cotoneret.
 Nota, as, frequenterativum a nofco. In quo eff animadvertendù,
 quom a notus fit deductum, corripit tamen penultimã. Com-
 pofita eam a notus mutant o. in i, corr. ut Agnitus, cognitus,
 quom ignotus fervaverit o. Eff. autem notare, animadvertere.
 [Notare. Gall. Noter. Ital. Nota. fignu. Ger. Ein Noter. Belg. Ein
 Noter. Hifp. Notario. Pol. Notar. Vng. Notar. Ang. A Noter mark, a
 Noter.] Lactant. lib. 1. Metam. Quã
 notarius fideru & defectus notaverunt. Ovid. 2. Metam. Quã
 notarius venit primam notavit Mercutium. & Notari
 ignominia eff ignominie nota affici a Cenfore, vel Imperato-

re, ob turpitudinem, vel scelus aliquod commiffum. Vnde Sen-
 natores ob flagitium aliquod Senatu moti, ignominia notati
 dicebantur: quemadmodu & Equites, quibus equus adime-
 batur: & milites, qui alicujus flagitii caufa exautorabatur. Ci-
 cero Cecin. Deinde ut eam in civitatem boni viri, & boni civis
 nulla ignominia notati nõ revertantur: in quam tot fclerum
 condemnati revertentur. & Potell etiam a nota deduci, ut fit
 Notare: fignum, notamve apponere. Juvenal. Sed quã Fabri-
 cius Ceflor notet. & Notare tuã ab alio dictata fcribere. Hinc
 factum eff, ut qui dictata notis excipit, Notarius appelletur.
 [Notarius. Gall. Notaire. Ital. Nota. fignu. Ger. Ein Noter. Belg. Ein
 Noter. Hifp. Notario. Pol. Notar. Vng. Notar. Ang. A Noter mark, a
 Noter.] Cic. de Senect. Sed notandam putari libidinem nimiam, & Cõ-
 pofita hujus verbi funt, Annoto, Connoto, Denoto, Prænoto:
 de quibus fuis locis.
 Notatus, a, um, participium, fcriptus, item celebris: [Notatus.
 Gall. Noté. Ital. Notato. Ger. Bekannt. Hifp. Notado. Pol.
 Poznany. Vng. Meg ismert, ismert. Ang. Noted, mark'd.] vel no-
 men ex participio. Cicero 3. Tufe. Verbis Latinis melius quam
 Græcis hæc notata funt. Idem pro Domo fua: Notatiffimus om-
 nium fclerum, libidinumque maculis.
 Notatio, notationis, verbale, Et Animadvertio, quã & Nota di-
 citur. [Notatio. Gall. Note, notation, remarquement. Ital. Avverti-
 mento. Ger. Warnemung; gemere. Hifp. Nota a notacion. Pol.
 Poznany. Vng. Meg ismert, ismert. Ang. Marking, noting, or obferve of
 any thing.] Cic. de Divinat. Cõtenim diftributio, quam an-
 te dixi, & ceterarum rerum notatio, docet unde fulmen vene-
 rit, quod nõ effletit. Ibidem: Chaldaeis in prædictione & in no-
 tatione cujusque vite ex natali die, minime effe etendum.
 Temporum notatio, Idem de Clar. Orat.
 Notefco, Vide NOTIO, in verbo Noſco.
 Notitia, pen. prod. Notitia, m. Græci vo cant portionem illam
 bonorum, que ex testamento patris nothis poterat obvenire.
 Crudele enim iudicabant, quibus vitam dediffent, nihil ad vi-
 tæ alimentã relinqueret: neq; rursus æquum videbatur, nothũ
 filio legitimo ad æquari. Ea itaq; moderatio adhibita eff, ut li-
 ceret pariti a lege ftatutam portionem nothis relinqueret:
 que Nothia ab illis vocabantur.
 Nothrotus, rōpōr, Latine torpida legnitis dicitur, rōpōr lan-
 guidis.
 Nothrus, m. f. apud Græcos is dicitur, teſte Quintil. lib. 3. qui ex
 uxore nõ legitima natus eff. [Nothrus. Gall. Nothard.
 Ital. Nothardo. Ger. Ein Nothart; ein lediger oder unehelicher. Hifp.
 Nothardo, è no legitimo. Pol. Niekar. Vng. Fartyu. An. A nothard.]
 Latinum ejus rei nomẽ (ut Cato quãdã oratione tellatur) nõ
 habemus: ideoq; utimur peregrino. Virg. lib. 7. Suppoſta dare
 mare nothos furata creavit. & Nothum Græci appellant quic-
 quid nõ legitimum, verum, nec germanũ eff, ut Nothum Atticũ
 dicunt, nõ verum fchema Atticum, fed adulterinũ, Ipu-
 riumq; & Nothi pulli. Col. lib. 8. cap. 10. Omnium autẽ horum
 generum nothi funt optimi pulli, quos conceptos ex peregrin-
 nis maribus nothos ediderunt. & Nothos etiam appellant
 Arabicos elephantes, iudicis minores: teſte Plin. lib. 8. cap. 1.
 Notia, x. rōta. Gemma eff cum imbribus cadens, unde & Om-
 nia alio nomine dicitur, eandem vim habens quam Brontia.
 Autor Plin. lib. 17. cap. 10.
 Notifco, ad. d. Dorſago, medulla doſi. Reliqua que in ver-
 ribus continentur, Spondilionis occupant nomen, ut inquit
 Iulius Pollux.
 Notion, Sempervivum, apud Dioſcorid. lib. 4. cap. 91.
 Notifico, Notio, Notitia, Notities, Vide NOSCO.
 Novacullus, f. p. Culter raforius, culter tonforius. [Novacullus.
 Gall. Un rafeur. Ital. Rafere, rafeur. Ger. Ein ſchermeffe.
 Hifp. La navaja para razer pelo. Pol. Nożyca. Vng. Borotva. Ang.
 A razer.] JA Novo, as, quod faciem novare: id eff, novam quo-
 dammodo & recentiorẽ facere videatur. Cic. 1. de Divin. Ita
 cotem in comitium allaram, inſpectante & rege & populo,
 novacula effe diſciſſam. Aliquando etiam accipitur pro quo-
 vis culro. Colum. lib. ult. cap. 45. Raporum quam rotandiſſi-
 ma ſumito, ea que, fi ſint lotofa, detergito, & ſummam cotem
 novacula decerpito.
 Novalls, hujus novalis, f. r. & Novale genere neutro ſecundũ
 Servium, diverſis modis exponi ſolet. [Novalls. Gall. Terre qui
 on ſeme de deux ans l' un, varet un gueret. Ital. Terra
 no ſeminata gia due anni. Germ. Ein Braufeld; oder ein neues
 Raßfeld; eines Jeds oder Jeters. Hifp. La ſementera echa en ſeñe-
 do. Pol. Nowinna wkopana, odd' eg. Vng. Vger, vater ſild. Ang. A
 fallen ſeed that is to be ſown the next year.] Paulus Juſteco nult.
 dicit effe terrã proſciſſam, quã anno ceſſat. Sic Varro: Qui in-
 termittitur, a novando Novalls ager dicitur. Sic Plin. Novale
 eff (inquit) quod altertis annis ſeritur. Idem ſentire videtur Fe-
 ſtus: Novalis, inquit, ager nove reſtus ſemati. Scyrius Novale
 effe arvũ credit tunc primum ad ſemencẽ proſciſſum. Alibi ta-
 men novale interpretatur terrã, quẽ per ſingulos annos ſem-
 Rr 4 ne renova-

ne renovatur. Virg. 1. Aeglog. In plus hanc tam culta novalia miles habebit? Deplorabat enim agrum, in quo insuendo magno opere laborasset. Quia tunc in Mente Mariano: Mox ingentibus lacentis humum fodere, segnem futuris novalibus erucere hylvam. Sed Virgilius in sensum priorem accipit: Alterius, inquit, idem terras cessare novales, Et segnem patere situ duret lecte campum.

NOVEM, Notum numeri nomen. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Neuf. Ital. Nove. Ger. Neun. Belg. Neuf. Hispan. Nove. Pol. Dymiec. Vngar. Kilencz. Ang. Nine.] Virgil. 5. Aeneid. Jamque dies epulata novem gens omnis, & ante factus honos. Cicero. Quot. Fr. In novem & dies & liberos distributus sermo.

NOVENARIUS, n. m. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Neufieme. Neufain. Ital. Numeri di nove. Germ. Das neuntzietter das neun ten sib bes greiff Hispan. Casa de nueve Polon Dymiec mshie i smokaius. Vng. Kilencz. Angl. The ninth, of nine.] & Novenarius, a, um, Vano: Quo pacto erant in mulis & pastoribus novena partes, ubi nec admittuntur, nec sectura obiciuntur? Sed do in hominibus posse novenarium retinere numerum. Pin. lib. 17. cap. 11: Sulco qui novenarius dicitur.

NOVENARIUS, a, um, Persius Sat. 11: Si Cynico barbam perulans nonaria vellat. Nonariam meretricem hic dicit: quia apud veteres a nona hora: hoc est, tertia pomeritiana prostabant, ne mane omnia exeret citatione illud irent adolefcentes.

NOVENUS, a, um. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Vng. Kilencz. Ang. Nine.] Mart. lib. 10: A nos addite ter precor novenos. Pin. lib. 3. cap. 11: Novenorum ita concepta dierum. Liv. 7. bell. Punic. De crevere item Pontifices, ut virgines ter novem per urbem euntes carmine caneret. Terga novena boum. Ovid. 12. Metam. Novendium Novem dierum spatium: [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Espace de neuf jours. Ital. Spazio di nove giorni. Ger. Neun tag lang. Hisp. Espacio de nueve dias. Pol. Dymiec dny d'ony. Vng. Kilencz nap. Ang. The space of nine days.] a quo Novendiale sacrificium dicebatur, quod novem diebus eduntis fieri solet ad expiationem prodigiorum. Livius lib. 1. ab Urb. Romanis quoque ab eodem prodigio novendiale sacrum publice susceptum est, seu voce foeliti ex Albano monte missa, (nam id quoque traditur) seu aruspicum monitu. Mansit certe solenne, ut quando cunque idem prodigium nuntiaretur, serier per novem dies agerentur.

NOVINCIVM, n. m. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Dodrans: hoc est, pondus vel mensura novem unciarum.

NONAGENA, a, a, tantum pluraliter. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Numerus est distributivus a Nonaginta.

NONAGINTI [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Nonante fin. Ital. Novanta volte. German. Nonzig u. A. Hisp. Nonanta veces. Polon Dymiec mshie. Vngar. Kilenczveneg. Ang. Ninety times.] a Nonaginta numerale adverbium.

NONINGENTI [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Neuf cent. Ital. Novante. Germ. Neunhundert. Hispan. Noventa. Pol. Dymiec sz. Vngar. Kilenczven. Ang. Nine hundred.] vel per syncopen Nongeti, a, a, idem quod nonies centum. Pro eodem etiam dicitur Noningenti, & per syncopen Nongeni.

NONARIA, dicitur sunt meretrices, quod hora nona cellas aperirent, corporis prostituendi gratia. Pers. Saty. 1. Si Cynico barbam perulans nonaria vellat.

NOVERCA, a, f. p. Dicitur quam pater meus post matris obitum, novam uxorem dicit, & dicitur respectu privignit [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gal. Maratre. Ital. Matrigna. Germ. Ein Stiefmutter. Belg. Ein Stiefmutter. Hisp. Madrastra. Pol. Macocha. Vng. Madrasza. Ang. A stepmother, a mother in law.] dicitur quasi novitudo est, nova princeps. Virg. in Buc. Est mihi naq; domi pater, est injusta noverca. Cic. in Orat. Ab hac indole jam illa matris, uxor generi, noverca filii, filia pellex.

NOVERCILLA, & hoc novercale, om. t. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. De maratre. Ital. Di matrigna. Ger. Stiefmutter. Hisp. De madrastra. Pol. Madry. Vn. Madrasza. Ang. Of a stepmother.] Quod noverca a propus est, Odium novercale, quo noverca privignit prosequit. Tacit. lib. 11: Manus novercales, Sen. Herc. fur. Stimuli novercales, Claudianus lib. 2. de Rape. Proserp. Noverciani. Est novercarum more agere: hoc est, maligne & iniuste. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה.]

NOVISSIMUS, Novitas Novitius, Vide NOVVS.

NOVO, novus, Vide NOVVS.

NOVVS, a, um, Proprie dicitur recer, & quod nuper factu est, vel ceptum. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Neuf. Ital. Nuovo. Ger. Neu. Belg. Nieu. Hisp. Nuevo. Pol. Nowy. Vng. V. Ang. New. fresh.] Ovid. 1. Metam. In nova fert animus mutatas dicere formas Corpora. Terent. in Adelp. Novus maritus anno demum quinto & sexagesimo fiam, atq; anam decrepita ducam? Ibidem: Et nova nupta eadem hanc discit. & Accipitur quandoq; pro magno & mirando, incredibili & inopinato. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Virgil. 1. Aeglog. Pollio & ipse facit nova carmina. Idem: Quis furor iste novus? Novi homines dicuntur, quorum

nulli majores clari fuerit, sed ipsi per seiplos clari esse incipiunt, & magistratus in civitate allequi. Cicero. T. Fabio lib. 5. Epistol. Adeptus es, quod non multi homines novit amant, quae plerumque homines nobis illi.

NOVE, & Noviter, adverbium. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Neuf. Ital. Nove. Ger. Neun. Belg. Neuf. Hispan. Nove. Pol. Nowy. Vn. V. Ang. New. fresh.] Autor ad Herenn. lib. 1: Nequid ambigere, nequid nove dicamus. Plin. in Paucy. V. dimus de latore judicium, quasi grassatorum, quasi latronum ad solitu digne illi noviter, sed templum, sed forum infederant.

NOVITIVM, superlativum, Vitium, postremum quia querecenter sunt, ultimum locum habet. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Le dernier. Ital. Ultimo. Ger. Das letzter. Hispan. Ultimo. Pol. Ostatni. Vn. V. Ang. The last of all.] Cic. lib. 1. de Orat. Quae duo sunt ad iudicandum novissima. Idem pro Rebia Comedo: itaq; per brevis tempore, qui ne in novissima quae erat histronibus, ad primos pervenit comedos.

NOVITIVM, adverbium, Postremo. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Ultimo. Ital. Finalmente. Vltimamente. Germ. Zum allerletzen. Hispan. Vltimamente. Polon. Ostatni. Vng. V. Ang. Last of all, finally.] Ad postremum dicitur Plautus epistola ad Cicero. Familiar. 10: Denique quod ad omnes casus conjunctiores Republicae esse volebam: ut novissime ab omni omnium sollicitatione averfus, eos tales vobis praestare possem, quales adhuc fuerunt.

NOVITAS, a, a, opponitur Venustati & antiquitati. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Novitatis. Ital. Novita. Germ. Die neuheit. Belg. Nieuheit. Hispan. Novedad de innovacion. Pol. Nowosc. Vngar. V. Ang. Newness, freshness.] Cic. de Amic. Novitates autem si spera adferunt, ut tanquam in herbis non fallacibus fructus apparet, non sunt illae: quidem repudianda: veteritas tamen suo loco conservanda est. Virgil. 1. Aen. Rex dura, & regni novitas me talia cogunt Moliri. Ovid. 4. Metam. Dulciq; animos novitate tenebo. Cicero. 2. de Divin. Eumq; errorem, quem tibi res novitas autulerit, naturae ratione depellit. & Novitas pro generis ignobilitate, quemadmodum homines novi dicuntur ignobiles. Salust. in Jug. Novitatem meam contemnit, ex illorum ignavia: mihi fortuna, illis probra oblectatione. Cic. ad Lentulum: Novitatem esse invisum meae.

NOVITIUS, a, um, Quod est novum: [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Noviter, prout novitas. Ital. Novitico, novo. Ger. Das neu ist. Novitas. Hispan. Novita. Pol. Nowosc. Vng. V. Ang. Newness, freshness.] ut Novitium opus, quod est asperum factu. Novitia mancipia, teste Mariano ff. de Aedil. edic. in ed. guntur, quae nondum annum servierunt: quibus opponuntur Veterana. Vip. eodem titulo: Pleriq; solent mancipia, quae novitia non sunt, quasi novitia distrahere, ad hoc ut plura venalis, Praesumptum est enim ea mancipia, quae rudia sunt, simpliciora esse, & ad ministeria aptiora, dociliora, & habiliora. Tunc vero & veterana mancipia difficile esse reformare. Pin. lib. 1. cap. 11: Novitium vinum resinatum nulli conducit. Terent. in Eynuch. Abducit secum ancillas, paucas, quae circum illa essent, manent Novitiae puella. Cic. pro Domitio: Syram nefas quae de grege novitiorum factum esse Consulere. Novitium institutum. Pin. lib. 17. cap. 21: Invenit novitio fundum maleculis. Idem lib. 23. cap. 11: Vinum jejunos bibere novitio invento utilissimum est.

NOVO, as, ad. p. Novum facio, innovo, invenio. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Innover, faire quelque chose de nouveau. Ital. Far di novella. Innovellare. Germ. Erneueren, etwas neues machen. Belg. Nieu maken. Hisp. Renovar o innovar. Pol. Odnowic. Vng. Meg újit. Ang. To make new.] Salust. in Catil. Consul optatum factu ratus, novitatem quae instabat ante eperere, nequid copatio novaretur. Cicero ad Caton. Famil. 15: Qui novam aliquid volebant. Cicero 3. de Legib. Nihil habui sane, non modo multum, quod putarem novandum in legibus. Novitas autem est verbum iuriconsulibus usitatum, pro debitum in alium obligationem transferre. Unde Novatio, de qua paulo post. & Hujus composuit sunt, Innovo, innovatio, renovatio, & innovo, imox. Salust. de quibus vide suis locis.

NOVANS, particip. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה.] Virgil. 4. Aen. Actam fundantem arces, ac tecta novantem Consipit.

NOVANDUS, a, um, Ovid. 8. Metam. etiam mihi sapere novitas Corporis, o juvenes, numero finita potestas.

NOVARIUS, a, um. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Innover, innover. Ital. Renovare. Ger. Erneueren. Vn. gemati Hispan. Renovado. Pol. Odnowic. Vng. Meg újit. Ang. Madrum.] Ovid. 2. de Remedio: Admonitu recreatur amon, vulnusq; novitium Scinditur in fletu culpa pusilla nocet.

NOVATOR, Novator. Ovid. 15. Metam. rerumque novitas Es alius abas reddit natura figurat.

NOVATIO, onis, f. t. [שׁוּבָה תְּשֻׁבָה עֵשֶׂה. Gall. Innovation, renouvellement. Ital. Rinovazione. German. Ein neuerung. Hisp. Renovacion. Polon. Odnowienie. Vngar. Meg újit. Angl. A making new, or renewing.]

Novitium] Dicitur est Iulianus... ut prius debuit in aliam obligationem aut naturalem...

Novellus, a, um, diminutivum [Novellus] Gall. Novelle... Ital. Novella... Ger. Ein neues...

Novellus, as, are, ad p. Novum agrum colere, seu novas vites... Gall. Planter de novus...

Novellum, n. f. Vinea ex novellis vitibus consistit... Gall. Vinea de novelle...

Novellus, Vide NOVVS.

Nox, huius noctis, f. i. a noceo, quod oculis nocet... Hinc enim & Nictelus dicitur...

Nox, huius noctis, f. i. a noceo, quod oculis nocet... Hinc enim & Nictelus dicitur...

Nox, huius noctis, f. i. a noceo, quod oculis nocet... Hinc enim & Nictelus dicitur...

Nox, huius noctis, f. i. a noceo, quod oculis nocet... Hinc enim & Nictelus dicitur...

Nox, huius noctis, f. i. a noceo, quod oculis nocet... Hinc enim & Nictelus dicitur...

Nox, huius noctis, f. i. a noceo, quod oculis nocet... Hinc enim & Nictelus dicitur...

Nox, huius noctis, f. i. a noceo, quod oculis nocet... Hinc enim & Nictelus dicitur...

ist. Hisp. Casa de noche. Pol. Noche. Vn. Eiyeli. An. Of the night. ut, nocturna luxificat a Die Diurnus...

Nocturna, pen. corr. Perpetuum epitheton est stella vespertina, quam Hesperum, sive Vesperum appellamus...

Nocturna, pen. prod. Dicitur luna quae noctu luget. Ital. La luna che luce di notte. Ger. Das Nachtmittel...

Nocturna, pen. corr. Qui nocte vagatur. Ital. Che va vagando di notte. Ger. Der in nacht umher wandelnde...

Nocturna, n. f. Est obtenebrati. Ital. Che si fa notte. Ger. Nacht. Hisp. Anochecerse, hacerse noche...

Nocturna, pen. corr. Qui nocte vagatur. Ital. Che va vagando di notte. Ger. Der in nacht umher wandelnde...

Nox, f. p. delictum, sive culpa. Ital. Colpa. Ger. Die Schuld. Hisp. Culpa. Pol. Winna. Vng. Versek...

Nox, f. p. delictum, sive culpa. Ital. Colpa. Ger. Die Schuld. Hisp. Culpa. Pol. Winna. Vng. Versek...

Nox, f. p. delictum, sive culpa. Ital. Colpa. Ger. Die Schuld. Hisp. Culpa. Pol. Winna. Vng. Versek...

Nox, f. p. delictum, sive culpa. Ital. Colpa. Ger. Die Schuld. Hisp. Culpa. Pol. Winna. Vng. Versek...

Nox, f. p. delictum, sive culpa. Ital. Colpa. Ger. Die Schuld. Hisp. Culpa. Pol. Winna. Vng. Versek...

Nox, f. p. delictum, sive culpa. Ital. Colpa. Ger. Die Schuld. Hisp. Culpa. Pol. Winna. Vng. Versek...

Nox, f. p. delictum, sive culpa. Ital. Colpa. Ger. Die Schuld. Hisp. Culpa. Pol. Winna. Vng. Versek...

Gall. *Domageable, qui porte damage.* Ital. *Nocevole, nocente.* Ger. *Schädlich, litem, schuldig.* Bel. *Shadeth, Hifdanno.* Pol. *Szkodliwi.* Vng. *Artalmas.* Ang. *That offendeth, or hurteth, any thing.* *Id est.* Quae nisi quaesita erit, & nisi vindicatum innoxios, quid erit reliquum? Liv. 5. ab Vrbe: Qui noxii ambo, alter in alterum. *Id est.* Virg. 6. Aeneid. Igneus est ovis vigor, & caelestis origo Semibus quantum non noxia corpora caedat. Ovid. in Ibinioq; tuis opifex, vati quod fecit Achæo. Noxia luminibus spicula condant apis. Idem 10. Metam. Nec metuens atro, crinitas angue forores, Quas facibus saevis oculos atq; ora perentes Noxia corda vident. & Cujus contrariū est Innoxius, culpa carens, innocens, qui non nocet. Plaut. in Aul. Heu Megadore, haud decorum facinus tuis factis facis, Vt inopem atq; innoxium abs te, atq; abs tuis, me irrideas. & Obnoxius, idem est quod afflictus, vel obligatus: de quo suo loco.

Noxiōr, Comparativus à Noxius. Seneca lib. 1. de Clementia cap. 13: Omnibus rebus noxiōr ac sollicitior. Noxiōdo, inis, Et. Pro Noxia apud veteres dicebatur. Accius in iudicio armorū, ut citat Nonius: Noxiōdo obliteretur Pelopidarum, ac per nos sanctescat genus.

N. V. In notis antiquorum, non vis, vel non vocat, vel non valet. N. V. N. D. N. P. O. Neq; vendetur, neq; donabitur, neq; pigrior obligabitur. N. V. P. Nuptias.

Nubes, f. t. [Nub] hanc dicitur habere. Gall. *Noe en nuée.* Ital. *Nuvola, nebulia.* Ger. *Ein Wolck.* Hisp. *La nube.* Pol. *Obłok.* Vn. *Fölgy, felhő.* Ang. *A cloude.* Est vapor humidus, in sublime elatus & terra per æstus, sive aer in liquorem coactus, cuius densitas haud dubie Solem obumbrat: unde etiam nomen accepisse creditur, à nubendo scilicet: hoc est, tegendo, quod solem obnubat. Sunt tamen qui ejus originem referant ad dictionē Græcam *νεβη*, quæ nebulam significat, vel nubiliū. Cic. de Divinat. Si aut nubium consuetudo ardet expressus se miserit, id esse fulmen. Virg. 5. Aeneid. & alius Plaudente nigra fregit sub nube columbam. Idem 3. Aeneidos: Involvete diem nimbis, & nox humida cæli Abfultit ingeminaant abruptis nivib. ignes. Idem 1. Georg. Et scedam glomerant tempestatem imbribus atris Collectæ ex alto nubes. & Nubes peditem per translationem, pro multitudine & densitate usarpavit Liv. 5. belli Macedonici: Rex contra peditem equitumq; nubes jacit, & confertit maria suis classibus. Armorum nubes, Statius 4. Thebaid. Belli nubes, Virgil. 10. Aeneid. & Nubis in nominativo apud Plaut. in Merc. nonne ex adverso vides? Nubis atra, imberq; inflat.

Nubecula, f. p. diminutivū. Patra nubes. [Nubecula] Gall. *Petite nuée.* Ital. *Nuvolotto.* Ger. *Ein Wolcklein.* Hisp. *Nube pequeña.* Pol. *Obłokczyk.* Vng. *Fölgyke, felhőkike.* Ang. *A little cloude.* Plinius lib. 15. cap. 15. Nubecula, quamvis patra, ventum procellosum dabit. & Per translationem accipitur pro supercilio, trinitia vultus frontis contractione. Cic. in Pison. Neq; tam sui timidus, ut qui in maximis turbidibus ac fluctibus Reip. navem gubernassem, salvamq; in portu collocassem, frontis tuæ nubeculam, tum collega tui contaminatum spiritum pertume. scerem.

Nubifer, pen. corr. Nubes ferens. [Nubifer] Gall. *Portant nuées.* Ital. *Chi porta nubi.* Ger. *Der das gewolck bringt.* Hisp. *Que trae la nube.* Pol. *Obłokowca.* Vng. *Fölgy hozó.* Ang. *That bringeth or causeth cloudes.* unde Nubiferi montes dicuntur, ita editi, ut nubes sustinere videantur. Ovid. 2. Metam. Aërixq; Alpes & nubifer Apenninus. & Nubiferi Notus, qui nubes affert, sive gignit. Idem Epist. 2. Te dare nubiferis linea vela Notis.

Nubifuga adjectivum, Qui nubes fugat. [Nubifuga] Gall. *Qui chasse les nuées.* Ital. *Chi caccia le nuvole.* Ger. *Der die wolcken vertreibt.* Hisp. *Abuyente de las nubes.* Pol. *Obłok wygonyca.* Vng. *Fölgy el vező.* Ang. *That putteth away or dissolveth cloudes.* Colum. lib. 10: Nec tam nubifugo borea Latonia Phœbe Purpureo radiat vultu.

Nubifugus, com. p. Ex nube genitus. [Nubifugus] Gall. *Engendré de nuée.* Ital. *Generato di nuvola.* Ger. *Aus dem gewolck erborren.* Hisp. *Engendrado de nube.* Pol. *Zobliżony z wrodziny.* Vng. *Fölgyből születő.* Ang. *That is engendred of a cloude.* Colum. lib. 10: Mox ubi nubigenæ Phryxi, nec portitor Helles, & Nubigenæ dicuntur Centauri, quod ex nube sint nati. Quō enim Ixion lanonem deperret, oblata est illi nubes, quæ imaginem Iunonis representaret, cum qua congressus, genuit Centauros. Stat. 5. Thebaid. Luxuriant Lapitharum epulæ, si quando profundo Nubigenæ calicis mero. Feri nubigenæ, Ovid. 12. Metam. Bimembres nubigenæ, Virg. 8. Aeneid. in nubigenas invicte dimembres, & Annæi nubigenæ, Stat. 1. Theb.

Nubilus, a. um, pen. corr. Fuscum, nubibus tectum. [Nubilus] Gall. *Nubilus ou nubileux, obscur.* Ital. *Nuvola, nubiola.* Ger. *Wolcklein.* Bel. *Overtroden mit wolcken.* Hisp. *Nubioso.* Pol. *Ciemny.* Vng. *Homályos, sötét.* Ang. *Dark, cloudy.* Plin. lib. 16. cap. 20: Pyrus, & amygdala, etiam nō pluat,

sed fiat austriū cælum atq; nubilum, florem emittit. & Nubilis color, obscurus. Plin. 1. 9. cap. 35: Inde nubilum trahi colorem, aut pro claritate matutina serenum.

Nubilum substantivū, ipsam nubem significat. [Nubilum] An. *Dark matter.* Plin. lib. 2. cap. 62: Rhodi & Syracusia nunquam tanta nubila obducit, ut non aliqua hora sol cernatur. Ovid. 7. Metamorph. nubila pello, Nubilaq; induco, ventos abigō, vocoq; Virgil. 6. Aen. Et pater omnipotens deusa inter nubila teium Contorsit.

Nubilum, n. s. Locum, quod propter nubes confertus frumenta semittit. [Nubilum] Colum. lib. 1. cap. 6: Hinc arx nubilium applicari debet, maxime in Italia, propter inconstantiā cœli, quo collata semittita frumenta protegantur, si subitanus imber accesserit. & Dicitur & Nubilum. Idem lib. 2. cap. 21: Quod si salebus seges cum parte culmi demissa sit, pronubus in æternum vel nubilar cogentur.

Nubilum, as, are, n. p. Nubilum fieri, nubibus obscurari. [Nubilum] Gall. *Obscurer de nuées, rendre obscur.* Ital. *Nuvolare, offuscare.* Ital. *Nuvolare.* Ger. *Obscuren.* Bel. *Obscurer.* Hisp. *Annublar.* Pol. *Zaciemiam.* Vng. *Be homályosul, felhősül.* Ang. *To waxe darke or cloudy.* unde Nubilat aer, apud Varr. de Rust. Plin. lib. 37. cap. 7: Callistratus fulgorem canbunculi debere candidum esse posuit, extremo visu nubilarum. Hinc componitur Obscuro: de quo vide suo loco.

Nubilior, aris, d. p. Nubilo. Cato de Rust. cap. 88: Vbi nubilaritur, noctu sub tecto ponito: quotidie, quum sol erit, in sole ponito.

Nubilosus, fa, sum, Quod est nubibus plenum. [Nubilosus] Gall. *Nuboleux, plein de nuées.* Ital. *Nuvoloso.* Ger. *Wolckig.* Hisp. *Lleno de nubes.* Pol. *Ciemny.* Vng. *Fölgyös.* Ang. *Cloudy, full of cloudes.*

Nubo, bis, p. l. & nuptus sum, in præt. in sup. nuptum, n. s. Volo, operio, tego, obnudo: [Nubo] Heb. *כסב* *chavab, yphava.* Gall. *Couvrir.* Ital. *Coprire, velare.* Ger. *Bedecken.* Hisp. *Cubrir.* Pol. *Nakryć.* Vng. *Be fedem.* Ang. *To cover.* unde nubes dicta creditur, quod cælum obnubat. Quoniam vero sparsa apud veteres, dum viro tradebatur, auferet: hoc est, velate capita solebant, factum est, ut Nubere usurpetur pro Viro nudi.

[Nubo] Heb. *כסב* *chavab, yphava.* Gall. *Couvrir.* Ital. *Coprire, velare.* Ger. *Bedecken.* Hisp. *Cubrir.* Pol. *Nakryć.* Vng. *Be fedem.* Ang. *To cover.* unde nubes dicta creditur, quod cælum obnubat. Quoniam vero sparsa apud veteres, dum viro tradebatur, auferet: hoc est, velate capita solebant, factum est, ut Nubere usurpetur pro Viro nudi. [Nubo] Heb. *כסב* *chavab, yphava.* Gall. *Couvrir.* Ital. *Coprire, velare.* Ger. *Bedecken.* Hisp. *Cubrir.* Pol. *Nakryć.* Vng. *Be fedem.* Ang. *To cover.* unde nubes dicta creditur, quod cælum obnubat. Quoniam vero sparsa apud veteres, dum viro tradebatur, auferet: hoc est, velate capita solebant, factum est, ut Nubere usurpetur pro Viro nudi.

[Nubo] Heb. *כסב* *chavab, yphava.* Gall. *Couvrir.* Ital. *Coprire, velare.* Ger. *Bedecken.* Hisp. *Cubrir.* Pol. *Nakryć.* Vng. *Be fedem.* Ang. *To cover.* unde nubes dicta creditur, quod cælum obnubat. Quoniam vero sparsa apud veteres, dum viro tradebatur, auferet: hoc est, velate capita solebant, factum est, ut Nubere usurpetur pro Viro nudi. [Nubo] Heb. *כסב* *chavab, yphava.* Gall. *Couvrir.* Ital. *Coprire, velare.* Ger. *Bedecken.* Hisp. *Cubrir.* Pol. *Nakryć.* Vng. *Be fedem.* Ang. *To cover.* unde nubes dicta creditur, quod cælum obnubat. Quoniam vero sparsa apud veteres, dum viro tradebatur, auferet: hoc est, velate capita solebant, factum est, ut Nubere usurpetur pro Viro nudi.

Nuptus, a. um, participiū, In matrimonio collocatus. [Nuptus] Gall. *Marié, espousé.* Ital. *Martitato.* Ger. *Benudhet.* Hisp. *Desposado, casado.* Pol. *Ojennony.* Vng. *Be háziasított.* Ang. *Mariéd.* Cic. pro Sestio: Sestius C. Albini filius dicitur, ex quo hic est puer, & jam nupta filia. Idem 6. Ven. Mulier nupta uni, proposita omnibus. & Nupta verba: hoc est, obscuri, & lasciviora, qualis sunt mulierū, quæ viro tradita veterum dicitur: ea aut virgines nequaquam decet. Plaut. in Dylclo, referente Pedo: Virgo, quod nondum didici verba nupta dicere. & Huius antithesis est, Innupta, quæ nuptam accepit virum: ut Innupta puella, apud Virg. 2. Aeneid.

Nuptus

omnibus suis numeris & partibus. In numeris, ut maximus est quisque, in primo loco ponitur. ut, *Viginti quinque, Triginta sex*: sed si copula intercedat, in numeris praepositur, qui minor est, quod infra centum, & supra viginti loquimur: ut, *Vnus & viginti, Duo & viginti*. Cic. *Plato uno & octogesimo anno scribens mortuus est. Iocertes quattuor & septuagesimo, cum librum, qui Panegyricus inscribitur, scripsisse dicitur, vitam quinquennium potius magister L. continens Gorgias senis & septem complexit annos*. Ex quibus verbis colligitur, ante centum praepositi numeri minoris: post centum vero postpositi. Eodem modo loquimur supra viginti millia usque, ad centum millia: ut *Milites nostri sex & viginti millia erant*, vel, *Milites nostri sex & septem milia*. Etiam haec nomina, dum copula caret, composita videntur, ut, *Vndecim, Duodecim, Septedecim, Vigintiduo, Vigintitres*, & similia. *Vnde viginti, Duodeviginti*. Eodem modo *Vndeciesimus, Duodeciesimus, Vndeciesimus, Duodeciesimus, Vndeciesimulus, Duodeciesimulus, & reliqua similia*. Numeri autem illi quibus ordinem significamus, quales sunt, *Secundus, Tertius, Quartus*, & reliqui huiusmodi, significant ultimam ex eo numero: ut secundus id est, ultimus ex duobus; Tertius, ultimus ex tribus; Quartus, ultimus ex quatuor. Licet Primus non significet ultimam ex uno, sed ipsum unum, in ordine tamen ad multos subsequentes. Aliquando tamen non pro ultimo ex eo numero usurpatur, sed pro uno quolibet ex toto numero: ut, *Centesima pars bonorum patris assecutus sum*: hoc est, una ex centum. Aliquando pro bis tantum, ter tantum. Sic dicitur *centesimum fructum extulit*: hoc est, centies tantum, quantum semetipsum acceperat. Plinius: *Admisit huic far, ut magis amaritudinem eius: & tamen sic quoque ingratisimū vestri est*. Nascitur quatuordecimque solo cum centesimo grano: ipsumque pro latamine est: id est, cum centum granis, sive centisimo grano. Affine huic significatum habent nomina illa numerata *Simplex, duplex, triplex, quadruplex, & similia*: hoc est, semel tantum, bis tantum, decies tantum. Sunt praeterea *Binarius, Ternarius, Tricenarius, Centenarius, & similia*, quae significant non multiplicationem, sed numerum aliarum rerum, quae non nominantur: ut, *Lapis centenarius*, non quod centus sit, sed centum librarum. *Homo centenarius*, quod centum annos sit natus. *Grex centenarius*, centum capium grex. Dicimus etiam *Binarium, Ternarium, Centenarium* numerum: quia numerus omnia complectitur. Itaque, re dicitur, *Centenarium numerum annorum ingressus est*, non autem, *Centenarium annorum*: & *Millenarium numerum pondi vehicularum* autem *Millenarium pondi*. Item, *Singulum, Binum, Ternum, Quaternum, Quinarium, Senarium, Septenarium, Octonarium, Novenum, Decem, Vndecim, Duodecim, Tredecim, Quaternum, Quinquarium, Sexarium, Septenarium, Octogonum, Nonagium, Centenarium*: quibus oratione utitur, numero utitur, sed frequentius plurali, praesertim ubi subjectum nomen cui adduntur, tantum pluraliter declinatur: ut, *Binae litterae, Binae nuptiae, Bina arma*. Poetae vero frequentius singulari utuntur: sed oratores ferè propria usurpant significatione horum nominum. *Binus enim, sive Bini*, significat singulis duo, *Ternus, sive Terni*, singulis tres: ut, *Creabatur olim Bini Consules*: id est, per singulos annos duos: & *Accepimus omnes à Caesare bina talenta*: id est, singulis data sunt à Caesare duo talenta. At poetae, aliique scriptores, pro suis ferè primitiva haec nomina accipiunt. *Virg. Aeneid. Bina manu cuspans hastilia ferro*. Idem: *Gurgite septeno rapidus mare submovet amnis*: id est, septem gurgitibus. Idem: *Per duodecim regni mundi Sol aureus astra*. Plinius: *Prodigiosa sunt quae circum hoc tradit Theophrastus, autor alio qui gravis septuaginta annos durare libidine contractu ejus*: id est, septuaginta coitibus. Sed in his omnibus notandum est, à triginta tricenū dici, g in e mutata, sicut pro vigeno *Vicenū*, *Trecenū* vero à *Trecenium*, quia haec omnia supra centum quidem contrahuntur, non ita uti. Nam *Duceni* dicimus pro *Ducenteni*, *Treceni* pro *Trecenari*, *Quadrigeni*, *Quingeni*, *Sexceni*, *Septingeni*, *Octingeni*, *Nonogeni*, vel *Noningeni*: pro *Quadringenti*, *Quingenti*, *Sexcenteni*, *Septingenti*, *Octingenti*, *Noningenti*. *Centeni* autem & *milleni*, propter dictionum brevitatem non contrahuntur. Sunt item nomina numeralia, *Simplex, Duplex, Triplex, Quadruplex, Centuplex*, & similia: quibus simpliciter, dupliciter, & reliqua. Et adverbialia *Simplexiter, Dupliciter*, cum reliquis. Et adverbialia numeralia, *Bis, Ter, Quater, Decies, Centies, Millies*. In quibus notandum, sicut superiora illa, quae diximus, supra centum contrahuntur, infra centum minima haec ediverso infra centum contrahi, ultra vero non: ut *Viginti* pro *Viginties*, *Triceni* pro *Tricenties*, *Quadrages*, *Quingages*, *Sexages*, *Septuages*, *Octogies*, *Nonages*: cetera

vero non contrahi, *Quingies, Sexies, Septies, Octies, Novies, Decies, Centies, Ducies, Trecenties, Quadragesies, Quingentes, Sexcenties, Septingentes, Octingentes, Noningentes, Millies, Bis millies, Ter millies, Decies millies, Vicies millies*. Numeri autem apud Latinos sic notari solent, ut usque ad quinquaginta per unitates scriberentur: quinquaginta autem per quinque vocalem V. Denarius autem per X, quae est decima consonans apud Graecos. Littera, quinquagenarium numerum representabat, C. centenarium, D. quingenarium, M. millenarium. Quod si numero alicui transverberata linea superducatur, tot significabit millenarium, quot per se valebat unitates. Ad hunc modum I. millenarium significabat: V, quinque millia; X, decem millia, & unitas duos habens à tergo apostrophos, ad hunc modum *LV*, quing, denotat millia. Quod si eadem totidem à fronte ponantur apostrophos, hunc in modum, *CCLV*, decem sicut milliarumque & aliter hoc modo notari solent. *LV*, quinquaginta millia sic scribi consueverunt, *LV*, Centum autem millia, sic, *CCLV*, qui numerus legitur apud Cicero in lib. 2. Epistol. ad Caninium Salustium: *Quod inquit scribit ad me de diachmis CCCLV*, nihil est quod cuiquam in isto genere commodare possim. *Quingenta* millia ita notari solent, *CLV*, q littera, quae in voce *Quingenti* prima est, inter duos apostrophos interposita. *Millies* autem mille in hunc modum scribi consuevit *CM*. Ex Probo.

Numeri, Notis quibusdam veteres utebantur numeros significantibus, quas deinde ad litterarum formam scribendi consuetudine, paulatim convertit librarium in scita, quas quidem notas, & earum significationem regione subiciam. Atque haec tredecim sunt, totidem, quot Priscianus agnoscit ab eo tamen quiddam est, cui dissentire cogat.

Antiqua nota	Significatio	
I	1	unus
V	5	quinque
X	10	decem
L	50	quinquaginta
C	100	centum
LV	500	quingenta
CLV	1000	mille
LV	5000	quinque millia
CCLV	10000	decem millia
LV	50000	quinquaginta millia
CCLV	100000	centum millia
LV	500000	quingenta millia
CCCLV	1000000	decies centena millia.

Non erat autem, inquit Plinius, apud veteres numerus ultra centum millia: itaque & hodie multiplicatur haec, ut decies centena millia, aut saepius dicatur. Atque haec nota, si figuram consideres, eadem omnes sunt, nisi quod in quingenti primis apprehenditur dissimilitudo: nam cum scribimus *CLV*, sive *LV*, & inde quae subsequuntur, duabus tantum utimur notis, I & C. hoc tamen observantes, ut *CV* post I, non tanquam aversa, sed quasi respiciens constituitur, sic unam quae summam, quam volueris immensam, explicari primis quingenti notis animadvertes. Haec est prima consideratio: sequitur altera, quod à prima nota ad usque eas, quae in extremo posuit, alienis modo in quingenti summa crescit, modo in duplum: quod, ipsas notas qui persequi singulas voluerit, intelliget. Priscianus autem hanc rationem tractat imperite: primum mille sic ait notari, X, & decem millia sic, *CLV*, in quo repugnat vetustatis observatio. Triplex enim genus est, quod antiquitate maxime restatur, lapides, libri, numi: & cum ego in singulis non ita negligenter sum versatus, nunquam tam ex pro mille comperi, nunquam *CLV* pro decem millibus: sed idem sabet in sua sententia. Infert enim paulo post: *Decem millia, quod verisimilius est, notatum per M, circumscripam ex utroque latere: & M putat mille significare: quia nominis prima sit littera, quorum alterum concedo, ut M, mille valeat: alterum quia cum ratione pugnat, concedere non possum, ut M ideo mille significet, quod in verbo mille princeps occurrat littera: mihi enim dubium non est, quin M inde sit derivata, quod veteres pro quingenti hac utebantur figura *LV*: unde contra Priscianum sententiam, qui de origine D nescio quid ridicule comminiscitur, facta est D. negligentia simul & ignorantia describentium, dum antiquas notas elementa putant, ergo pro quingenti, ut dixi, scribebant *LV*, pro mille *CLV*: unde fluxit M. errorem creante similitudine, quod M quandoque ita scribitur *CLV*, ut minimum discrepare videatur à *CLV*. In antiquis autem libris & aliis figuris pro mille usurpatae licet animadvertere, ut & *CLV*, quas peperit minus accurata librorum festinatio, id agentium, ut *CLV* uno calami ductu perficeretur. etiam *CV* & *CV* pro mille reperitur: quae derivatae sunt ab *CLV* corruptae scilicet à corrupta. Quamvis etiam, cur L quandoque pro I. posita reperitur, ut in hac figura *CCCLV*, & similibus: huius quoque perorationis culpam sustinet librorum in scitia: qui cum antiquam notam longiusculam*

gusculam viderent, exempli gratia sic, CCCIIO, decepti similitudine conionantem L. putarunt, & pro CCCIIO, scripserunt CCCIIO. Hec de numerorum notis. Reliqua erant nonnulla, quae, quia saturati legentium placet occurrere, pretermittito: haec de re paulo plenius agetur in libris de quaestibus per epistolam. Ex Pauli Manutii commentario in Epist. ad Attic. Nunc adverbium, veteres pro Nimum eisd dicebant, autore Festo. Plant. in Menach. Menachme, numero huc advenis ad prandiu. Idem in Mil. Haud etiam numero hoc dicis. Idem in Caf. O' Apelles, O' Zeuxis pictor, cur numero estis mortui, Hinc exemplum ut pingeretis?

Numerosus, sa, sum, Quod magno constat numero, magnus, multus, in numerus: [mōdr. Gall. Qui est ex grand nombre. Ital. Numerosa. Ger. Drey an zahl. Hisp. Casa de mucho numero è cuento. Pol. Wielki liczba. Vng. Számos, Ang. to great number.] ut, Numerosus populus, Numerosa multitudo, Numerosa cohortis, Plin. lib. 7. cap. 44. Numerosa varietas. Idem lib. 9. cap. 37. Numerosus partus. Idem lib. 11. cap. 40. Quae numerofo secunda partu, haec plures habent mammas. Numerosa verò oratio quae numeris orationis constat. [mōdr. Gall. Cic. in Orat. Id numerosum est in omnibus sonis, atq; vocibus, quod habet quasdam impreciones, & quod metri possumus intervallis aequalibus.

Numerosè, adverbium, Sonorè & per numeros: hoc est, per mensuras, sive dimensiones musicas: [mōdr. Gall. Par mesure. Ital. Con misura. Ger. Der messer edet dem schlag nach in gemesser zahl. Hisp. Con medida. Pol. Wskromos. Vng. Szamosim. Ang. by dimension and measure.] Cic. 3. de Orat. Et tamen eam conjunctionem, sicuti versum, numerosè cadere, & quadrare, & perfici volumus. Idem 2. de Nat. deor. Quid si platiari fiducias ferrent numerosè sonantes?

Numerosissimè, [Vn. Igen Zamossan, kumos.] Apuleius de Deo Socratis: Familias numerosissimè comparant.

Numerositas, [mōdr. Gall. Numerositas. Vn. Sokasag, zamossag.] Macrobi. Satur. li. 3. cap. 20. Sed Antiphonanes adiecit Gargara, ad significationem numerositatis innumeratae.

Numerus, ã, Quod ad numerum pertinet, à Grammaticis fida vox, praedictis Latinae linguae autoribus, si Calepini iudicio standum est. Studiosi politiorum literarum ab imitatione scriptorum veterum non dilce dentur, tanquam scopolum minus Latium verbum sibi vitandum ducentes: [mōdr. Gall. Appartenance à nombre. Ital. Che si appartiene à numero. Ger. Das ja der zahl gehört. Hisp. Casa perteneciente al numero. Pol. Do liczby przynależać. Vng. Szamoshoz való. Ang. Pertaining to a number.] unde numeralis locutio, quae tractat de numeris, Graecè Arithmetica dicitur. Et apud Grammaticos Nomina numeralia, quibus utimur in numerando: ut, Vnus, Duo, Tres. Et adverbia numeralia, ut Bis, Ter, &c.

Numerabilis, le, omis. Quod numerari potest. [mōdr. Gall. Quasi se peut nombre. Ital. Che si può annoverare. Ger. Zahlbar: das wort ja zähl ist. Hisp. Casa que se puede contar. Pol. L'atwi de licznia. Vng. Meg számolható. Ang. That may be numbered easily.] Cujus contrarium est innumerabile, quod numerari non potest. Horat. de Arte: Quo sane populus numerabilis, ut pote parvus, et frangi, castusq; verendusq; coibat.

Número, as, act p. Supputo, per numeros recenseo, vel colligo & mittor. [mōdr. Gall. Number, conter. Ital. Annoverare. Ger. Zählen. Bel. Zelen. Hisp. Contar por numero. Pol. Licz. Vng. Meg számolom. An. To number, reckon or tall a number.] Virg. 3. Aeglog. Bisq; die numerant ambo pecus alter & hodos. Cicero de Amic. Nec memiamur eam, ut quidam indocti, verborum magnificentia, virosq; bonos eos qui habentur numeremus, Paulos, Catones, &c. Idem 4. Ver. Numerare omnes non est necesse. Numerare pecuniam, pro praesentem pecuniam dare, solvere. Cic. ad Plane. Atticus, qui civitatem conservatam cuperet, pecuniam numeravit de suo. Interdum supputatur accusativus, Plant. in Afin. Numerari iussit servo lo Leonida. Cic. pro Quintio: Sed Romae quotidie, simulatq; sibi hic annuisset numeraturum se dicebat. Numerare, pro habere & censere. Cic. 3. Ver. Qui collega Timarchidix prope numerabatur: id est, habebatur, & censebatur. Nullo loco numerare: id est, nihil facere. Cic. 2. de Fin. Idq; Socratem, qui voluptatem nullo loco numerat, audio dicentem. Hujus composita sunt, Annúmero, Conúmero, Dinúmero, Enúmero, Per número, & Renúmero: quae vide suis locis.

Numeratim, adverbium, significat per numeros. [mōdr. Gall. Numeratim. Ger. Mit zehlen geschit. Hisp. Contando por numero. Pol. By licznia. Vng. Meg számolom. Ang. by reckoning.] Cic. ad Att. lib. 12. Mihi & res, & conditio placet: sed ita, ut numeratim malim, quam aestimatione. Id est, malim numerari mihi, quam aestimari.

Numisma, Numofus, Numularius, Vide NVMVS.

Numus, numi, m. f. Moneta, numisma. [mōdr. Gall. Petite monnaie. Ital. Piccola moneta. Ger. Ein Guldengeld. Hisp. Pequeña moneda. Pol. Wymiarz. Vng. Kis pénz. Ang. Little or small money.] Cic. ad Att. lib. 1: Si iudicium est, ut quia homines populi Romani levissimos ac nequissimos numis accipere ius, & fas omne delere. Idem: Tu si tuis blaudius & Syconius numulorum aliquid expresseris, velim me facias certior. Numisma, vel Numisma, atis, n. t. utrunque enim dicimus [mōdr. Gall. Petite monnaie. Ital. Piccola moneta. Ger. Ein Guldengeld. Hisp. Pequeña moneda. Pol. Wymiarz. Vng. Kis pénz. Ang. Little or small money.] Cic. ad Att. lib. 1: Si iudicium est, ut quia homines populi Romani levissimos ac nequissimos numis accipere ius, & fas omne delere. Idem: Tu si tuis blaudius & Syconius numulorum aliquid expresseris, velim me facias certior. Numisma, vel Numisma, atis, n. t. utrunque enim dicimus [mōdr. Gall. Petite monnaie. Ital. Piccola moneta. Ger. Ein Guldengeld. Hisp. Pequeña moneda. Pol. Wymiarz. Vng. Kis pénz. Ang. Little or small money.] Cic. ad Att. lib. 1: Si iudicium est, ut quia homines populi Romani levissimos ac nequissimos numis accipere ius, & fas omne delere. Idem: Tu si tuis blaudius & Syconius numulorum aliquid expresseris, velim me facias certior.

Gal. Mennoye. Ital. Denaro, moneta. Ger. Ein Ding. Ditt. p. h. n. g. Bel. Munte. Pevoro d'oit. Hisp. Dinero, moneda. Pol. Moneta, pieniadze. Vng. Kis pénz. Ang. Money or coin. Jam vñ expō hoc est, à lege appellationem accepit, o in u commutato: quom enim olim permutatione metrum homines uti solebant, lege ista numi introductus est. Alio etiam nomine dicitur Numisma, quod ab eodem etiam fonte creditur derivatum. Quapropter utrunq; unico m, scribendum videtur. Sunt tamen nonnulli, qui numum geminato m, scribendum putent, eò quod videant primam ubiq; produci, quae in dictione Numisma conpuitur: ut apud Martiale lib. 1: Cur data sunt equis his quinq; numismata? Sed hoc in loco, ceterisq; omnibus, in quibus hujus nominis prima syllaba corrumpitur, quidem Numisma legendum contendunt, per quartam vocalem. Vt cumq; scribas, illud certe constat primam in dictione Numis semper produci, quae cōtra in nomine Numisma apud probatos auctores semper corrumpitur: quavis nonnulli inter recentiores, nullo veterum exemplo ausi sint producere. Numus aut aliquando generale nomen est, idem significans quod Numisma: & de qualibet pecunia, sive moneta dici potest, sive aurea sit, sive argentea, atq; adeo aerea. Plaut. in Pseudolo: Nimis sum miser, numum nūquam reperire argēti queo. Cic. 2. de Finib. Vide si secutus esset eorum sententia, qui honesta & recta emolumentis omnibus & commo dis anteponebant, ut numi quod attigisset. Aliquando etiā speciale nomē est pecuniae aereae, quae alio nomine Sesterius, vel conjunctim Numus sesterius appellabatur: valebatq; aestimatione Gallicae pecuniae decem denariolos Turoneses & semissem: hoc est, quantam eam denarii argēti. Cic. 4. Ver. Facta est sponsio sesterius quinq; coegit Scandilius quinq; illa millia numum dare ac numerare Apronio. Et rursus inferius: Cogit Scandilius Apronio ob singularem improbitatē atq; audaciam praedantemq; nefaria societatis, H-5 quinq; millia mercedis nomine, ac praemii dare. Vbi hoc notandum est, Ciceronem Quinq; sesteria, Quinq; millia sesterium, & Quinq; millia numum pro eodē dixisse. Numus adulterius, nō legitimus, [mōdr. Gall. Falsche pièce. Cic. lib. 3. Offic. Quare etiam, si sapiens adulterius numus accepit improdēns pro bonis, quom id nescient, solaturus ne sit eos, sicuti debeat, pro bonis.

Numulus, diminutivum, Parvus numus. [mōdr. Gall. Petite monnaie. Ital. Piccola moneta. Ger. Ein Guldengeld. Hisp. Pequeña moneda. Pol. Wymiarz. Vng. Kis pénz. Ang. Little or small money.] Cic. ad Att. lib. 1: Si iudicium est, ut quia homines populi Romani levissimos ac nequissimos numis accipere ius, & fas omne delere. Idem: Tu si tuis blaudius & Syconius numulorum aliquid expresseris, velim me facias certior. Numisma, vel Numisma, atis, n. t. utrunque enim dicimus [mōdr. Gall. Petite monnaie. Ital. Piccola moneta. Ger. Ein Guldengeld. Hisp. Pequeña moneda. Pol. Wymiarz. Vng. Kis pénz. Ang. Little or small money.] Cic. ad Att. lib. 1: Si iudicium est, ut quia homines populi Romani levissimos ac nequissimos numis accipere ius, & fas omne delere. Idem: Tu si tuis blaudius & Syconius numulorum aliquid expresseris, velim me facias certior.

Numosus, a, um, Idem quod bene numatus, [mōdr. Gall. Petitement numosus. Ital. Danaroso, ricco. Germ. Gutesich / der via d'argentat. Hisp. Rico de dineros. Pol. Drogoty. Vng. Pénzes. An. Rich in money.] Cic. de lege Agrar. Voluit enim ante oculos illorum Iudae regis filius adolefens, non minus bene numatus, quam bene capillatus. Horat. 1. Epist. 6. Et genus, & formam regina pecunia donat: Ac bene numatum decorat suadela. Venasq; Numatio, onis, f. Numerosi abundantia & affluentia. [mōdr. Gall. Richesse d'argent, abondance d'argent. Ital. Abundanza di denari. Ger. Reichthum an bari gelt. Hisp. Abundancia de dineros. Pol. Wymiarz bogactwa. Vng. Pénzes. Ang. Richesse, plente of money.] Cic. 2. Phil. Pote ante oculos legum Senatus, populiq; Romani, confer eam cum numatione tuorumq; tū intelliges quantum inter laudem & lucrum interest. Numatio, a, um, Quod ad numos pertinet. [mōdr. Gall. De numoye. Ital. Che che appartiene à danari. Ger. Das ja zu zähl edet dem Gut gehört. Hisp. Casa perteneciente al dinero. Pol. Do pieniadzy przynależać. Vng. Pénzeshez való. Ang. Pertaining to money.] Vt res numaria. Cic. 3. Offic. Vt res numaria de communi sententia constitueretur. Numarius interpres pacis & concordiae, apud eundem pro Cluent. id est, mercatorius, & qui ob id pecunias accepisset. Numarium iudicium, quod accepit

postis sunt Annuncio, Denuncio, Evuncio, Obnuncio, Pranuncio, Pronuncio, Renuncio: quorum significata vide suis locis. Nunciatio, onis, f. t. Ipse denuntiandi actus. [נְשִׁיבָה] *beserib, beserib*. Gall. *Nuntiation, announcement*. Ital. *Ambasciata, & missa*. Ger. *Nuntigung, verkundung*. Hisp. *Obra de traer mensaje*. Pol. *Opażnienie*. Vng. *Magdolentes, hír tudós*. Ang. *A declaring, a showing or telling of things or news*. Cic. 2. Phil. Nos enim nuntiationem solum habemus, Consules & reliqui magistratus etiam inspectionem.

Nunciator, m. t. Qui rem quampiam nunciat. Apud Iureconsultos, Nuntiatores dicuntur delatores criminu, ex quo coru indicia notoria dicuntur. Paulus l. 6. ad Turpil. Nuntiatores qui per notoria indicia prodant, notorius suis assistere jubentur. Ex Horomano.

Nuncupo, as, pen. corr. ad p. Nominis, appello, voco. [ΝΥΠΟΚΑΤΑ] *nukata, nukata, nukata, nukata*. Gall. *Nommer, faire nommer, & enlever*. Ital. *Nominare, appellare*. Ger. *Nenn, Bel, Nennen, heeten*. Hisp. *Nombrar por nombre*. Pol. *Naznac, Vng. Nevezni*. Ang. *To name, to call by some name*. Liv. lib. 1. Quae Julia eundem Julia gens autorem sui nominis nuncupat. Varro in Medo: Quis tu es mulier, quae me infueto nuncupasti nomine? Cic. 2. de Nat. deor. Itaq; tum illud, quod erat a deo datum, nomen ipsius dei nuncupabant: ut quum fruges Cereae appellamus. Nuncupata vota dicuntur, quae Consules & Praetores, quando in provinciam proficiscuntur, faciunt. Nuncupare vota, Est alicui divotu vota polliceri & destinare. Plin. in Paneg. Nuncupare vota & pro ceteritate Imperii, & pro salute civium solebamus. Ibidem: Quo majore fiducia in idem illis votis, quae ipse pro se nuncupari jubet, oro & obsecro, si bene tempus, si ex utilitate omnium regit. Cic. 3. Philip. Neglectisq; sacrificiis solemnibus, ante laeem ea vota quae nunquam solveret, nuncupavit. Nuncupate testamentu, est viva voce supremam voluntatem declarare. Plin. li. 14. cap. 22. Alii testamenta sua nuncupant: alii mortifera loquuntur, reciturasq; per jugulam voces non continent. Inde Nuncupativum testamentum dicitur, quo testator viva voce, quae post mortem agi velit, declarat. Et Nuncupatus haeres dicitur, qui voce testatoris haeres pronuntiat: est differtq; ab haere de scripto: de quo vide Iustin. Instit. de Testament. Item nuncupata pecunia: id est, ut ait Cincius in lib. de officio Iurisconsulti, nominata, certa, nominibus propriis pronuntiat. Quum nexum faciet, municipiumq; ut lingua nuncupasset, ita jus esto.

Nuncupatio, Operis dedicatio. [ΝΥΠΟΚΑΤΑ] *nukata, nukata, nukata, nukata*. Plin. in praefat. operis: Sed hec ego mihi nunc patrocina ademi nuncupatione. Nuncupatio item heredis institutio. Suet. in Calig. Quo metu cum jam & ab ignotis inter familiares, & a parentibus inter liberos palam haeres nuncuparetur: decessores vocabat: quod post nuncupationem vivere perseverarent: & multis venenatas maestas misit.

Nundinae, arum, pen. corr. f. p. A nono die dictae sunt, quae novendinae. [ΝΥΝΔΙΝΑΙ] *nundinae, nundinae, nundinae, nundinae*. Gall. *Faire, marche public*. Ital. *Fiera, mercato*. Ger. *Wass, oder Jarmarkt*. Hisp. *Feria à mercado*. Pol. *Jarmark, targ*. Vng. *Sokadalom*. Ang. *A faire or market*. Instituta autem eo consilio perhibentur, ut rustici octo diebus in agris essent, & nono die repetent urbem ad metearum, legum accipiendaru causa: & ut scita atq; consulti frequentiore populo referrentur, & trinundino proposita, a singulis atq; universis facile noscerentur. Vnde etiam mos testus, ut leges trinundino die (scilicet in vestra apud Athenas) promulgarentur. Cic. contra Rullum pro lege Agr. Ille Capua, nundinas rusticozum, horreum Campani agri esse voluerat. Colum. lib. 11. cap. 11. Villicus non urbem, no illas nundinas, nisi vendendae, aut emendae rei necessaria causa frequentaverit. Dicitur & Nundinum, neutro genere. Liv. Postquam veru comitia Decemviri creatae, in trinum nundinu in dicta sunt. Sic enim legunt nonnulli. Castigatione tamen exemplaria habent Trinundinum. Trinundinus autem dies, vel Trinundinu, sive Trinum nundinum, dicebatur dies tertiarum nundinaru, qui praedici ante solebat, ut notior esset universis.

Nundinalis, le, om. t. Quod pertinet ad nundinas. [ΝΥΝΔΙΝΑΙ] *nundinalis, nundinalis, nundinalis, nundinalis*. Gall. *De faire*. Ital. *Che si appartiene à mercato*. Ger. *Das in der Wass, oder Jarmarkt gebirt*. Hisp. *Cosa perteneciente à feria*. Pol. *Jarmarkowi, targowi*. Vng. *Sokadalomhoz valo*. Ang. *Belonging to the faire or market*. Plaut. in Aulul. Coquus ille nundinalis est, in nonum diem solet ire costum.

Nundinator, aris, d. p. Palam vendo, publico mercato distrahio. [ΝΥΝΔΙΝΑΙ] *nundinator, nundinator, nundinator, nundinator*. Gall. *Marchander, faire marchandise, vendre en faire*. Ital. *Vendere in pubblico, vendere al mercato*. Ger. *Öffentlich verkauffen, hat an ais in der Wass, vud seu Gewin tamit sohen*. Bel. *Detcepm*. Hisp. *Negociar a vender en feria*. Pol. *Lemniecystwaie, kopce*. Vn. *Arrolam, kbebnosze halien el adam*. Ang. *To make merchandise, to sell and buy openly in the market*. Julius Firmicus lib. 6. Marhestos: Quattu & libidinis causa pudorem duobus fratribus nundinabit, & ad coitu fratre invidabit, &

nummis pecunias corrumpitur. Idem 2. Verr. Ecquod iudicium tam tam dissolutum, tam peccatum, tam nummatum fore putat, quo ex iudicio re nulla salus ferrare possit: Numarii iudicium, foedidi & corrupti, Idem ad Attic. lib. 1. Numaria theca, Item ad Attic. lib. 4.

Nunciator, m. t. Qui numis deditus est. [ΝΥΝΚΙΑΤΟΡ] *nunciator, nunciator, nunciator, nunciator*. Gall. *Monnaie, argent, pour argent*. Ital. *Dato a danari*. Ger. *Numm, Geld*. Hisp. *Cerrumpida por dineros*. Pol. *Monetai, pieniądzy*. Vng. *Penz, Zerd*. Ang. *That is given to money*. Maron. ad Marcel. Volo in numariis iovehi sacerdotem. Nunciator dicitur, diminutivum. [ΝΥΝΚΙΑΤΟΡ] *nunciator, nunciator, nunciator, nunciator*. Senece. con-

Nunciator, m. t. Qui rem quampiam nunciat. Apud Iureconsultos, Nuntiatores dicuntur delatores criminu, ex quo coru indicia notoria dicuntur. Paulus l. 6. ad Turpil. Nuntiatores qui per notoria indicia prodant, notorius suis assistere jubentur. Ex Horomano.

Nuncupo, as, pen. corr. ad p. Nominis, appello, voco. [ΝΥΠΟΚΑΤΑ] *nukata, nukata, nukata, nukata*. Gall. *Nommer, faire nommer, & enlever*. Ital. *Nominare, appellare*. Ger. *Nenn, Bel, Nennen, heeten*. Hisp. *Nombrar por nombre*. Pol. *Naznac, Vng. Nevezni*. Ang. *To name, to call by some name*. Liv. lib. 1. Quae Julia eundem Julia gens autorem sui nominis nuncupat. Varro in Medo: Quis tu es mulier, quae me infueto nuncupasti nomine? Cic. 2. de Nat. deor. Itaq; tum illud, quod erat a deo datum, nomen ipsius dei nuncupabant: ut quum fruges Cereae appellamus. Nuncupata vota dicuntur, quae Consules & Praetores, quando in provinciam proficiscuntur, faciunt. Nuncupare vota, Est alicui divotu vota polliceri & destinare. Plin. in Paneg. Nuncupare vota & pro ceteritate Imperii, & pro salute civium solebamus. Ibidem: Quo majore fiducia in idem illis votis, quae ipse pro se nuncupari jubet, oro & obsecro, si bene tempus, si ex utilitate omnium regit. Cic. 3. Philip. Neglectisq; sacrificiis solemnibus, ante laeem ea vota quae nunquam solveret, nuncupavit. Nuncupate testamentu, est viva voce supremam voluntatem declarare. Plin. li. 14. cap. 22. Alii testamenta sua nuncupant: alii mortifera loquuntur, reciturasq; per jugulam voces non continent. Inde Nuncupativum testamentum dicitur, quo testator viva voce, quae post mortem agi velit, declarat. Et Nuncupatus haeres dicitur, qui voce testatoris haeres pronuntiat: est differtq; ab haere de scripto: de quo vide Iustin. Instit. de Testament. Item nuncupata pecunia: id est, ut ait Cincius in lib. de officio Iurisconsulti, nominata, certa, nominibus propriis pronuntiat. Quum nexum faciet, municipiumq; ut lingua nuncupasset, ita jus esto.

Nuncupatio, Operis dedicatio. [ΝΥΠΟΚΑΤΑ] *nukata, nukata, nukata, nukata*. Plin. in praefat. operis: Sed hec ego mihi nunc patrocina ademi nuncupatione. Nuncupatio item heredis institutio. Suet. in Calig. Quo metu cum jam & ab ignotis inter familiares, & a parentibus inter liberos palam haeres nuncuparetur: decessores vocabat: quod post nuncupationem vivere perseverarent: & multis venenatas maestas misit.

Nundinae, arum, pen. corr. f. p. A nono die dictae sunt, quae novendinae. [ΝΥΝΔΙΝΑΙ] *nundinae, nundinae, nundinae, nundinae*. Gall. *Faire, marche public*. Ital. *Fiera, mercato*. Ger. *Wass, oder Jarmarkt*. Hisp. *Feria à mercado*. Pol. *Jarmark, targ*. Vng. *Sokadalom*. Ang. *A faire or market*. Instituta autem eo consilio perhibentur, ut rustici octo diebus in agris essent, & nono die repetent urbem ad metearum, legum accipiendaru causa: & ut scita atq; consulti frequentiore populo referrentur, & trinundino proposita, a singulis atq; universis facile noscerentur. Vnde etiam mos testus, ut leges trinundino die (scilicet in vestra apud Athenas) promulgarentur. Cic. contra Rullum pro lege Agr. Ille Capua, nundinas rusticozum, horreum Campani agri esse voluerat. Colum. lib. 11. cap. 11. Villicus non urbem, no illas nundinas, nisi vendendae, aut emendae rei necessaria causa frequentaverit. Dicitur & Nundinum, neutro genere. Liv. Postquam veru comitia Decemviri creatae, in trinum nundinu in dicta sunt. Sic enim legunt nonnulli. Castigatione tamen exemplaria habent Trinundinum. Trinundinus autem dies, vel Trinundinu, sive Trinum nundinum, dicebatur dies tertiarum nundinaru, qui praedici ante solebat, ut notior esset universis.

Nundinalis, le, om. t. Quod pertinet ad nundinas. [ΝΥΝΔΙΝΑΙ] *nundinalis, nundinalis, nundinalis, nundinalis*. Gall. *De faire*. Ital. *Che si appartiene à mercato*. Ger. *Das in der Wass, oder Jarmarkt gebirt*. Hisp. *Cosa perteneciente à feria*. Pol. *Jarmarkowi, targowi*. Vng. *Sokadalomhoz valo*. Ang. *Belonging to the faire or market*. Plaut. in Aulul. Coquus ille nundinalis est, in nonum diem solet ire costum.

Nundinator, aris, d. p. Palam vendo, publico mercato distrahio. [ΝΥΝΔΙΝΑΙ] *nundinator, nundinator, nundinator, nundinator*. Gall. *Marchander, faire marchandise, vendre en faire*. Ital. *Vendere in pubblico, vendere al mercato*. Ger. *Öffentlich verkauffen, hat an ais in der Wass, vud seu Gewin tamit sohen*. Bel. *Detcepm*. Hisp. *Negociar a vender en feria*. Pol. *Lemniecystwaie, kopce*. Vn. *Arrolam, kbebnosze halien el adam*. Ang. *To make merchandise, to sell and buy openly in the market*. Julius Firmicus lib. 6. Marhestos: Quattu & libidinis causa pudorem duobus fratribus nundinabit, & ad coitu fratre invidabit, &

tabit, & filium. Sueton. in Tito Vespas. Suspecta & rapacitas, quod consultabat in concionibus patris nundinari, proximariq; solitum: deinde propalam alium Neronem & opinabantur & pradicabant. Cicero scripsit Nundinari pro creere posuit in Verrem: Ad istos pueros annorum sexum, septemq; denum Senatorium ordinem nundinati sunt. Idem 3. Philipp. Vna in domo omnes quorum intererat, totum imperium pop. Rom. nundinabantur.

Nūdi nātō, onis, f. t. Ipse nundinandi actus. [NVD] Gall. Vente au achot. Ital. Vendita di compra. Ger. Der habung des tauffen vnd veranffm. Bel. Dicoopng. Hisp. La obra de negociar a las ferias. Pol. Kupnia iwo, przydanie. Vng. szakalmozas, arulas. Ang. Buying or selling openly. Cicero de lege Agr. Hinc vos quas spoliaciones, quas pactiones, quam deniq; in omnibus locis nundinationem juris, ac fortunatum fore putatis? Nundinatio iuris, Idem Verr. 4.

Nūdi nātō, m. t. Qui nundinas frequentat. [NVD] Gall. Marchant qui hante les ferias. Ital. Mercante che va alle ferie. Ger. Ein Kramler i der die Wochen vnd Jarmereit bracht vnd kauft. Hisp. A qual negociador. Pol. Pniemakach i targi. Vng. szakalmoz. Ang. A merchant that haunteth the ferias. Festus: Nundinis rustici conueniebant mercandi & vendendi causa, tumq; refectrat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

Nūdi nātō, a, um. Quod ad nundinas pertinet, vel quod nundinis deputatum est. [NVD] Gall. Appartenant aux ferias. Ital. Pniente alle fiere. Ger. Das zu den Woch gehort ebet vnterrecht. Hisp. Pntesifilia a ferias. Pol. Pniemakach przydanie. Vng. szakalmoz, valo. Ang. Belonging to ferias. Plin lib. 14. cap. 17: His commerciis Carras oppidum aperuerit, quod est illis nundinatum. Idem lib. 1. cap. 15. de subur: Quia & duces in urbe forum nundinarium, domosq; petere discont.

Nūquam. Nullo tempore. [NVD] Gall. lo lebelan i nunc. Ital. Mai. Ger. Nimmermehr. Hisp. En nungun tiempo. Pol. Nigdy. Vng. soha. Ang. Never. i a quo Nonnunquam, quod significat Aliquando. Plaut. in Mercat. Nonnunquam a depol quicquam illam habebit potius, quam ille, quem ego volo.

Nūquam nō, Semper, omnitempore. [NVD] Gall. lo lebelan. Ital. Sempere. Ger. Nimmermehr. Hisp. Siempre. Pol. Zawsdy. Vng. Mindenek. Ang. Ever, at all times. Sueton. in Tib. Turbatiore caelo nunquam non coronam lauream curvice gestavit, quod fulmine nūdari negatur id genus frondis.

Nūquādo, Num aliquādo. Et habet accentum in antepe. sicut Aliquando. Cic. de Amic. Existit autem hoc loco quaestio subdtilis: Nunquādo amici novi digni amicitia, veteribus sint antepōnendi, ut equis vetulis reactos antepōnere solemus.

Nūquis, nunqua, nunquod, vel nunquid, Num aliquis. [NVD] Gall. Y a il quelque autre chose? Ital. Vi e piu altro? Ger. Ist jemand vber etwas? Hisp. Aventura algo? Pol. Istliktel? Vng. Valiust? Ang. Whether if any? Terent. in Euvuch. Nunquid vis? Ibi dem: Nunquis hic est? nemo est, nunquis hinc me sequitur? nemo homo est. Pro eodem etiā aliquando legitur Nunquidam, & in neutro genere, Nunquidam praelertim apud Comicos. Terent. in Andr. Eho dū dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charinet?

Nūntio, a, are, Nuntius, or. Vide NUNCIO.

Nūto, nui, cum suis compositis, Vide in dictione ANVO.

Nūpē, adverbium, Non longo ante tempore, sup. crioribus siue proximis diebus: [NVD] Gall. N apuere il n'y a pas long temps. Ital. Di nuovo, poco fa, par hora. Ger. Karihtich miht tang iuer i ja necht. Bel. Cortes. Hisp. Poco tiempo ha. Pol. Niedawno. Vng. Nup. Ang. Little, not long ago. hoc est, ante paucos dies, vel menses. Virgil. 1. Aeglog. - nuper me in litore vidi. Boethius: Hoc autē quod nuper diximus. Quandoq; de longiore tempore dicitur. Cic. 2. de Divin. Neq; ante philosophiam patefactam, quae nuper inventa est, hac de re communis vita dubitavit. Hic nuperimē superlativum: hoc est, recentissimē.

Nūpētis, a, um, Quod recens est, quod nuper fuit. [NVD] Gall. Recente, uouveau. Ital. Di nuovo. Ger. Neum, frisch. Hisp. Cosa de poco tiempo. Pol. Niedawno. Vng. Ez nemis. Ang. New, etc. Plaut. Capt. Recens captum hominē, nuperum novitum.

Nūpti, Nuptia, Nuptus, Vide NVBO.

Nūrtia, filii uxor. [NVD] Gall. la femme de mon fil. Ital. Nuera. Ger. Ein Sohnswib. Hisp. La uiera, mujer del hijo. Pol. Mierofina zona, siostra. Vng. Menyő. Ang. My former wife, a daughter in law. Cic. 2. Philipp. Reiecta mater amicam impuri filii, tanquam nurum sequebatur. Poëta Nurum sipe pro sexu tantum ponunt. Ovidius 2. Metamor. Excipit, & nuribus mittit gestanda Latinis est, feminis La-

tinis. Mart. libro 4: Atque inter Latias gloria prima nurus. Nusquam, Adverbium loci est, in nullo loco. [NVD] Gall. En nulle lieu, nulle part. Ital. In niun luogo. Ger. Nirgend ebet nirgend an teinem ort. Bel. Nirgeng. Hisp. En niun lugar. Pol. Nirgdy. Vng. sohol. Ang. In no place, no where. Terent. in Euvuch. Sic autem bonus vir nusquam apparet. Nusquam gentium id est, nusquam omnino. Plaut. in Amph. Sed quid ait? num eho dormisti dudum? nusquam gentium. Terent. in Adelph. Sic ego homo sum infelix, primum fratre, nusquam invenio gentium.

Nūquā nō, ubiq; Non nusquam, alicubi. [NVD] Gall. En tout lieu, par tout. Ital. In ogni luogo. Ger. Nirgend ebet nirgend. Hisp. Dende quera. Pol. Wszady. Vng. Mindenek. Ang. Every where, in all place.

Nūto, a, n. p. frequentativum est a Nuo, quod proprie est in quetis capitis inclinatione aliquid significo. [NVD] Gall. Faire signe en baissant la tête. Ital. Accennare col capo chinando. Ger. Der den spant oft nicken vnd damit etwas zu mercken geben. Hisp. Mover e inclinacion la cabeza. Pol. sklan. Vng. lefedek. Ang. To shake by nodding or shaking of the head. Plautus in Afin. Nec illa uili domini nutet, nictet, annuat. Accipitur & pro vacillare, labi scire & ruina minari. Cicero 6. Verr. Illud signum interea nutabat, quod uictibus subjectis conententur submovere. Transfertur & ad animum ut idem se id sit quod hærere, & dubitare in quom potissimum partem te inclinens. Cic. 1. de Nat. deor. Democritus nutare uideatur in natura deorum.

Nūtrio, nis, tui, vel tui, a. q. secundum Priscianum. Educio, alo. [NVD] Gall. nourir. Ital. Nutrire. Ger. Ernähren, erziehen. Bel. Doyedat. Hisp. Criar. Pol. Zimic. Vng. Taplalat, nevelo. Ang. To nourish, to bring up. Plinius lib. 11. cap. 40: Balanea, vituliq; mammas nutriunt foetus. Invenitur etiam Nutrio, agendi & parandi significatione. Virgilius lib. 2. Georg. Hoc pinguem & placidam paci nuritor oliuam: id est, nutrito, vel nutria. Colum. lib. 12. cap. 30: Quotid magis nitus erit, eod scripsit conueniunt vnum nutrio, retingerariq; & uentilari. Ibidem: Et annuum uinum operimus, atq; oblinimus.

Nūtrio, us, m. q. Nutriuentum. [NVD] Gall. nourriture. Hisp. Mantimiento. Pol. Zimienie. Vng. Taplalat. Ang. Nurture. Plinius lib. 22. cap. 25: Multi senectam longam multo tantum nutriu tolerare.

Nūtrico, a, penult. prod. Nutrio. [NVD] Gall. nourriture. Ital. Nutrire. Ger. Ernähren, erziehen. Hisp. Criar. Pol. Zimic. Vng. Taplalat. Ang. To nourish, to bring up. Plinius in M. L. mea inhiant certatum, nutricant & munere. Idem in M. Nec precus tui pascere nec pueros nutricare.

Nūtrico, a, is, d. p. Nutrico, alo. [NVD] Gall. nourriture. Ital. Nutrire. Ger. Ernähren, erziehen. Hisp. Criar. Pol. Zimic. Vng. Taplalat. Ang. To nourish, to bring up. Plinius in M. L. mea inhiant certatum, nutricant & munere. Idem in M. Nec precus tui pascere nec pueros nutricare.

Nūtrico, a, is, d. p. Nutrico, alo. [NVD] Gall. nourriture. Ital. Nutrire. Ger. Ernähren, erziehen. Hisp. Criar. Pol. Zimic. Vng. Taplalat. Ang. To nourish, to bring up. Plinius in M. L. mea inhiant certatum, nutricant & munere. Idem in M. Nec precus tui pascere nec pueros nutricare.

Nūtrico, a, is, d. p. Nutrico, alo. [NVD] Gall. nourriture. Ital. Nutrire. Ger. Ernähren, erziehen. Hisp. Criar. Pol. Zimic. Vng. Taplalat. Ang. To nourish, to bring up. Plinius in M. L. mea inhiant certatum, nutricant & munere. Idem in M. Nec precus tui pascere nec pueros nutricare.

Nūtrico, a, is, d. p. Nutrico, alo. [NVD] Gall. nourriture. Ital. Nutrire. Ger. Ernähren, erziehen. Hisp. Criar. Pol. Zimic. Vng. Taplalat. Ang. To nourish, to bring up. Plinius in M. L. mea inhiant certatum, nutricant & munere. Idem in M. Nec precus tui pascere nec pueros nutricare.

NUTRIT. cit. fr. Quæ nutrit. [ΓΥΝΝ...]

NUTRITUM, n. s. Alimentum: hoc est, ut medici definiunt, quicquid substantiâ nostram augere potest.

NUTRITIVUS, n. s. idem quod Nutrimētum.

NUCIS. Plaut. in Cure Qui è nuce nucleum esse volit. Frangat nucleum: hoc est, qui comodum appetit, ne fugiat laborcem.

NUCIS ANGI BULUM. [An. A. interactor.] quam pro dēte accipit Plaut. Bacchid.

NYCTALOPS, n. s. Qui noctu cæcus est, quum interdiu clarè videat.

NYCTERITIS, n. s. Vespertilionis genus tam minutus pedibus, ut eis carere videatur.

NYCTERITIS, n. s. Anagallis Magicæ.

NYCTILOPS, n. s. [Pol. Nafisipal.] Herbe genus, quod alio nomine Nyctegretum appellatur.

NYMPHÆ, n. s. Latine sponsa. [Γύνη...]

NYMPHÆUM, n. s. Lavacrum, vel balneum.

NYMPHÆUM, n. s. Ger. Seibamm...]

